

Informacija o razlozima zbog kojih se finansijski iskazi za 2019.godinu usvajaju sa zakašnjenjem

„Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica dostavili su Ministarstvu saobraćaja i pomorstva Finansijske iskaze „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica za 2019. godinu (iskaz o finansijskoj poziciji, iskaz o rezultatu, iskaz o tokovima gotovine i iskaz o promjenama na kapitalu sa napomenama), sa Izvještajem o poslovanju za 2019.godinu, dopis broj 01-3586 od 14.05.2020.godine na dalji postupak usvajanja od strane Vlade Crne Gore, u funkciji Osnivača; Navedena dokumentacija nije dostavljana Osnivaču na razmatranje i usvajanje, jer Ministarstvo finansija i socijalnog staranja u Mišljenju br.01-13-20984/1 od 15.12.2020.godine upućenom Ministarstvu kapitalnih investicija dalo je preporuku da „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica koriguje svoje finansijske iskaze u skladu sa nalazima i preporukama eksternog revizora „Eurorev“ DOO Podgorica, koji je dao uzdržano mišljenje na Finansijske iskaze, posebno u dijelu koji se odnosi na procjenu vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme. U skladu sa nalazima i preporukama eksternog revizora pokrenut je postupak procjene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica na dan 31.12.2019. godine i izabran procjenitelj („Crowe MNE“) koji je dostavio Izvještaj o procjeni u julu 2021. godine; Procjenom vrijednosti povećana je vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica za €33.933,562 uz istovremeno knjiženje revalorizacionih rezervi u iznosu od €33.083,002 i ostalih rashoda u iznosu od €2.422,019. Kao rezultat korekcije nalaza nezavisnog revizora u izmijenjenim Finansijskim iskazima za 2019. godinu iskazana je neto dobit u iznosu od €26.788.885, a formiran gubitak ranijih godina u kumulativnom iznosu od €16.138.749. Nakon navedenog, stvoreni su uslovi za finalizaciju Finansijskih iskaza za 2020.godinu, shodno kojim su „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica ostvarilo negativan neto sveobuhvatni rezultat u iznosu od - €14.274.264, nastao kao posljedica značajnog smanjenja saobraćaja usled pojave pandemije COVID – 19. Imajući u vidu navedeno Vlada Crne Gore je ocijenila da je potrebno uskladiti poslovanje „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica uspostaviti kvalitetniju kontrolu poslovanja ovog društva uz adekvatnu analizu poslovanja, definisanje poslovnih procedura i izradu detaljnih planova poslovanja i kontrolu realizacije istih u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i u cilju uspostavljanja dugoročne stabilnosti u poslovanju. Shodno gore navedenim razlozima zbog kojih je došlo do ne usvajanja Finansijskih iskaza za 2019.godinu u zakonskom predviđenom roku, prouzrokovalo je i kašnjenja sa usvajanjem Finansijskih iskaza za 2020.godinu.

POSLOVNI IZVJEŠTAJ ZA 2019.GODINU AERODROMI CRNE GORE AD

Podaci o fizičkom obimu saobraćaja za 2019. godinu, pokazuju da su Aerodromi Crne Gore AD, imali još jednu uspješnu i rekordnu poslovnu godinu. Ostvaren je rekord i u prometu putnika i u prometu aviona, kako na nivou preduzeća, tako i na nivou aerodroma pojedinačno.

U 2019-oj godini, „Aerodromi Crne Gore“ AD su opslužili **2.664.647** putnika (što predstavlja rast od **8,56%** u odnosu na 2018. godinu), i **14.533** vazduhoplova (što predstavlja rast od **3%** u odnosu na 2018.godinu). Na porast fizičkog obima saobraćaja u odnosu na prošlu godinu, uticalo je više faktora. To su prije svega, dobra ljetnja turistička sezona, dolazak novih avio-kompanija i otvaranje novih avio-linija.

Posmatrano po aerodromima, na **AP Podgorica** opsluženo je: **1.297.365** putnika što predstavlja rast od **7,3%** u odnosu na 2018. godinu, i **7.483** aviona što predstavlja pad od **0,96%** u odnosu na 2018. godinu. Na AP Tivat opsluženo je: **1.367.282** putnika (rast od **9,7%** u odnosu na prošlu godinu) i **7.050** aviona (rast od **3,4%** u odnosu na prethodnu godinu). U ukupnom prometu aviona u 2019. godini na aerodromima Podgorica i Tivat učestvovalo je više od **50 avio-kompanija**, od kojih 13 (trinaest) u redovnom saobraćaju. Sa oba aerodroma se saobraćalo na oko **70** destinacija.

Posmatrano po aerodromima, na Aerodromu Podgorica opsluženo je **1.297.365 putnika** (rast od 7% u odnosu na isti period 2018. godine), i **7.483 vazduhoplova** (rast od 3% u odnosu na 2018. godinu). Na Aerodromu Tivat je opsluženo **1.367.282 putnika** (rast od 10% u odnosu na 2018. godinu) i **7.050 vazduhoplova** (rast od 3% u odnosu na 2018. godinu).

PROMET VAZDUHOPLOVA

<i>AERODROMI</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>	<i>INDEX</i>	<i>% učešća 2019</i>	<i>% učešća 2018</i>
PODGORICA	7.483,0	7.295,0	103	51	52
TIVAT	7.050,0	6.815,5	103	49	48
UKUPNO	14.533	14.111	103	100	100

PROMET PUTNIKA

<i>AERODROMI</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>	<i>INDEX</i>	<i>% učešća 2019</i>	<i>% učešća 2018</i>
PODGORICA	1.297.365	1.208.525	107	49	49
TIVAT	1.367.282	1.245.999	110	51	51
UKUPNO	2.664.647	2.454.524	109	100	100

Karakteristika saobraćaja na Aerodromu Podgorica je dominantno učešće redovnih prevoznika u ukupnom prometu, dok na Aerodromu Tivat imamo gotovo ujednačen broj putnika u redovnom u odnosu na čarter saobraćaj.

REZULTAT POSLOVANJA

Poslovni prihodi u 2019.godini iznose 36.614.632 Eur i za 7,83% su veći u odnosu na prethodnu poslovnu godinu. U okviru poslovnih prihoda, na avijacijske prihode otpada iznos od 31.906.163 € (rast od 8,19%) dok ostali poslovni prihodi iznose 4.689.130 Eur (rast od 4,98%). U okviru poslovnih prihoda evidentirani su i prihodi od automata za kafu, sokove i grickalice u iznosu od 19.339 (automati bili postavljeni u terminalu 2 aerodroma TV). **Poslovni rashodi** za period I – XII 2019.godine iznose 25.802.347 Eur i manji su za 1,27% u odnosu na isti period prethodne godine.

Najveći iznos, u ovoj kategoriji, odnosi se na troškove zarada koji iznose 18.600.635 Eur, troškove amortizacije u iznosu od 2.478.554 Eur, troškove materijala 1.245.532 Eur i ostali troškovi u iznosu od 3.259.583 Eur (troškovi održavanja, troškovi neproizvodnih usluga, troškovi reklame i propagande, transportne usluge, porez na nepokretnost, osiguranja, donacije i dr.) Takođe su ovdje knjižena i rezervisanja za otpremnine kod odlaska u penziju u iznosu od 67.269 Eur i troškovi rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od 150.773 Eur. U 2019.godini prvi put se primjenjuje MRS 19 – Primanja zaposlenih, a obračunata rezervisanja do 31.12.2018. godine iskazana u uporednim podacima za 2018. godinu i to u iznosu od 819.513 Eur za otpremnine i u iznosu od 1.374.937 Eur za jubilarne nagrade.

POSLOVNI REZULTAT I – XII 2019. god.

R.br	Pozicija			INDEX
		2019	2018	
1	2	3	4	3/4
1	Poslovni prihod	36.614.632	33.957.158	107,83
2	Poslovni rashod	25.802.347	26.134.617	98,73
3	Poslovni dobitak (1-2)	10.812.285	7.822.541	138,22

POSLOVNI REZULTAT I – XII 2019. god. – isključena rezervisanja

R.br	Pozicija			INDEX
		2019	2018	
1	2	3	4	3/4
1	Poslovni prihod	36.614.632	33.957.158	107,83
2	Poslovni rashod bez rezervisanja	25.584.305	23.940.167	106,86
3	Poslovni dobitak (1-2)	11.030.327	10.016.991	110,11

Kada se eliminiše uticaj rezervisanja dobija se realnija slika poslovnog rezultata tj. dobit iz poslovnih aktivnosti je veća za 10,11% u odnosu na 2018.godinu.

Ostali prihodi iznose 20.174.773 Eur i veći su u odnosu na prethodni period u kome je iznos ovih prihoda bio 268.211 Eur. U 2019. godini u okviru ovih prihoda proknjiženo je ukidanje ispravke potraživanja od kompanije Montenegro Airlines u iznosu od 20.024.792 Eur. Ispravke su formirane u prethodnim izvještajnim periodima, tačnije od 2009. godine do 2017.godine pri čemu su negativno uticale na dobit preduzeća u tim godinama, umanjujući je u značajnoj mjeri.

Ukidanje ispravke potraživanja je izvršeno na osnovu Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju koji je usvojen 30.12.2019. god. po kome je država pružila obavezu da izmiri dug Montenegro Airlinesa prema Aerodromima Crne

Gore. U toku 2020.godine po ovom osnovu naplaćeno 15.000.000 Eur, a početkom 2021.godine naplaćeno je 9.415.180 Eur. Ukupno potraživanje od Montenegro Airlinesa je naplativo i stiće se uslov da bude iskazano u bilansu.

Ostali rashodi iznose 2.978.616 Eur dok u 2018.godini ovi rashodi iznose 14.500.820 Eur. U okviru ostalih rashoda za 2019.god., najveća stavka u iznosu od 2.422.019 Eur odnosi se na efekat procijene osnovnih sredstava na dan 31.12.2019.godine (došlo je do smanjenja vrijednosti pojedinih osnovnih sredstava). Rashod u iznosu od 324.421 Eur se odnosi na ispravke potraživanja od kompanija: Adria Airways (175.469 Eur), Small Planet (27.625 Eur) i potraživanje od Atlas banke u stečaju (121.327 Eur). Preostali iznos se odnosi na troškove rashoda i manjka, otpise potraživanja po osnovu stambenih kredita za zaposlene koji su pošli u penziju, troškovi raznih opravki koji su pokriveni iz osiguranja i ostalo.

U uporednim podacima za 2018. godinu izvršena korekcija tj. uvećanje ostalih troškova poslovanja za iznos od 14.353.405,92 € i to je knjiženo na dan 01.01.2019. godine preko neraspoređene dobiti/gubitka ranijeg perioda. Ovaj iznos u prvobitnim iskazima bio prikazan kao trošak 2019. godine, a odnosio se na ukalkulisane troškove za vansudska poravnjenja po osnovu pogrešno obračunatih zarada zaposlenih u periodu od avgusta 2008. god. do decembra 2018. godine i to po osnovu startnog dijela zarade, neiskorišćenih godišnjih odmora, prekovremenih sati, naknade za topli obrok, bolovanje. Iznos uključuje i poreze i doprinose. Obračun ovog troška odradio sudski vještak angažovan od strane Društva. U 2019. godini izvršena je isplata za 11 zaposlenih po ovom osnovu i to na bazi potpisanih vansudskih poravnjenja.

REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI I – XII 2019. god.

R.br	Pozicija	2019	2018
1	2	3	4
1	Ostali prihodi	20.174.773	268.211
2	Ostali rashodi	2.978.616	14.500.820
3	Rezultat iz ostalih aktivnosti (1-2)	17.196.157	-14.232.609

Ukoliko izuzmemo prihode od ukidanja ispravke potraživanja od Montenegro Airlinesa (20.024.792 Eur), ostali prihodi u 2019.godini bi iznosili 149.982 Eur, a ukoliko izuzmemo ukalkulisane troškove po osnovu vansudskih poravnjenja u 2018.godini (14.353.406 Eur), ostali rashodi u 2018.god. bi iznosili 147.414 Eur. Rezultat iz ovih aktivnosti za 2019.god bi bio negativan tj. u ovom segmentu bi imali gubitak u iznosu od -2.828.634 Eur.

REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI I – XII 2019. god. – izuzimanje ukidanja ispravke vrijednosti od Montenegro Airlinesa i ukalkulisanih troškova za vansudska poravnjenja

R.br	Pozicija	2019	2018
1	2	3	4
1	Ostali prihodi	149.982	268.211
2	Ostali rashodi	2.978.616	147.414
3	Rezultat iz ostalih aktivnosti (1-2)	-2.828.634	120.797

Finansijski prihodi i rashodi iz ovih aktivnosti bilježi se negativan rezultat jer su finansijski prihodi niski – kamata se ostvaruje samo po osnovu sredstava po viđenju koja se nalaze na računima banaka i kao i po osnovu stambenih kredita koji su dati zaposlenima. U finansijskim rashodima dominantan je iznos kamate koja se plaća po osnovu EIB kredita (205.876 Eur).

R.br	Pozicija	2019	2018
		3	4
1	Finansijski prihodi	10.216	75.015
2	Finansiski rashodi	231.235	241.544
3	Finansijski rezultat (1-2)	- 221.019	- 166.529

UKUPAN POSLOVNI REZULTAT

Red br.	OPIS	REALIZACIJA	
		2019	2018
1	Poslovni prihod	36.614.632	33.957.158
2	Poslovni rashodi	25.802.347	26.134.617
1-2	REZULTAT IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	10.812.285	7.822.541
3	Ostali prihodi	20.174.773	268.211
4	Ostali rashodi	2.978.616	14.500.820
3-4	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	17.196.157	-14.232.609
5	Finansijski prihodi	10.216	75.015
6	Finansijski rashodi	231.235	241.544
5-6	FINANSIJSKI REZULTAT	- 221.019	-166.529
A=1+3+5	Ukupni prihodi	56.799.621	34.300.384
B=2+4+6	Ukupni rashodi	29.012.198	40.876.981
A-B	REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA	27.787.423	-6.576.597

Ostvarena dobit u 2019.godini iznosi 27.787.423 Eur, dok je rezultat u 2018.godini negativan i iznosi 6.576.597 Eur. (U prvobitno predatim iskazima za 2018. godinu bio iskazan pozitivan rezultat u iznosu od 10.045.191 Eur, ali je naknadno izvršena korekcija rashoda tj. ukalkulisani su troškovi po osnovu sporazuma o vansudskim poravnanjima sa zaposlenima od 14.353.405 Eur, uključeni troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade do 31.12.2018.god. u iznosu od 2.194.449 Eur, a uključeni su i rashodi po osnovu popusta avio kompaniji 73.933 Eur).

Broj zaposlenih i kadrovska struktura

Ukupan broj zaposlenih u Društvu na dan 31.12.2019. godine iznosio je 821 zaposlenih, od toga broja je 699 zaposlenih na neodređeno vrijeme. Broj zaposlenih na određeno vrijeme je 121, uključujući tu i broj angažovanih po osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova.

U odnosu na ovaj isti period prethodne godine, konstatuje se povećanje broja zaposlenih na neodređeno vrijeme koji iznosi 14 zaposlenih.

U sledećoj tabeli dat je pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na neodređeno:

Organizaciona jedinica	NK	PK	KV	VKV	SSS	VSS	VSS	Ukupno po organizacionim jedinicama	
Direkcija			6		23	67	3	Direkcija	99
AP PG	5	10	32	9	246	59	11	AP Podgorica	372
AP TIV	3	7	34	19	120	31	15	AP Tivat	228
Ukupno	8	17	71	28	389	157	29	Ukupno	699

U narednoj tabeli data je polna struktura stalno zaposlenih na dan 31. 12. 2019. godine:

Organizaciona jedinica	Muškarci	Žene	Ukupno
Direkcija	36	63	99
Aerodrom PG	242	130	372
Aerodrom TIV	141	87	228
Ukupno:	419	280	699

Razlika u polnoj strukturi zaposlenih u korist muškaraca je uslovljena prirodom poslova koji se pretežno obavljaju na aerodromima (protivpožarno obezbeđenje, poslovi na električnim uređajima i instalacijama, transportu i sl.).

U narednoj tabeli data je starosna struktura stalno zaposlenih na dan 31. 12. 2019. godine:

Organizaciona jedinica	Do 25 godina	Od 26-30 godina	Od 31-40 godina	Od 41-50 godina	Preko 50 godina	Ukupno
Direkcija	1	5	28	22	43	99
Aerodrom PG	15	61	110	96	90	372
Aerodrom TIV	1	18	68	64	77	228
Ukupno	17	84	206	182	210	699

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti
u vazdušnom saobraćaju
"Aerodromi Crne Gore" Podgorica
Broj 02-6947/4
Podgorica, 19 10 2021 god.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA 2019.GODINU
(izmijenjeni iskazi)

"AERODROMI CRNE GORE" AD
PODGORICA

1. Djelatnost i organizacija

Javno Preduzeće "Aerodromi Crne Gore", Podgorica osnovano je Odlukom Vlade RCG broj 02-2509 od 22.07.1999. godine. Shodno Zakonu o privrednim društvima Društvo je upisano 04.09.2003. godine u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem 8-0006051/001.

Za potrebe transformacije Preduzeća, izvršena je procjena JP "Aerodromi Crne Gore", Podgorica sa stanjem na dan 31.10.2012. godine. Vlada Crne Gore 25.07.2013. godine donijela Odluku br. 08-1834/3 kojom je kapital Preduzeća utvrđen u iznosu od 101.500 EUR-a. Odlukom o osnivanju jednočlanog akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" br. 08-1834/4 od 25.07.2013. godine, Društvo se transformiše u akcionarsko društvo i u tom obliku postoji i danas. Osnivač i vlasnik Društva je Vlada Crne Gore, koja ima ovlaštenje Skupštine akcionara u skladu sa zakonom.

Osnovna djelatnost Društva je prihvati i otprema vazduhoplova, putnika i robe na aerodromima: Podgorica i Tivat u domaćem i međunarodnom saobraćaju. "Aerodromi Crne Gore" ad, Podgorica se bavi i prevozom putnika, prtljaga i robe od aerodroma do odredišta i obratno, održavanjem poletno-sletnih staza, uređaja i opreme na aerodromima, održavanjem vazduhoplova i drugim djelatnostima koje služe obavljanju djelatnosti radi kojih je osnovano Društvo.

Organi Društva su:

- Odbor direktora, kao kolektivno tijelo, koji broji 5 članova,
- Izvršni direktor koga imenuje Odbor direktora i
- Sekretar Društva.

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Društvo vodi računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“ br. 52/2016 od 09.08.2016.godine) koji propisuje primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI).

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, sem ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je EUR.

2.1. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje najboljih mogućih procjena i pretpostavki koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih

iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

2.2. Izmijenjena finansijskih iskaza za 2019. godinu i korekcija uporednih podataka

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je dalo preporuku da Društvo koriguje svoje iskaze za 2019. godinu u skladu sa nalazima i preporukama revizora (Mišljenje Ministarstva finansija i socijalnog staranja br.01-13-20984/1 od 15.12.2020.godine).

Za prvobitno predate finansijske iskaze za 2019.godinu, društvo za reviziju „Eurorev“ DOO se uzdržalo od izražavanja mišljenja zbog nekoliko značajnih osnova.

Društvo je izmijenilo finansijske iskaze za 2019.godinu u skladu sa nalazima revizije na sledeći način:

Nalaz 1: Troškovi vanskudskih poravnjanja po osnovu razlike zarade za period od 2008. do 2018.god.

a) Troškovi vanskudskog poravnjanja u iznosu od 208.037 EUR-a se odnose na razliku zarada isplaćenu dijelu (11) zaposlenih za period avgust 2008. – decembar 2018. godine na osnovu sporazuma o vanskudskom poravnanju. Za navedeni iznos su precijenjeni troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi, kao i dobit ranijih godina

b) Rashodi ranijih godina u iznosu od 14.182.505 EUR-a se odnose na ukalkulisane troškove za vanskudska poravnjanja po osnovu pogrešno obračunatih zarada zaposlenih za period od avgusta 2008. godine do decembra 2018. godine. Ovi izdaci obuhvataju razliku za startni dio zarade, neiskorišćene godišnje odmore, prekovremeni rad, naknade za topli obrok, zimnicu, regres, jubilarne nagrade i bolovanja, i obračunati su u bruto iznosu (neto naknade uvećane za poreze i doprinose na zarade). Ove rashode je trebalo knjižiti kao efekat retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka kao gubitak ranijih godina.

Utvrđena razlika u obračunu zarada za period 2008.-2018.god. u iznosu od 14.390.542 Eura, koja je dodatno umanjena za ukinute obaveze u iznosu od 37.136 Eura (11 zaposlenih isplaćeno po osnovu sporazuma o vanskudskom poravnanju krajem decembra 2019.godine, a u zahtjevu za isplatu nisu potraživali ukinute obaveze) proknjižena je umjesto kao trošak u 2019.god. kao korekcija početnog stanja neraspoređene dobiti iz ranijih perioda u iznosu od 2.511.200 Eur-a dok je iznos od 11.842.206 Eur-a knjižen preko gubitka ranijih godina. Knjiženje je sproveden na 01.01.2019.godine.

Nalaz 2: Troškovi datih popusta avio kompaniji „Lot Polish“

Troškovi datih popusta ino kompanijama se odnose na popust odobren avio kompaniji “Lot Polish” i to za 2018. godinu. Za navedeni iznos su precijenjeni ostali poslovni rashodi, kao i dobit ranijih perioda.

Obračun popusta za 2018. god. avio kompaniji "Lot Polish" u iznosu od 73.933 Eur urađen tek sredinom 2019. godine, kada su izvještaji za 2018. godinu već bili završeni i predati Poreskoj upravi, pa je obračunati popust knjižen kao trošak 2019.godine.

U izmijenjenim iskazima, ovaj iznos proknjižen umjesto kao trošak u 2019.godini kao korekcija početnog stanja gubitka iz ranijih perioda (i to na dan 01.01.2019.godine).

Nalaz 3: Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade

a) *Revizor je utvrdio da iznos od 819.513 Eur rezervisanja za otpremnine iz ranijih perioda koji smo knjižili kao trošak rezervisanja za 2019. godinu nije adekvatan tj. revizor je stavio primjedbu da su troškovi rezervisanja za 2019.godinu precijenjeni za ovaj iznos, a da je istovremeno precijenjena i dobit ranijih godina.*

b) *Društvo nije izvršilo rezervisanje za jubilarne nagrade u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom MRS – 19 – Primanja zaposlenih.*

U 2019.godini smo prvi put primjenili Međunarodni računovodstveni standard 19 – Primanja zaposlenih ali samo u dijelu otpremnina. Angažovani aktuar je, pored rezervisanja za otpremnine, naknadno utvrdio rezervisanje i za jubilarne nagrade na dan 31.12.2019.godine i to u iznosu oko 1,525.710 Eur.

U izmijenjenim iskazima za 2019.godinu iznos rezervisanja za otpremnine do 31.12.2018.godine, umjesto troška u 2019.godini knjižen kao korekcija pozicije gubitak ranijih perioda i to na dan 01.01.2019.god.- 819.513 Eur-a.

Na isti način je proknjižen iznos rezervisanja za jubilarne nagrade koji se odnosi na period do 31.12.2018.godine – 1.374.937 Eur tj. preko gubitka ranijih godina.

Nalaz 4: Procijena nekretnina, postrojenja i opreme

Revizor ističe da nije bio u mogućnosti da se uvjeri u potencijalne efekte koje procijena fer vrijednosti može imati na iskazanu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, revalorizacije rezerve i odložene poreze na dan 31.12.2019.god. odnosno na neto rezultat (zadnja procijena rađena na 31.10.2012.god.)

Za dio opreme u iznosu od 296 hilj. Eur koja je nabavljena na bazi Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP): DCS oprema, rendgeni idruga bezbjednosna oprema, a koja se vode kao osnovna sredstva u pripremi (nisu stavljena u upotrebu) treba izvršiti test obezvrijeđenja.

Početkom 2021.godine Društvo je pokrenulo postupak javne nabavke za procijenu osnovnih sredstava na dan 31.12.2019.godine, ugovor je sklopljen sa društvom Crowe MNE iz Podgorice, a elaborat o procijeni predat krajem jula 2021.godine.

Efekti procijene prikazani u izmijenjenim finansijskim iskazima za 2019.godinu tj. proknjiženi su na 31.12.2019.godine. Efekat procijene u iznosu od 33.933.562 Eur-a knjižen na povećanje vrijednosti osnovnih sredstva (ovaj efekat je rezultat kako povećanja vrijednosti jednog dijela osnovnih sredstava u iznosu od 36.355.580 Eur-a, tako i smanjenja drugog dijela osnovnih sredstava u iznosu od 2.422.019 Eur-a) uz istovremeno knjiženje revalorizacionih rezervi u iznosu od 33.083.578 Eur-a,

odloženih poreskih obaveza u iznosu od 3.112.831 Eur-a i ostalih rashoda u iznosu od 2.422.019 Eur.

U sklopu procijene odrađena je i procijena osnovnih sredstava u pripremi.

Nalaz 5: Potraživanja od Atlas banke u stečaju

Revizor smatra da su potraživanja Društva od Atlas banke precijenjena za iznos od 121.327 Eur.

Ovo potraživanje se odnosi na sredstva koja su se zatekla na tekućem računu kod ove banke u momentu uvođenja stečaja. Potraživanje je trebalo ispraviti s obzirom na vjerovatnoću naplate istog, a ispravka bi povećala rashode perioda za 2019.godinu.

U izmijenjenim finansijskim iskazima za 2019. godinu proknjižena ispravka potraživanja od Atlas banke u iznosu od 121.327 Eur na trošak (indirektan otpis) i na taj način svesti ovo potraživanje na fer vrijednost.

Nalaz 6: Odloženi porez

Obračun odloženog poreza nije izvršen primjenom propisane poreske stope na razliku između sadašnjih vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme u računovodstvene i poreske svrhe u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 12 – Porez na dobit.

Društvo je odloženi porez računalo kao razliku između poreza koji je utvrđen u poreskoj prijavi i poreza koji dobijemo kada stopu poreza na dobit 9% primjenimo na dobit iz računovodstva (ova računovodstvena dobit je inače polazna stavka prilikom utvrđivanja poreza na dobit ali se koriguje u skladu sa Zakonom o porezu na dobit).

Društvo je angažovalo eksternog konsultanta koji je izvršio rekonstrukciju obračuna odloženog poreza za period od 2003. do 2019.godine. Utvrđen je kumulativan iznos odloženog poreza u iznosu od 2.778.069 na dan 31.12.2018.godine, a razlika u odnosu na stanje koje je već bilo u poslovnim knjigama, u iznosu od 2.281.069 Eur knjižena pod 01.01.2019.godine preko povećanja gubitka ranijeg perioda.

Kumulativan iznos odloženih poreza na 31.12.2019.je utvrđen u iznosu od 2.845.140 Eur, a pod 31.12.2019.godine izvršeno je svođenje stanja u glavnoj knjizi na ovaj iznos i to na način da je za iznos od 2.579 Eur-a umanjen odloženi porez uz istovremeno umanjenje odloženog poreskog rashoda perioda.

U izmijenjenim finansijskim iskazima za 2019.godinu ukupan odložen porez iznosi 5.957.971 Eur-a, pored kumulativnog odloženog poreza koji je utvrdio konsultant u iznosu od 2.845.140 Eur-a nalazi se odloženi porez utvrđan na bazi procijene osnovnih sredstava u iznosu od 3.112.831 Eur-a.

U izmijenjenim iskazima za 2019.godinu uvećana je obaveza poreza na dobit za 67.924 Eur.

Pored navedenih korekcija Društvo je izvršilo reklasifikaciju iznosa od 6.329.062 Eur sa neraspoređene dobiti ranijih perioda na obaveze za učešće u dobiti i to pod 01.01.2019.godine.

Društvo je izvršilo korekcije iskaza o ukupnom rezultatu za godinu koja se završava na 31.12.2018.godine povećanjem rashoda za iznos od 16.621.788 Eur-a i to po sledećim osnovama:

- 14.353.405 Eura – troškovi vansudskog poravnanja – razlika zarade 2008-2018.god (prvobitan iznos umanjen za 37.136 Eura ukinutih obaveza)
- 73.933 Eura – rashod po osnovu odbrenog discounta avio kompaniji Lot Polish
- 819.513 Eura – troškovi rezervisanja za otpremnine do 31.12.2018.god
- 1.374.937 Eura - troškovi rezervisanja za jubilarne do 31.12.2018.god

U iskazu o ukupnom rezultatu za 2018.godinu uvećani su odloženi poreski rashodi za korekciju odloženog poreza utvrđenog do 31.12.2018.godine u iznosu od 2.281.069 Eur.

Promjene na kapitalu i neraspoređenoj dobiti su prikazane u sledećoj tabeli:

U EUR	Osnovni kapital	Revalorizacione rezerve	Dobit	Gubitak	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2018. godine	101.500.000	0	6.420.211	0	107.920.211
Neto promjene u 2018.god. prvobitno			9.581.550	0	9.581.550
Stanje na dan 31.12.2018. godine	101.500.000	0	16.001.761	0	117.501.761
reklasifikacija-prenos sa dobiti na obaveze za učešće u dobiti na 01.01.2019.			-6.329.062		-6.329.062
izmjena fin.iskaza za 2018 01.01.2019.			-2.511.200	-16.138.749	-18.649.949
Korigovano početno stanje na 01.01.2019	101.500.000	0	7.161.499	-16.138.749	92.522.750
Neto dobit u 2019.god.			26.788.885		26.788.885

Smanjenje 6% poreza na dobit iz 2018.god-povraćaj			24.664		24.664
Prenos u budžet dobit			-6.707.085		-6.707.085
Donacije isplaćene iz dobiti			-479.078		-479.078
Efekat procjene OS na 31.12.2019.		33.083.579			33.083.579
Neto promjene u 2019.god.		33.083.579	19.627.386		52.710.965
Stanje na 31.12.2019.	101.500.000	33.083.579	26.788.885	-16.138.749	145.223.715

Efekti korekcija na iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31.12.2018.godine:

	2018	Korekcija	Korigovano 2018
AKTIVA			
STALNA IMOVINA			
NEMATERIJALNA ULAGANJA	124.121		124.121
NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA	90.978.390		90.978.390
DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	4.739.464		4.739.464
OBRтна SREDSTVA			
ZALIHE	494.731		494.731
KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA	30.013.073	252.908	30.265.981
UKUPNA AKTIVA	126.349.779		126.602.687
PASIVA			
KAPITAL			
OSNOVNI KAPITAL	101.500.000		101.500.000
NERASPOREĐENA DOBIT	9.672.698	-2.511.201	7.161.498
GUBITAK		-16.138.749	-16.138.749
DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE			

DUGOROČNA REZERVISANJA	709.200	2.194.450	2.903.649
DUGOROČNI KREDITI	5.066.667		5.066.667
ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	496.720	2.281.069	2.777.789
KRA TKOROČNA REZERVISANJA I KRA TKOROČNE OBAVEZE			
Kratkoročne finansijske obaveze	800.000		800.000
Obaveze iz poslovanja	876.399	73.934	950.333
Ostale kratkoročne obaveze i PVR	6.675.842	14.350.286	21.026.128
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	21.741	3.120	24.861
Obaveze po osnovu poreza na dobit	411.072		411.072
KRA TKOROČNA REZERVISANJA	119.439		119.439
UKUPNA PASIVA	126.349.778		126.602.687

**Efekti korekcija na iskaz o ukupnom rezultatu za godinu koja se završila
31.12.2018. godine:**

	2018	Korekcije	Korigovano 2018
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od prodaje	29.490.469		29.490.469
Ostali poslovni prihodi	4.466.689		4.466.689
POSLOVNI RASHODI			
Nabavna vrijednost prodate robe	0		0
Troškovi materijala	1.189.877		1.189.877
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	17.242.794		17.242.794
Troškovi amortizacije i rezervisanja	2.477.791	2.194.449	4.672.240
Ostali poslovni rashodi	2.955.773	73.933	3.029.706
POSLOVNI REZULTAT	10.090.923		7.822.540
FINANSIJSKI PRIHODI	75.015		75.015
FINANSIJSKI RASHODI	241.544		241.544
FINANSIJSKI REZULTAT	-166.529		-166.529
I OSTALI PRIHODI	268.211		268.211
II OSTALI RASHODI	147.414	14.353.406	14.500.820
REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	120.797		-14.232.609
REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA	10.045.191		-6.576.597
PORESKI RASHOD PERIODA	463.641	2.281.069	2.744.710
1. Tekući porez na dobit	411.072		411.072
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	52.569	2.281.069	2.333.638
NETO REZULTAT	9.581.550		-9.321.307

2.3. Koncept nastavka poslovanja

Društvo finansijske iskaze sastavlja pod pretpostavkom da će poslovati neograničeni vremenski period, što znači da će nastaviti sa poslovanjem i u doglednoj budućnosti.

3. Osnovne računovodstvene politike

3.1. Prihodi

Prihodi se odmjeravaju po pravičnoj vrijednosti primljene naknade ili naknade koja će se primiti i predstavljaju iznose koji se dobijaju za izvršene usluge i prodatu robu u toku redovnog poslovanja, umanjene za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost. Prihod se priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije. Prihodi od prodaje evidentiraju se nakon izvršenih usluga kupcima u skladu sa ugovorenim uslovima prodaje.

Ostvareni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode ostvarene od usluga putničkog servisa, naknada za opsluživanje aviona (handlinga), naknada za slijetanje i polijetanje aviona (landinga), naknada za korištenje svjetlosne signalizacije (lightinga) i evidentiraju se u trenutku pružanja usluge.

Ostali poslovni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode od zakupa reklamnog i poslovnog prostora i koncesija. Donacije se prikazuju kao razgraničeni prihodi i amortizuju se u toku korisnog vijeka trajanja sredstva. Iznos amortizacije donirane opreme se prikazuje kao ostali poslovni prihod tokom korisnog vijeka trajanja.

Unaprijed naplaćeni prihodi se iskazuju kao odloženi prihodi i prenose u redovne prihode u trenutku izvršenja usluge.

3.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju sve troškove direktno vezane za izvršenje osnovne djelatnosti Društva. Priznavanje rashoda vrši se istovremeno sa priznavanjem prihoda radi kojih su ti rashodi nastali (princip sučeljavanja prihoda i rashoda). Priznati rashodi direktno se povezuju sa priznatim prihodima u poslovnom rezultatu obračunskog perioda. Rashodi se priznaju u obračunskom periodu i onda kada je nastala obaveza, a nema uslova da se priznaju kao bilansna pozicija imovine.

3.3. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju prihode od kamata po osnovu potraživanja i plasmana kao i rashode kamata. Prihodi i rashodi od kamata se iskazuju u momentu obračuna prema ugovorenim kamatnim stopama.

Troškovi pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstava koje se kvalifikuju, uključuju se u nabavnu vrijednost tog sredstva do onog perioda kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremilo za planiranu upotrebu ili prodaju.

3.4. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunata su u protivvrijednost EUR, po zvaničnom deviznom kursu važećem na dan bilansa stanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike, nastale preračunom potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu protivvrijednost u EUR i preračunom poslovnih promjena u toku godine, priznaju se u bilansu uspjeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

3.5. Naknade zaposlenima

3.5.1. Doprinosi za socijalnu sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da uplati u ime zaposlenih, doprinose Fondu za zdravstveno osiguranje, Fondu PIO, Zavodu za zapošljavanje i Fondu rada kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po zakonom propisanim stopama. Doprinosi na teret zaposlenog i doprinosi na teret poslodavca se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

3.5.2. Obaveze po osnovu otpremnina

Društvo je u skladu sa kolektivnim ugovorom u obavezi da isplati otpremnine za odlazak u penziju, nakon ispunjavanja uslova, u iznosu od šest prosječnih zarada zaposlenog za poslednja tri mjeseca, odnosno ne može biti niža od četiri prosječne zarade u Društvu u mjesecu isplate.

3.6. Porez na dobit

3.6.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa poreskim propisima Crne Gore po proporcionalnoj stopi koja iznosi 9 % od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u Bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda po odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (čl. 8. i 9. za usklađivanje prihoda i čl. 10. do 20. za usklađivanje rashoda).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Zakon o porezu na dobit Crne Gore ne predviđa da se poslovni poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnov za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, poslovni gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za smanjenje oporezive dobiti iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Obveznik poreza na dobit dužan je da obračuna, obustavi i uplati porez po odbitku na prihode isplaćene po osnovu dividendi i udjela u dobiti koji se isplaćuju rezidentnim i nerezidentnim pravnim i fizičkim licima. Porez po odbitku plaća se po stopi od 9 % na osnovicu koju čini iznos bruto prihoda.

3.6.2 Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

3.6.3. Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su iskazani u bilansu uspjeha u okviru ostalih poslovnih rashoda.

3.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Nematerijalna ulaganja obuhvataju ulaganja u licence i kupljene softvere.

Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja utvrđuje se u skladu sa ugovorom o korišćenju tih ulaganja. Stopa amortizacije nematerijalnih ulaganja iznosi 10% - 17% U skladu sa članom 13. stav 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Sl. list RCG, br. 80/2004 i Sl. list CG, br. 40/2008) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija kupljenih softvera se za poreske svrhe obračunava primjenom degresivnog metoda, dok se za ostala nematerijalna ulaganja obračunava primjenom proporcionalnog metoda.

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti i umanjeni za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

Potreba za revalorizacijom zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja. Nekretnine, postrojenja i oprema nabavljena nakon početnog priznavanja iskazane su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu. Nabavna vrijednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate. Nabavnu vrijednost izgrađenih građevinskih objekata predstavlja njihova nabavna vrijednost na datum kad su izgradnja ili njihov razvoj završeni.

Naknadni troškovi, troškovi zamjene dijelova postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih dijelova), troškovi značajnih adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti postrojenja i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih dijelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme i postrojenja, smatraju se rashodom perioda u kome su nastali.

Zemljište i građevinski objekti koji se drže radi korišćenja u svrhe vršenja osnovne djelatnosti ili za administrativne svrhe u iskazu o finansijskoj poziciji naknadno se odmjeravaju po njihovoj revalorizovanoj vrijednosti, koj predstavlja fer/poštenu vrijednost na datum revalorizacije i umanjena za ispravku vrijednosti i akumulirane impaaritetne gubitke. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja.

Pozitivna razlika nastala prilikom prodaje nekretnina, postrojenja i opreme knjiži se u korist ostalih prihoda. Neotpisana vrijednost otuđenih i rashodovanih osnovnih sredstava se naknađuje na teret ostalih rashoda.

3.9. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine, postrojenja i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Stope amortizacije koje su u primjeni su određene od strane nezavisnog procjenjivača u elaboratu o procijeni fer vrijednosti nepokretnosti i opreme na dan 31.12.2019.godine i iznose:

<i>Grupa osnovnih sredstava</i>	<i>Stopa amortizacije %</i>	<i>Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu %</i>
Građevinski objekti	1,01 – 3,33	5
Aerodromska sredstva	5,00 – 10,00	15
Namještaj i kancelarijska oprema	4,00 – 10,00	15 - 30
Vozila	6,25 - 7,14	15
Računarska oprema	10,00 – 16,67	30
Ostala oprema	4,00 – 10,00	20

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala osnovna sredstva primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu bez obzira na datum aktiviranja.

3.10. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

Rukovodstvo Društva na dan bilansa stanja procjenjuje da li postoje bilo kakve indicije da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve indicije, procjenjuje se nadoknativa vrijedost imovine za takvo sredstvo, kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknativne vrijednosti. Nadoknativa vrijednost je fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Obezvrjeđenje se priznaje kao rashod tekućeg perioda, osim kada se sredstvo vodi po revalorizovanoj vrijednosti, kada se umanjenje vrijednosti tretira kao smanjenje revalorizacije rezerve.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do promijenjene procjene nadoknativog iznosa, ali ne iznad knjigovodstvenog iznosa koji bi bio utvrđen da gubitak od umanjenja vrijednosti nije bio priznat u ranijim godinama.

Poništenje obezvrjeđenja se prikazuje kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacije rezerve.

3.11. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani koji se kotiraju na aktivnom tržištu vrednovani su po tržišnoj vrijednosti, a plasmani koji se ne kotiraju vrednovani su po amortizacionom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

3.12. Zalihe

Zalihe obuhvataju zalihe materijala, rezervnih djelova, auto guma, alata i inventara i robe.

Zalihe se iskazuju po nabavnoj vrijednosti (cijeni koštanja), koja uključuje fakturnu vrijednost dobavljača, transportne i zavisne troškove nabavke ili po neto prodajnoj vrijednosti, ukoliko je ona niža. Neto prodajna vrijednost je vrijednost po kojoj zalihe mogu biti prodate u normalnim uslovima poslovanja nakon umanjjenja prodajne vrijednosti za troškove prodaje.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrijednost.

Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima, otpisuju se.

Obračun troškova izlaza zaliha sprovodi se po prosječnim cijenama.

3.13. Finansijski instrumenti

Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznanja.

Metod efektivne kamatne stope

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive (uključujući sve plaćene ili primljene naknade koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije ili ostale premije ili popuste) tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovnih odnosa se inicijalno priznaju po fer vrijednosti.

Rezervisanje za umanjjenje vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjjenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru prihoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja.

Kratkoročni finansijski plasmani – oročeni depoziti

Kratkoročni finansijski plasmani – oročeni depoziti mjere se po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Finansijska imovina se evaluira sa ciljem ideentifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na datum sastavljanja finansijskih iskaza. Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na priliv novca po osnovu tog sredstva,
- Društvo zadržalo pravo na priliv novca po osnovu sredstva ali je preuzelo obavezu da izvrši isplatu po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu,
- Društvo izvršilo prenos prava na priliv novca po osnovu sredstva i prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom ili nije niti prenijelo niti zadržalo sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom ali je prenijelo kontrolu nada njim.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni, depozite po viđenju kod poslovnih banaka i druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospijeca do tri mjeseca.

Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prikazuju po fakturnoj vrijednosti.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno mjere po fer vrijednosti umanjenoj za sve troškove transakcija. Obaveze po kreditima se naknadno odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope koja korespondira efektivnoj kamatnoj stopi, pri čemu se rashod od kamata priznaje kao efektivan prinos.

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenog od Evropske investicione banke (EIB).

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospijeva u periodu do 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Društvo vrši isknjižavanje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugoga.

Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada, su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

3.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će doći do odliva sredstava kako bi se izmirila obaveza i kada se iznos ovih obaveza može pouzdano procijeniti.

Dugoročna rezervisanja se sastoje od rezervisanja za sudske sporove.

Društvo procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća da će sudski spor biti izgubljen, Društvo vrši rezervisanje kojim se u cjelosti obezbjeđuje iznos potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja sudskog spora.

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva se ne priznaju u finansijskim izvještajima.

3.15. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda i pretpostavki. Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

4. POSLOVNI PRIHODI

a. Prihodi od prodaje robe

U 000€

PRIHODI OD PRODAJE robe	2019	2018
Prihodi od prodaje napitaka i grickalica-novi terminal TV	19	0

U novootvorenom terminalu na aerodromu u Tivtu uzeti su za vrijeme sezone u zakup automati za prodaju robe.

b. Prihodi od prodaje usluga / AVIJACIJSKI PRIHODI

U 000€

PRIHODI OD PRODAJE USLUGA	2019	2018-korigovana	2018
prihodi od putničkog servisa	17.497	15.973	15.973
prihodi od landinga	4.183	4.035	5.875
Prihod od handlinga	4.776	4.656	6.038
prihod od lightinga i parkinga	286	245	245
prihod od naknada za putnike sa posebnim potrebama 0,25 €	292	267	267
prihod od naknade za bezbjednost 1,75€ po odlazećem putniku	2.043	1.867	1.867
prihod-takse za transferne putnike	5	9	9
Ryanair naknada 16,10€ po putniku	1.550	1.208	1.208
WIZZ AIR naknada 18,10€ po putniku	1.273	1.229	1.229
UKUPNO	31.906	29.490	32.711

Avijacijski prihodi iz godine u godinu bilježe rast. U odnosu na prethodnu godinu prihodi su porasli za 8,19 % (u odnosu na 2018. godinu rast broja opsluženih putnika je 9% dok je rast broja opsluženih aviona 1%).

Povećanje ovih prihoda u iznosu od 2.415.693 € rezultat je povećanog broja putnika (1.721.482€), povećanog broja aviona (308.554€), rast prometa Ryanaira (341.964€), promet Wizzaira (43.693€). Promet treće niskotarifne kompanije Easyjet je gotovo na istom nivou kao prošle godine (prihod ove kompanije ne evidentira se posebno već u sklopu ostalih aviokompanija).

Popusti avio kompanijama za 2019. godinu iznose 721.897,02€, dok je Montenegro Airlines oslobođen plaćanja opsluživanja u iznosu od 3.009.822,21€. Na ovaj način prihodi od landinga i handlinga su umanjeni za 3.731.719,23€.

Najveće popuste ostvarile su kompanije: Globus (150 hilj.€), Fly Montenegro (107 hilj.€), Laudamotion (107 hilj.€), LOT Polish Airlines (104 hilj.€), Turkish Airlines (49 hilj.€), Israir (40 hilj.€), EC Alliance (17 hilj.€), Jet Time (14 hilj.€), Euro Jet (13 hilj.€), Transavia France (12 hilj.€) i ostalo.

U dijelu prihoda od landinga i handlinga došlo je do korekcije iznosa podataka iz 2018.godine. Naime, u 2018. godini popusti tj. podsticaji avio kompanijama (na cijenu landinga i handlinga), a za otvaranje novih ruta, povećavanje broja letova na postojećim rutama kao i podsticaji na osnovu broja rotacija knjiženi su kao trošak i to u kategoriji ostalih poslovnih rashoda dok su prihodi iskazivani integralno. Na ovaj način i prihodi i rashodi su bili precijenjeni ali to nije uticalo na poslovni rezultat. U skladu sa Međ.rač.standardom 18, od 2019. godine, popuste knjižimo kao umanjjenje prihoda, a da bi se mogli upoređivati podaci, originalni iznosi iz 2018. godine umanjeni su za odobrene popuste.

Iznos popusta datih avio kompanijama u 2018. godini je 358.464,01€. Pored ovih popusta koji su dati ostalim avio kompanijama na bazi Podsticajne šeme, kompanija Montenegro Airlines, na osnovu ugovora o pružanju usluga zemaljskog opsluživanja, oslobođena je plaćanja opsluživanja (osim za opsluživanje van otvorenosti aerodroma i za lighting), a iznos popusta koji je na ovaj način dat Montenegro Airlinesu je 2.862.324,67€.

Ukupni popusti za 2018. godinu su bili 3.220.788,68€ i za ovaj iznos su korigovani tj. umanjeni prihodi iz 2018.godine (istovremeno su i umanjeni ostali poslovni rashodi za isti iznos),

b. Ostali poslovni prihodi / NEAVIJACIJSKI PRIHODI

	U 000€	
OSTALI POSLOVNI PRIHODI	2019	2018
prihodi od free –shop-a i ugostiteljstva	2.282	2.301
prihodi od zakupa	914	909
prihodi od reklamnih panoa	215	126
prihod od parkinga za automobile	338	271
nakanade za korišćenje platforme	210	206
prihodi od refund.el.energije, vode i dr.	154	156
provizija na prihod od catering-a	32	54
prihodi od donacija -IPA	32	0
prihodi od usluga manipulacije robe i ležarine robe	134	161
ostali prihodi	378	281
UKUPNO	4.689	4.465

Ostali poslovni prihodi su iskazani u iznosu od 4.689.129,75 € i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 222.440,67 € ili za 4,98%.

Iz ove grupe prihoda najveći rast u iznosu od 88.749,90€ tj. 70,16% ostvaren je po osnovu izdavanja reklamnih panoa. Rast prihoda od 67.742,96 € ili 25,02% bilježe i prihodi od parkinga za automobile. Iako je povećan broj opsluženih putnika, prihodi od koncesije koje se naplaćuje od firme Regal (free shopovi u Tivtu i Podgorici) su nešto niži. Izostanak adekvatnog rasta prihoda po ovom osnovu je u činjenici da u novom terminalu na aerodromu u Tivtu nije bio otvoren free shop pa nije bilo osnova za naplatu koncesione naknade po odlazećim putnicima koji su prošli kroz ovaj terminal.

U okviru ostalih prihoda iz ove kategorije najveći rast je kod prihoda po osnovu takse od 8,00€ za biznis putnika za korišćenje biznis salona – uvećanje je 53,168,00€.

5. OSTALI PRIHODI

	U 000€	
OSTALI PRIHODI	2019	2018
prihodi od nadoknade štete	5	10
prih. po osnovu usklađivanja vrij. dugoročnih finansijskih plasmana	20.025	0
prihodi iz ranijih perioda	144	192
prihodi od umanjenja obaveza za porez na dobit (po rešenju PU)	0	66
UKUPNO	20.174	268

U okviru ove grupe najveći iznos od 20.024.791,63€ se odnosi na ukidanje ispravke potraživanja od kompanije Montenegro Airlines. Ispravke potraživanja su formirane

od 2009. godine do 2017. godine i to na osnovu pokrenutih sudskih sporova. Ispravke potraživanja su povećavale rashode i negativno uticale na rezultat poslovanja u tim godinama. Istovremeno sa knjiženjem ispravke potraživanja na rashode, smanjivalo se i potraživanje od Montenegro Airlinesa u bilansu stanja tj. potraživanje se svodilo na iznos koji je bio naplativ.

Krajem 2019. godine donijet je Zakon o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju „Montenegro Airlines“ A.D. Podgorica koji u članu 4 govori da će država „ isplatiti sredstva Društvu na ime izmirenja dospjelih obaveza za račun Društva koje Društvo ima prema Akcionarskom društvu za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „ Aerodromi Crne Gore“ Podgorica po osnovu zaključenih ugovora o pružanju usluga sa Društvom, po kojima obaveze dospijevaju do dana stupanja na snagu ovog zakona, u ukupnom iznosu do 32.000.000,00€, do kraja budžetske 2020.godine, a Društvo je u obavezi da izmiri dugovanja po ovom osnovu, bez odlaganja.“

Donošenjem ovog Zakona, izvjesno je da će se potraživanje od Montenegro Airlinesa naplatiti čime se stiče uslov da ukupno potraživanje od Montenegro Airlinesa bude iskazano u bilansu. U toku 2020.godine po ovom osnovu naplaćeno 15.000.000 Eur, a početkom 2021.godine naplaćen je iznos 9.415.180 Eur.

Ostali prihodi u okviru ove grupe odnose se na prihode po osnovu naknade štete na bazi polisa osiguranja, na prihode iz ranijih perioda tj. naplaćena sporna potraživanja koja su u prethodnim godinama stavljena na ispravku vrijednosti. Ovo se odnosi na naplatu potraživanja od Montenegro Airlinesa, a na osnovu Sporazuma o naplati izvršnih isprava u ratama, što u 2019.godini iznosi 144.000,00€.

Poreska uprava je i u 2019. donijela rešenje o smanjenju obaveze za porez na dobit za 2018.godinu u iznosu od 24.664,32€. U 2019. godini smanjenje ove obaveze nije knjiženo na prihode već je knjižno kao povećanje neraspoređene dobiti iz ranijih godina.

6. POSLOVNI RASHODI

a. Troškovi materijala i robe

U 000€		
TROŠKOVI MATERIJALA I ROBE	2019	2018
troškovi robe za automat	10	-
troškovi materijala	646	648
troškovi goriva i el.energije	589	542
UKUPNO	1.245	1.190

Troškovi materijala učestvuju u ukupnim rashodima sa 4,29 %, a odnose se na trošak el.energije, goriva, utrošene rez.djelove, kancelarijski materijal, inventar i auto gume, potrošni materijal, troškove sredstava za održavanje čistoće. Troškovi goriva su veći za 9.477€ u odnosu na prethodnu godinu, a troškovi električne energije su veći za 37.566 €.

b. Zarade i ostala lična primanja

U 000€

ZARADE I OSTALA LIČNA PRIMANJA	2019	2018
troškovi zarada i naknada zarada -neto	10.121	9.686
troškovi prevoza na rad - neto	329	136
troškovi jubilarnih nagrada - neto	102	44
troškovi otpremnina neto	171	30
troškovi zimnice (bruto)	647	707
troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret radnika	4.858	4.558
troškovi doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	1.590	1.636
troškovi dnevnica, prenoćišta, prevoza i ostali troškovi za službena putovanja	170	141
troškovi pomoći zaposlenima	56	28
troškovi naknade članovima odbora direktora van firme	211	101
troškovi naknada po ugovoru o djelu	279	110
pomoć licima van firme	67	66
UKUPNO	18.601	17.243

U okviru ukupnih rashoda najveći iznos odnosi se na troškove zarada, naknada i ostala lična primanja koja za 2019. god. iznose 18.600.635,46€. Povećanje troškova zarada i ostalih ličnih primanja iznosi 7,88% u odnosu na prethodnu godinu tj. veći su za 1.357.841 Eur.

U prvobitno predatim finansijskim iskazima za 2019. godinu u ovaj grupi troškova, za 2019.godinu, bio prikazan i iznos od 208.037,24 € koji se odnosi na dio razlike zarade iz perioda od 2008-2018.godine, a koji je isplaćen krajem 2019.godine (za 11 zaposlenih). U izmijenjenim izvještajima ovi troškovi preknjiženi na ostale rashode pod 01.01.2019.godine i to preko neraspoređene dobiti ranijih perioda.

U okviru zarade i ostalih ličnih primanja povećane su otpremnine, jubilarne nagrade (zbog primjene novog kolektivnog ugovora iznosi pojedinačnih jubilarnih nagrada su značajno uvećani); uvećani su i troškovi naknade za prevoz zaposlenima (pored toga što je prevoz po zaposlenom uvećan sa 20€ na 40€ mjesečno; povećan je i trošak za 93 hilj.€ za plaćanje avio karata Montenegro Airlinesa za zaposlene (na osnovu sporazuma opovlašćenom prevozu) i ostalo.

c. Ostali poslovni rashodi

U 000€

OSTALI POSLOVNI RASHODI	2019	2018 korigovano	2018
troškovi transportnih usluga	135	126	126
troškovi usluga održavanja	502	312	312
troškovi zakupa zemljišta - Tivat	48	42	42
troškovi propaganda i sponzorstva	956	1.031	1.031
troškovi neproizvodnih usluga	859	662	662
troškovi reprezentacije	116	81	81
troškovi premija osiguranja	109	104	104
troškovi platnog prometa i provizije	73	85	85
troškovi članarina (ACI, NTO)	20	19	19
troškovi članarina sindikat i priv.komora	64	61	61
troškovi poreza na nepokretnost	100	109	109
ostali nematerijalni troškovi	166	104	104

popusti dati avio kompanijama po ugovoru	-	78	363
popusti dati Mont.airlinesu	-	-	2.862
troškovi donacija	111	216	216
UKUPNO	3.259	3.030	6.177

Troškovi transportnih usluga odnose se na troškove telefona, interneta, zakup linka, troškove SITE – telekomunikacione usluge između svih učesnika u vazдушnom saobraćaju.

Troškovi održavanja su veći za 61,13% u odnosu na 2018.godinu. U 2019. god. najveći pojedinačni iznosi su: 156.370,00€ - sanacija piste na aerodromu u Tivtu, 27.274,12€ - obnavljanje horizontalne signalizacije na pisti na aerodromu u Podgorici; 42.800,00€ - održavanje BHS sistema (trake za prtljag); troškovi održavanja putničkih automobila, autobusa i kombija je 35.732,00€, održavanje sredstava na platformi 21.987,00€ (traktori, elevatori, stepenice, vatrogasna vozila, sanitetsko vozilo).

I u 2019.godini Društvo je nastavilo da sponzorise značajne sportske klubove, kulturne manifestacije, umjetnost samo što su isplate realizovane preko neraspoređene dobiti pa nisu evidentirane preko rashoda.

U 2019. godini ukupne isplate za ove svrhe su iznosile 531.475,75€ (preko rashoda evidentirano 59.975,75€, a iz neraspoređene dobiti 471.500,00€), dok je taj iznos u 2018.godini bio 324.500,00€. Od 59.975,75€ rashoda sponzorstva najveći dio odnosi se na ugovor sa NTO CG- ugovor o strateškom partnerstvu u iznosu od 50.000,00€.

Troškovi reklame i marketinga iznose 896.259,15€ i veći su za 191.205,45€ u odnosu na 2018.godinu. Na bazi Ugovora o poslovno - tehničkoj saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, vezano za finansiranje marketing aktivnosti za otvaranje i unapređenje avio linija za niskotarifne kompanije, u cilju promovisanja turističkih potencijala i privlačenja većeg broja putnika i turista (Ryanair, Wizzair i Easyjet) evidentiran trošak u iznosu od 861.457€ u 2019.godini, dok je za 2018.godinu ovaj trošak bio 706.053,70€. Ostatak iznosa od 34.802,15€ odnosi se na troškove vezano za otvaranje terminala 2 u Tivtu, čestitke povodom državnih praznika i sl.

Troškovi neproizvodnih usluga su povećani za 29,73 % ili za 196 hilj.€ u odnosu na prethodnu godinu. Najveća stavka odnosi se na usluge korišćenja DCS softvera koji iznose 306 hilj.€ i veći su za 14 hilj.€ u odnosu na 2018.godinu.

Troškovi vode i komunalnih usluga iznose 166 hilj.€; stručno usavršavanje zaposlenih 14 hilj.€; troškovi advokatskih usluga 63 hilj.€; troškovi intelektualnih usluga su 79 hilj.€ (15 hilj – KPMG radio procijenu obezvređenja OS; ekonomski fakultet radio tržišnu procijenu aerodroma- 28 hilj.€; i drugo. Troškovi zdravstvenog pregleda zaposlenih – 26 hilj. €, dok su troškovi ostalih neproizvodnih usluga 174 hilj. €. U okviru ove stavke najveći su troškovi za konsultantske usluge UNDP – 111 hilj. €- vezano za projekat Proširenje kapaciteta na aerodromima Tivat i Podgorica kroz izgradnju privremenih objekata. Isplata cjelokupno ugovorenog iznosa izvršena u martu 2018.godine kada je iznos od 3.869.192,61€ knjižen na avans. U 2019.godini objekat i oprema stavljeni u upotrebu – knjiženo na osnovna sredstva, a realizovane su i konsultantske usluge koje su knjižene kao trošak.

Troškovi premija osiguranje iznose 108.779 € - troškovi osiguranja zaposlenih, kasko osiguranje vozila i aerodromskih sredstava, osiguranje imovine i osiguranje od odgovornosti.

Troškovi poreza (porez na nepokretnost, naknada za korišćenje reklamnih panoa) su gotovo na istom nivou kao i u 2018.godine. Porez na nepokretnost za opštinu Tivat iznosi 51.748,27€, a porez za opštinu Podgorica je 44.738,35€.

Ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 165.585€ odnose se na razne takse (13.889€); troškove vip i biznis salona (56.844€); prinudnu naplatu 50.000,00 € od strane firme Marina st Matia - po presudi na ime sticanja bez osnova (ranije naplatli njihovu garanciju koju su dostavili u toku javnog poziva za dostavljanje ponuda za iznajmljivanje prostora za obavljanje djelatnosti ugostiteljstva); trošak privremenog priključka na magistralni put u Tivtu – 30.284,00€ i dr.

Troškovi donacija u 2019. godini iznose 111.376,15€. Ovi troškovi se odnose na finansijsku podršku za manifestacije humanog, kulturnog, obrazovnog, sportskog karaktera. Najveći iznos od 35.085€ dat je Upravi policije kao podrška za akciju „Ljeto 2019“.

U uporednim podacima za 2018. godinu povećani su rashodi za popuste date avio kompanijama u iznosu od 73.933 Eur; prethodno su iznosili 4.000€. Ova korekcija se odnosi na popust avio kompaniji Lot Polish koji je ostvarila u 2018. god., a prvobitno knjižen tek u 2019. godini kada je i naknadno odobren popust. U izmijenjenim iskazima, ovaj iznos proknjižen umjesto kao trošak u 2019. godini kao korekcija početnog stanja i to preko gubitka iz ranijih perioda (na dan 01.01.2019.godine). (U prvobitno predatim iskazima za 2019.godini, u uporednim podacima za 2018.godinu izvršena korekcija rashoda po osnovu popusta na način da su rashodi stornirani, a popust knjižen kao umanjenje prihoda i to i iznosu od 3.220.788 Eur).

d. Amortizacija i rezervisanja

U 000€

	2019	2018 korigovano	2018
Troškovi amortizacije	2.478	2.358	2.358
Troškovi rezervisanja za otpremnine	68	820	-
Troškovi rezervisanja za jubilarne	151	1.375	-
Rezervisanja za sudske sporove	-	119	119
UKUPNO	2.697	4.672	2.477

Ukupni troškovi amortizacije za 2019. godinu iznose 2,5 milion €. Amortizacija je obračunata po proporcionalnoj metodi primjenom stopa koje su utvrđene na bazi procijenjenog vijeka trajanja iz elaborata o procjeni kapitala koju je radio KPMG na dan 31.10.2012. godine.

Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju za 670 zaposlenih, utvrđene su aktuarskim odmjeravanjem sa sljedećim pretpostavkama: diskontna stopa 3%, opšti rast zarada 3% i stopa fluktuacije zaposlenih od 2,62%. Iznos rezervisanja na 31.12.2019. godine je 886.782 € od čega se na period do 31.12.2018.godine odnosi iznos od 819.512 Eur (knjiženo preko gubitka na 01.01.2019.godine), a na 2019. godinu iznos od 67.269 Eur. U prvobitno predatim iskazima za 2019.godinu cjelokupan iznos obračunatih rezervisanja za otpremnine u iznosu od 886.782 € knjižen na trošak 2019.godine.

Pod istim pretpostavkama ovlašćeni aktuar je izradio procijenu rezervisanja za jubilarne nagrade. Ukupan iznos rezervisanja je 1.525.710 Eur. Dio rezervisanja koji se odnosi na ranije godine u iznosu od 1.374.936 Eur knjižen preko gubitka ranijih godina na 01.01.2019.godine, a na trošak rezervisanja za 2019.godinu proknjižen iznos 150.773 Eur. U prvobitno predatim finansijskim iskazima nisu knjižena rezervisanja za jubilarne nagrade.

Društvo u 2019.godini prvi put primjenjuje MRS 19 - rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade.

Za sudske sporove koji se vode protiv Preduzeća nije izvršeno rezervisanje s obzirom da se ne očekuje negativan ishod. Rezervisanje iz 2018. godine u iznosu od 119 hilj.€ odnosi se na rezervisanja za manje isplaćene zarade za dva zaposlena, a koje je Društvo već isplatilo.

7. OSTALI RASHODI

U 000€

OSTALI RASHODI	2019	2018 korigovano	2018
troškovi ispravke vrijednosti potraživanja	325	1	1
rashodi po osnovu umanj.vr.OS-procijena	2.422	-	-
ostali troškovi poslovanja	232	14.500	146
UKUPNO	2.979	14.501	147

U 2019. godini je indirektno otpisano potraživanje od kompanije Adria Airways u iznosu od 175.768 € (potraživanja prijavljena u stečajnu masu), potraživanje iz 2018. godine od poljske kompanije Small planet u iznosu od 27.625 € (zbog finansijskih poteškoća i obustave letenja kompaniji je oduzeta licenca) i ispravljeno potraživanje od Atlas banke u stečaju u iznosu od 121.327 €. U prvobitno predatim fin.iskazima za 2019.godinu potraživanje od Atlas banke nije bilo ispravljeno što je bila i primjedba revizora.

Procjenitelj CROWE MNE je krajem jula 2021.godine izvršio procijenu fer vrijednosti nepokretnosti, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja na dan 31.12.2019.godine pri čemu je utvrđeno smanjenje vrijednosti pojedinih sredstava u ukupnom iznosu od 2.422.019 € (Efekat procjene iznosi 33.933.562 Eur, a rezultat je dvije komponente: porasta vrijednosti sredstava u iznosu od 36.355.580 Eur i smanjenja vrijednosti sredstava u iznosu os 2.422.019 Eur).

U kategoriji ostalih troškova poslovanja obuhvaćeni troškovi rashoda i manjka osnovnih sredstava u iznosu od 40 hiljada €; 11 hiljada € - troškovi raznih opravki koji su pokriveni iz osiguranja; 21 hilj. € - otpis potraživanja po osnovu stambenih kredita za zaposlene koji su pošli u penziju i ostalo., 123 hilj. € kazne Agencije za civilno vazduhoplovstvo i ostalo.

U uporednim podacima za 2018. godinu izvršena korekcija tj. uvećanje ostalih troškova poslovanja za iznos od 14.353.405,92 € i to je knjiženo na dan 01.01.2019. godine preko neraspoređene dobiti/gubitka ranijeg perioda. Ovaj iznos u prvobitnim iskazima bio prikazan kao trošak 2019. godine, a odnosio se na ukalkulisane troškove za vansudska poravnanja po osnovu pogrešno obračunatih zarada zaposlenih u periodu od avgusta 2008. god. do decembra 2018. godine i to po osnovu startnog dijela zarade, neiskorišćenih godišnjih odmora, prekovremenih sati, naknade za topli obrok, bolovanje. Iznos uključuje i poreze i doprinose. Obračun ovog troška odradio sudski vještak angažovan od strane Društva. U 2019.godini izvršena je isplata za 11 zaposlenih po ovom osnovu i to na bazi potpisanih vansudskih poravnanja. U toku 2020. godine vansudska poravnanja potpisana sa još 542 zaposlena koja su isplaćena.

8. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

U 000 €

	2019	2018
FINANSIJSKI PRIHOD	10	75
prihod od kamata	10	75
FINANSIJSKI RASHOD	231	242
kamata po EBRD kreditu	-	5
kamata po EIB kreditu	206	236
ostale kamate	25	1
FINANSIJSKI REZULTAT	-221	-167

Prihod od kamata u iznosu od 10.116 € odnosi se na kamate a'vista (na sredstva na tekućim računima kod banaka) i kamate na stambene kredite zaposlenima. Rashodi kamata se odnose na dugoročni kredit uzete od EIB i ostale kamate.

EBRD kredit smo počeli otplaćivati 17.maja 2007.godine, a posljednja rata je bila 17. novembra 2018. godine. Cjelokupan iznos od 10.236.006,07 € kredita je otplaćeno u novembru 2018.god. Pored otplate osnovnog duga, plaćena je i kamata po ovom kreditu u iznosu 2.597.772€ (kamatu smo počeli otplaćivat od 31.04.2005.godine).

EIB kredit iznosio 12.000.000,00 €. Otplata osnovnog duga počela je 29.07.2010. godine, a posljednja rata dospijeva za otplatu u 2028.godini. Do sada je otplaćeno 6.933.333,35 €, ostatak osnovnog duga je 5.066.666,65€. Kamatu smo počeli otplaćivat od 02.08.2005., a iznos plaćene kamate je 5.147.192,88 €. Kamata za EIB kredit je u 2019. god. iznosila 206 hilj. €, a u 2018. god. 236 hilj. €. Za prve tri tranše EIB kredita (11.000.000 €) preostala kamata iznosi 603.905,14 €, a za četvrtu tranšu (1.000.000 €) nemamo podatak o ukupnom iznosu kamata. U toku 2020. godine za kamatu za prve tri tranše EIB kredita treba platiti iznos od 174.857,66 €, dok za četvrtu tranšu nemamo taj podatak (radi se o manjem iznosu, u 2019. godini kamata iznosila 1.103,82€).

9. DOBITAK

Dobit prije oporezivanja u 2019. godini iznosi 27.787.424€ (za 2018.godinu gubitak 6.576.597€). U prvobitno predatim fin. iskazima dobit za 2019. godinu iznosila 15.197.555 € (za 2018.godinu dobit tada bila 10.045.191€).

U EUR

	Dobit prije oporezivanja 2019	Dobit prije oporezivanja 2018
Prvobino predati iskazi - 31.12.	15.197.555	10.045.191
troškovi vansudskog poravnjanja	14.390.542	-14.390.542
ukidanje vansudskog za 11 zaposlenih kojima je u dec.2019.god. Izvršena isplata na osnovu sporazuma	0	37.136
Popust avio kompaniji Lot Polish	73.933	-73.933
Rezervisanja za otpremnine do 31.12.2018.god.	819.513	-819.513
Rezervisanja za jubilarne do 31.12.2018.god.	-150.773	-1.374.937
Ispravka potraživanja od Atlas banke u stečaju	-121.327	0
smanjenje vrijednosti OS procijena na 31.12.2019	-2.422.019	0
Korigovani fin. Iskazi 31.12.	27.787.423	-6.576.597

Obračunati porez na dobit iznosi 1.090.359 € i veći je za 67.924 € u odnosu na porez koji je obračunat vezano za prvobitne finansijske iskaze za 2019.god. koji su predati Upravi prihoda aprila 2020.godine.

Odloženi poreski prihod iznosi 91.820€.

Nakon oporezivanja, neto dobit za 2019.godinu iznosi 26.788.885 €.

10. OSNOVNA SREDSTVA

a . Promjene na osnovnim sredstvima

u 000 €

Nabavna ili revalorizovana vrijednost	Nematerijal na imovina	Nematerijal na ulaganja u pripremi	Zemljište	Građevinski objekti	OPREMA i ostala oprema	Objekti i oprema u pripremi	Avansi za OS	UKUPNO
Stanje na 01.01.2019.	209	4	37.970	52.095	10.127	3.822	463	104.690
POVEĆANJE nabavke	43	0	0	2.523	1.596	344	20	4.526
Smanjenje-rashod,manjak	-3	-2	0	-3	-148	-3.458	-350	-3.964
Procijena OS na 31.12.2019	-101	-2	24.450	-2.225	-4.088	-41		17.993
Stanje na 31.12.2019.	148	0	62.420	52.390	7.487	667	133	123.245

Ispravka vrijednosti	Nematerijal na imovina	Nematerijal na ulaganja u pripremi	Zemljište	Građevinski objekti	OPREMA	Objekti i oprema u pripremi	Avansi za OS	UKUPNO
Stanje na 01.01.2019.	89	0	0	9.664	3.835	0	0	13.588
Amortizacija-2019	29			1.613	835		0	2.477
Smanjenje-rashod,manjak	-3				-122			-125
Procijena OS na 31.12.2019	-115	0	0	-11.277	-4.548	0	0	-15.940
Stanje na 31.12.2019.	0	0	0	0	0	0	0	0

Neotpisana (sadašnja) vrijednost	Nematerijal na imovina	Nematerijal na ulaganja u pripremi	Zemljište	Građevinski objekti	OPREMA	Objekti i oprema u pripremi	Avansi za OS	UKUPNO
01.01.2019.godine	120	4	37.970	42.431	6.292	3.822	463	91.102
31.12.2019.godine	148	0	62.420	52.390	7.487	667	133	123.245

Osnovna sredstva čine: zemljište, građevinski objekti (upravne zgrade, putnički terminali, sortirnice, vatrogasnice, trafostanice, poletno sletne staze, platforme, pristupni putevi, parkinzi...), aerodromska sredstva (stepenice, elevatori, vozilo za vuču aviona, ambulift, ambulantna vozila, vatrogasna vozila, utovarivači, vozila za servis toaleta, vozila za snabdijevanje aviona vodom, viljuškari, traktori, agregati, starteri, kolica za prtljag, ručna kolica, rendgeni...), kancelarijska oprema, računari i ostala materijalna imovina koja se koristi za trajno obavljanje djelatnosti.

U 2019. godine iznos novonabavljenih osnovnih sredstava je 4.164 hiljada €. Najveći iznos od 3.323 hiljade eura odnosi se na izgradnju terminala i nabavku opreme u Tivtu, po osnovu ugovora o projektu proširenja kapaciteta koji je sklopljen sa UNDP. Vrijednost ugovora 3.869.192 €. Iako je uplata obaveza prema ugovoru izvršena u martu

2018.godine, tek u 2019. godini stekli uslovi da se ta sredstva proknjiže kao osnovna – zgrada je stavljena u upotrebu 2019.godine, a i oprema je počela da se koristi od tog perioda. Od ovog iznosa na novi terminal u Tivtu otpada vrijednost 2.391 hilj. €; sistem trake za prtljag u terminalu – 383 hilj. €; za DCS opremu 51 hilj. € (čitači bordinga, štampači, tastature sa čitačem ličnih dokumenata); 4 rendgena i 2 metal detektor vrata– 235 hilj. €; 2 ETD uređaja za detekciju eksploziva -68 hilj. €; 1 uređaja za detekciju eksploziva u tečnosti -27 hilj.€; 4 uređaja za detekciju metala u obući- 54 hilj. €. Na aerodromu Podgorica je iz ovoga ugovora aktivirano 2 ETD uređaja 68 hilj.€; 1 uređaj za detekciju eksploziva u tečnosti – 27 hilj.€; 1 uređaj za detekciju metal u obući 14 hilj.€ i 3 bar kod čitača 5 hilj. €.

Pored opreme iz UNDP ugovora, izvršene su još nabavke: 2 sanitetska vozila-116 hilj.€; 4 električna vozila -44 hilj.€; nabavljen softver za trener i serveri za umrežavanje bezbjednosne opreme- 48 hilj.€; 3 uređaja za detekciju eksploziva i metala – 134 hilj. €; dva vozila teretno vozilo fiat i toyota – 26 hilj. €; 2putnička automobila 49 hilj. €; 4 kom portirskog kontejnera – 16 hilj. €; izgrađena staklena pregrada na aerodromu TV- 25 hilj. € i ostalo.

Amortizacija osnovnih sredstava se vrši primjenom proporcionalne metode otpisa. Obračun amortizacije za procijenjena sredstva izvršen je po stopama utvrđenim na osnovu procijenjenog vijeka trajanja sredstava od strane nezavisnog procjenitelja.

Građevinski objekti	vijek trajanja od 40 – 70 godina	stopa AM od 1,43 -2,5
Aerodromska sredstva	10 – 25 godina	4 – 10
Kancelarijska oprema	8 – 10 godina	10 – 12,5
Računari, oprema za telekomunikaciju	5 – 10 godina	10 – 20
Vozila	10 - 20 godina	5 – 10

Na dan 31.12.2019. godine urađena je procjena osnovnih sredstava od strane ovlaštenog procjenjivača CROWE MNE. Efekti procjene knjiženi su na dan 31.12.2019.godini i to na način da se akumulirana ispravka vrijednosti u cjelini stornira (15.940.485 €), a nabavna vrijednost svodi na poštenu (fer) vrijednost (efekat 17.993.077€).

Efekat procijene je 33.933.562 € od čega se na povećanje vrijednosti osnovnih sredstava odnosi iznos od 36.355.580 €, a na smanjenje vrijednosti 2.422.019 €.

Najveći dio efekta procjene u iznosu od 24.449.919 Eur se odnosi na povećanje vrijednosti zemljišta, dok efekat procijene koji se odnosi na objekte iznosi 9.051.851 Eur. Preostali iznos efekta procjene od 431.792 Eur odnosi se na povećanje vrijednosti opreme i nematerijalne imovine i smanjenje vrijed.investicija u toku.

U sklopu procjene utvrđena je i rezidualna vrijednost za skoro svako osnovno sredstvo – uvođenjem rezidualne vrijednosti umanjuje se osnovica za obračun amortizacije, tako da će amortizacija u narednim periodima biti značajno umanjena s obzirom da je ukupan iznos rezidualne vrijednosti 15.339.014 € (kod građevinskih objekata rezid. vr. iznosi 14.606.235 Eur, a kod opreme 732.779 Eur)

Pozitivan efekat procjene u iznosu od 36.355.580 Eur se knjiži u korist kapitala i to u okviru revalorizacionih rezervi u iznosu od 33.083.578 Eur, dok ostatak iznosa od 3.272.002 Eur ide na poziciju odloženih poreskih obaveza, a s druge strane na povećanje vrijednosti osnovnih sredstava.

Negativan efekat procjene u iznosu od 2.422.019 Eur knjižen na rashode po osnovu usklađivanja vrijednosti sredstava, dok je za iznos odloženih poreskih sredstava od 159.171 umanjena pozicija odloženih poreskih obaveza iz procijene. Za iznos od 2.422.019 Eur je smanjena vrijednost osnovnih sredstava.

11. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

u 000€		
DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	2019	2018
Dugoročni krediti u zemlji	-	7.562
ispravka dugoročnih kredita u zemlji	-	(3.043)
Ostali dugor.fin.plasmani	181	220
UKUPNO	181	4.739

Na dugoročne kredite u zemlji, u ranijim periodima, prenijeta su potraživanja od Montenegro Airlines-a koja su izgubila karakter obrtnih sredstava. Radi se o potraživanjima koja su u ranijim periodima bila utužena i za koja postoje pravosnažne presude. Potpisana su dva sporazuma o načinu isplate potraživanja na osnovu izvršnih presuda, na koje je Vlada Crne Gore dala saglasnost, a koja podrazumjevaju da se isplata izvrši u 108 odnosno 105 rata počev od 01.03.2017.godine. Na sjednici Vlade CG od 23.02.2017.godine, početak realizacije prvog sporazuma odložen je za 01.03.2018.godine, da bi se rok odložio još tri puta pa je rok prolongiran do 31.07.2020.god.

Drugi sporazum je počeo sa realizacijom u martu 2017.godine, a u 2017.godini i 2018.godini i 2019. godini je naplaćeno 34 rate po 16.000,00€ tj. ukupno 544.000€.

Istovremeno sa prenosom potraživanja od Montenegro Airlinesa na dugoročne kredite, izvršen je prenos ispravke tih potraživanja sa kupaca na ispravku vrijednosti dugoročnih kredita.

30.12.2019.godine donijet je Zakon o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju „Montenegro Airlines“ A.D. Podgorica kojim se država obavezala da će izmiriti dug Mont.Airlinesa prema ACG u iznosu do 32.000.000,00€, do kraja budžetske 2020.godine. S obzirom da je rok za plaćenje u okviru 12 mjeseci, potraživanja koja smo tretirali kao dugoročne plasmane ponovo dobijaju kratkoročni karakter pa se preknjižavaju na konto kupaca tj. kratkoročnih potraživanja. S obzirom da je sada izvjesno da će se potraživanje od Montenegro Airlinesa naplatiti ukinuta je i ispravka dugoročnih kredita i taj iznos proknjižen kao prihod.

Ostale dugoročne finansijske plasmane u iznosu od 181.024 € čine potraživanja od radnika za stambene kredite date 2006. god. i 2008.god. na period od 15 do 20 godina. Stambeni krediti se vraćaju mjesečno obustavama od zarada radnika i uplaćuju u fond za stambene potrebe (poseban račun otvoren kod CKB).

12. ZALIHE

u 000€		
ZALIHE	2019	2018
roba u magacinu	1	1
materijal	163	156
rezervni dijelovi	342	294
služ.odjeća,alat i inventar	43	36
potraživanja po osnovu datih avansa	9	7
UKUPNO	558	494

Porast zaliha rezervnih dijelova rezultat nabavke rez. dijelova za aerodromsku opremu od Jugoscana (dijelovi za rendgene u iznosu od 95 hilj.€); manji dio ovih dijelova utrošen u 2019.godini;

13.POTRAŽIVANJA

u 000€

POTRAŽIVANJA	2019	2018
kupci u zemlji	32.184	21.193
kupci u inostranstvu	2.381	2.303
ispravka vrijednosti potraživanja	(1.581)	(18.438)
potraživanja od zaposlenih	2	6
ostala potraživanja	3.171	1
Ispravka ostalih potraživanja (Atlas banka)	(121)	
UKUPNO	36.036	5.065

Potraživanja na 31.12.2019. godine, po osnovu prodaje usluga odnose se najvećim djelom na potraživanja od Montenegro Airlines-a u iznosu od 31.178.998 € (u okviru ovog iznosa je i iznos od 631.454,32€ koji se odnosi na ostatak naknade za putnički servis u iznosu od 5,00€ po putniku – koji služi za kompenzaciju za izvršene usluge avio prevoza zaposlenima u ACG pa je pravi dug 30.547.057,00€). Dug Fly Montenegro iznosi 422.546,38€; Vektra aviation – 182.311; Regal Impex 110.353,43 €, Coffee cake – 64.757,53€; Universal media- 33.544 €; Jugopetrol -23.635 €; „Voda u kršu“ – 21.904 €.

Kod ino kupaca najveće potraživanje je od JSC Transaero – 605.452 € (u stečaju); Moskovia aviation – 475.962€ (u stečaju), Ryanair -325.259€; €, Air Serbia - 210.696€ ; Adria Airways 175.468€ (u stečaju od 2019.god); Wizzair – 158.607€; Alitalia -1225.299€; Turkish Airlines – 108.500€.

Ispravka vrijednosti spornih potraživanja u najvećem iznosu odnose sa na potraživanja prema Moskovia Aviation u iznosu od 475.962€; JSC Transaero Airlines – 605.452€, Vektra Aviation -182.311€; Adria Airways – 175.468€; Alitalia – 93.927€ i ostalo.

U okviru ostalih potraživanja nalazi se potraživanje od Atlas banke u iznosu od 3.121.326,94 € kao i potraživanje od Fonda za zaštitu depozita u iznosu od 50.000,00€.

U momentu objave stečaja Atlas banke, u aprilu 2019.godine, ACG je imalo na računu kod ove banke finansijska sredstva po viđenju. S obzirom da je pokrenuta krivična prijava protiv Atlas banke od strane ACG (zbog nerealizovanja platnog naloga i nemogućnosti raspolaganja sredstvima zbog toga), Viši sud u Podgorici donio Rešenje Kris 27/19 od 25.06.2019.godine na osnovu koga su novčana sredstva ACG u iznosu od 3 mil. € izdvojena i predata Centralnoj banci Crne Gore radi obezbjeđenja njihovog čuvanja. Stav rukovodstva je da će ishod krivične prijave biti pozitivan za Društvo i da će CB CG izdvojena sredstva vratiti na račun ACG. Polazeći od te pretpostvake, ova novčana sredstva, čiji je iznos usaglašen, prenesena su sa konta tekućih računa na ostala potraživanja.

Ostatak iznosa od 121.329,94 € je indirektno ispravljen. U prvobitno predatim iskazima ovaj iznos nije bio ispravljen i na to je revizor dao primjedbu.

Potraživanja od FZD u iznosu od 50.000€ takođe se odnose na sredstva koja su bila na računu Atlas banke, a FZD je izvršio uplatu ovih sredstava 15.01.2020.godine.

14. POTRAŽIVANJA ZA VIŠE PLAĆEN POREZ NA DOBIT

POTRAŽIVANJA	2019	2018
Potraž.za više plaćen porez na dobit	252.908	-
UKUPNO	252.908	-

Prilikom promjene finansijskih iskaza za 2019.godinu (u skladu sa primjedbama revizora), dodatno je proknjiženo potraživanje za preplaćeni porez na dobit za godine 2015., 2016., 2017. i 2018. god. i to po Zaključku odbora direktora br. 001-6873 od 15.10.2021.godine.

15. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

u 000€

KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	2019	2018
Dio dug.kredita Montenegro Airlinesu-do 1 godine	-	192
Ispravka dijela dug.kredita MGX-do 1 godine	-	(144)
Hipotekarna banka	6.270	6.270
Stambeni krediti radnicima dio koji dospijeva u roku do godinu dana	22	24
UKUPNO	6.292	6.342

Dio dugoročnog kredita Montenegro Airlinesu kao i ispravka dijela dug. kredita Mont. Airlinesu (sporazum o plaćanju duga od 1.682.812,20 Eur u ratama) su ukinuti na osnovu Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva za transport putnika i robe u vazдушnom saobraćaju „Montenegro Airlines“ A.D. Podgorica. Iznos od 192 hilj. € prenijet je na konto kupaca, a iznos ispravke od 144 hilj. € na prihode.

Kod Hipotekarne banke su izdvojena sredstva posebne namjene-nisu kamatonosna.

Na kratkoročnim plasmanima je knjižen iznos potraživanja po osnovu stambenih kredita radnicima koji dospijeva za naplatu u toku 2020.godine.

16. NOVČANA SREDSTVA

u 000€

NOVČANA SREDSTVA	2019	2018
žiro račun	9.627	8.230
devizni račun EURI – CKB banka	5.555	9.922
devizni račun USD – CKB banka	2	-
blagajna	1	3
Devizni račun- IPA projekat	4	-
ostala novčana sredstva	767	355
UKUPNO	15.956	18.510

Raspoloživa novčana sredstva na 31.12.2019. godine nalazila su se kod više poslovnih banaka: CKB 277 hilj. €, Hipotekarna banka 5.524 hiljade €, Podgorička banka 1.999 hiljada €, Prva banka 1.814 hilj.€ i poseban žiro račun IPA projekat 11 hilj. €. Ukupna sredstva na deviznom računu se nalaze kod CKB.

U ostalim novčanim sredstvima je račun za stambeni fond otvoren kod CKB na kome se uplaćuju obustave od zaposlenih po osnovu stambenih kredita, tako i uplate poslodavca u iznosu od 3 % bruto zarada– 706 hilj.€.

17. POTRAŽIVANJA ZA VIŠE PLAĆEN PDV I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

u 000€		
PDV i AVR	2019	2018
Potraž.za više plaćen PDV	22	41
Unaprijed plaćeni troškovi	49	43
Ostala AVR	10	11
UKUPNO	81	95

Aktivna vremenska razgraničenja tj. troškovi budućeg perioda iznose 49 hilj.€ – dobavljači ispostavili fakture u 2019.godini i to za period od 12 mjeseci od kojih se jedan dio odnosi na 2019. godinu, a drugi dio na 2020. godinu.

Generali osiguranje izdalo faktutu za osiguranje odgovornosti od čega se iznos od 16 hilj. € vezuje za 2020.godinu; iznos od 1.326,00 Eur-a za licence dobijene od firme Digit Montenegro; iznos od 2.000,00 Eur za analitičke usluge od firme ZAMAAero iz Zagreba (sedmična analiza svih aktuelnosti iz oblasti vazduhoplovstva).

Najveći iznos od **30.000,00 Eur** odnosi se na proviziju plaćenu EBRD-u 2015. godine za procjenu Projekta – Izgradnja nove putničke zgrade i rekonstrukcija, rehabilitacija i proširenje manevarskih površina i platforme na aerodromu Tivat za koji je ova banka zainteresovana da odobri kredit. S obzirom da je postupak dobijanja kredita u zastoju, provizija se vodi na kontu aktivnog vremenskog razgraničenja.

Iznos od 22 hilj. € odnosi se na zahtjev za više plaćen PDV po prijavi za mjesec decembar.Ostala AVR iznose 10 hilj.€, - odnosi se na PDV iz ulaznih faktura koje datiraju iz 2019.godine, a koje su pristigle nakon 15.01.2020.godine kada je završen obračun PDV za mjesec decembar.

18.KAPITAL

							u 000 €
KAPITAL	31.12.2019	Dobit tekuće godine - 2019	Efekat procijene osnovnih sredstava	Smanjenje Poreza na dobit po rešenju PU	Prenos na obavezu za učešće u dobiti	31.12.2018 korigovano	31.12.2018
osnovni kapital	101.500	-			-	101.500	101.500
Rev.rezerve	33.084		33.084				
dobit	26.789	26.789		24	-7.185	7.161	16.002
gubitak	-16.139				-	-16.139	-
UKUPNO	145.234	26.789		25	-7.185	92.523	117.502

Izvršena je korekcija dobiti koja je kumulirana na 31.12.2018.god i to za 8.840.262 € (sa 16.002 hilj. € na 7.161 hilj. €). Korekcija izvršena na 01.01.2019.god.:

- iznos od 6.329.062€ sa konta dobiti preknjižen na konto obaveze za učešće u dobiti i to iznos od 2.370.650,80 € (dio dobiti iz 2013. i 2015.godine) i iznos od 3.900.000,00 € (dio dobiti iz 2014. i 2017.godine).

Ova sredstva nisu prenijeta u budžet već su bila izdvojena na posebnom računu kod Hipotekarne banke. Takođe je na isti konto obaveza preknjižen iznos od 58.411,60 € koji predstavlja obavezu prema budžetu (dio dobiti iz 2017.godine), ali je po odluci o raspodjeli dobiti iz 2017.godine zadržan na računu ACG.

- iznos od 2.511.200€ iskorišćen za knjiženje korekcija grešaka iz ranijeg perioda – dio razlike zarada koji se odnosi na period od 2008.god. do 2018.godine (razliku zarada utvrdio vještak angažovan od strane Društva)

Značajan iznos korekcija grešaka iz ranijih perioda koji je sproveden pod 01.01.2019.godine knjižen je preko gubitka i to u iznosu od 16.138.749€:

- iznos od 11.842.205 € drugi dio razlike zarada iz perioda od 2008.god. do 2018.godine.
- iznos od 73.933 € popust avio kompaniji Lot Polish ostvaren u 2018.god.
- iznos od 819.513 € rezervisanja za otpremnine do 31.12.2018.god
- iznos od 1.374.937 € rezervisanja za jubilarne nagrade do 31.12.2018.god.
- iznos od 2.281.069 € - korekcija odloženih poreskih obaveza za period 2003. do 2018.godine
- kumulirani gubitak nastao iz prethodnih stavki umanjen za iznos od 252.908 € koji se odnosi na naknadno utvrđenu pretplatu poreza na dobit za 2015.,2016.,2017. i 2018.godinu

Dobit nakon oporezivanja u izmijenjenim finansijskim iskazima za 2019.godinu iznosi 26.788.885 € (u prvobitnim iskazima iznosila 14.105.190€). Korekcija dobiti na više rezultat ispravki grešaka iz ranijih godina koje su bile prvobitno evidentirane u finansijskim iskazima za 2019.godinu, kao i dodatnih knjiženja koja nisu bila evidentirana u 2019.godini (smanjenje vrijed. osnovnih sredstava po procjeni na dan 31.12.2019.god.; ispravka potraživanja od Atlas banke u stečaju).

Dana 11.02.2014.godine izvršena je promjena pravne forme Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo tj. izvršena je registracija akcionarskog društva „ Aerodromi Crne Gore“ u Centralni registar privrednih subjekata čime je upisan osnovni kapital u iznosu od 101,50 miliona €. Vrijednost kapitala utvrđena je na bazi procjene ukupnog kapitala na dan 31.10.2012.godine koju je uradio „ KPMG „ doo.

19. DUGOROČNE OBAVEZE

	u 000 €		
	2019	2018 korigovano	2018
EIB kredit – dugoročni	4.267	5.067	5.067
Dug.rezervisanja-otpremnine	831	819	-
Dug.rezervisanja-jubilarne nagrade	1.439	1.375	-
Dugoročna rezervisanja-ostalo	709	709	709
UKUPNO	7.246	7.970	5.776

Kredit EIB je iskorišćen za izgradnju pristanišne zgrade u Podgorici, vatrogasnice, parkinga i pristupnog puta u Podgorici, kao i za rekonstrukciju starog terminala u Tivtu. Na dan 31.12.2019. godine izvršeno preknjižavanje iznosa od 800 hilj € sa

dugoročne obaveze na kratkoročni dio – dio koji dospijeva u roku od godinu dana, pa je stanje na kraju 2019. godine 4.266.666,65 Eur.

Dugoročna rezervisanja u iznosu od 709 hilj € odnose se na rezervisanje izvršeno još u 2013. godini na bazi procjene kapitala od strane nezavisnog procjenitelja, a odnosi se na tužbu od strane fizičkog lica vezano za zemljište na aerodromu Tivat.

Rezervisanje po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada prvi put izvršeno u 2019.godini s tim da je u prvobitno predatim iskazima bilo proknjiženo samo rezervisanje za otpremnine. Rezervisanje za otpremnine koje je utvrdio aktuar u ukupnom iznosu od 887 hilj. € tada knjiženo u 2019.godini, a u izmjenjenim iskazima za 2019.godinu, iznos rezervisanja koji se odnosi na period do 31.12.2018.god. preknjižen na 01.01.2019.godine (preko gubitka) i prikazan u uporednim podacima za 2018.godinu.

Rezervisanje za jubilarne nagrade na 31.12.2019.utvrđeno u iznosu od 1.526 hilj. €. Dio koji se odnosi na period do 31.12.2018.godine u iznosu od 1.375 hilj. € proknjižen na 01.01.2019.godine (korekcija greške iz ranijeg perioda, preko gubitka) i prikazan u podacima za 2018.godinu.

a. odloženi poreske obaveze

Odložene poreske obaveze na dan 31.12.2019.god iznose 5.957.971 EUR-a. Odrađena je rekonstrukcija obračuna odloženih poreskih obaveza za period 2003.god do 2019.godine i određen je kumulativni iznos od 2.845.140€. Odložene poreske obaveze predstavljaju poreske efekte koji se odnose na privremene razlike koje postoje između knjigovodstvene (sadašnje) vrijednosti sredstava i neotpisane (sadašnje) vrijednosti tog sredstva za poreske svrhe. Ova razlika je posledica različitog obračuna amortizacije za računovodstvene i poreske svrhe.

U prvobitno predatim iskazima odlož.poreske obaveze bile 566.650 €. Razlika od 2.278.490€ proknjižena tako što je pod 01.01.2019.godine proknjižen iznos od 2.281.069 € - ovo je iznos kojim je korigovana odložena poreska obaveza na dan 31.12.2018.godine (u prvobitnim iskazima bio iznos 496,720€, u izmjenjenim iznosi 2.777.789 € na 31.12.2018.god.), a pod 31.12.2019.godine je za iznos od 2.579 € umanjena odl.por.obaveza i na taj način svedena na iznos utvrđen u rekonstrukciji obračuna odloženih poreskih obaveza koju je radio angažovani konsultant.

Dodatne odložene poreske obaveze obračunao je procjenitelj prilikom procijene fer vrijednosti osnovnih sredstava u ukupnom iznosu od 3.112.831€. (primjenom poreske stope na efekat povećanja vrijednosti osnovnih sredstava, kao in a efekat smanjenja vrijednosti osn.sredstava). U sumi odlož. por. obaveza iz procijene nalaze se i odložene poreske obaveze za zemljište u iznosu od 2.258.353 (ovaj iznos otaje trajno u knjigama ili dok se zemljište eventualno ne otuđi).

20. KRATKOROČNE OBAVEZE

U 000€

KRATKOROČNE OBAVEZE IZ POSLOVANJA	2019	2018 korigovano	2018
dobavljači u zemlji	201	272	272
dobavljači u inostranstvu	59	234	234
obaveze prema kupcima za odobrene popuste	268	382	308
obaveze za primljene avanse i depozite	72	62	62
dio dug. kredita koji dospijevaju do jedne godine (EIB)	800	800	800
UKUPNO	1.400	1.750	1.677

Ne postoji obaveza prema dobavljaču koja predstavlja neki značajniji iznos i koju bi morali objelodaniti u ovim finansijskim napomenama jer se radi o obavezama kod Obaveze prema kupcima za odobrne popuste iznose 268 hilj.€. Ova vrsta popusta odobrava se avio kompanijama koje u sezoni ostvare značajan broj rotacija, a popust se daje na handling i landing i to prema Podsticajnoj šemi i zaključenim ugovorima. Iznos od 268 hilj. € ostao otvoren - čekaju se instrukcije avio kompanija, da se izjasne da li žele da im uplatimo novac ili da zatvorimo fakture iz 2020.godine.

Primljeni avansi i depoziti u iznosu od 72 hilj.€ od avio kompanija služe kao garancija da će se nakon obavljenog leta izmiriti obaveze.

Obaveze prema EIB banci po osnovu anuiteta se uredno servisiraju što bi trebalo da se nastavi i u narednom periodu. Iznos od 800 hilj.€ odnosi se na ratu koja dospijeva za plaćanje u 2020.godini.

U prvobitno predatim iskazima za 2019.godinu, popust koji je ostvarila avio kompanija Lot Polish u 2018.godini u iznosu od 73 hilj. € knjižen u 2019.godini. U izmijenjenim finansijskim iskazima ova obaveza proknjižena na 01.01.2019.godine kao korekcija greške (preko gubitka) i prikazana u uporednim podacima za 2018.godinu.

21. OBAVEZE ZA POREZE I DRUGE DAŽBINE

Obaveze za poreze i druge dažbine odnose se na obavezu po osnovu poreza na dobit za 2019. godinu u iznosu od 1.090 hilj. € (u prvobitno predatim iskazima obaveza za dobit bila 1.022 hilj.€).

Dodatni iznos od 28 hilj.€ se odnosi na obaveze po osnovu ug.o djelu – 2 hilj €; 10 hilj.€ se odnosi na porez i prirez po osnovu plaćanja avio karata koje zaposleni koriste u skladu sa sporazumom o povlašćenom prevozu; 6 hilj.€ za porez i PIO za odbor direktor (za manje isplaćenu naknadu za 2019.godinu); 5 hilj – prirez na obavez isplate razlike u naknadi prevoza za zaposlene; 2 hilj za prirez po osnovu neisplaćenih ug. o djelu, razlike naknade za odbor direktora dok se 3 hilj. € odnose na prirez po osnovu isplaćenih vanskudskih poravnanja.

22. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

OSTALE OBAVEZE I PVR	2019	2018 korigovana	2018
Obaveze prema zaposlenima	14.590	14.351	1
Obaveze prema odboru dir. I po osn. Ug. O djelu	45	1	1
Obaveze za učešće u dobitku	6.344	6.329	-
Unaprijed obračunati troškovi	179	57	57
Obračunati prihodi budućeg perioda	5	-	-
Odloženi prihodi-primljene donacije	281	281	281
Razgraničene obaveze za PDV	7	7	7
UKUPNO	21.451	21.026	347

Obaveze prema zaposlenima u iznosu od 14.590 hilj. € (neto, porezi i doprinosi) odnosi: na ukalkulisanu obavezu za vanskudska poravnanja po osnovu pogrešno obračunatih zarada zaposlenih u periodu od avgusta 2008. godine do decembra 2018. godine i to po osnovu startnog dijela zarade, poreza i doprinosa kao i neiskorišćenih dana odmora i to u iznosu od 14.182.505 Eur; obavezu za isplatu razlike u naknadi za prevoz za 2019.godinu u iznosu od 361.026 Eur; na obavezu za

poreze i doprinose za vansudska poravnanja koja su isplaćena za 11 zaposlenih u 2019.godini u iznosu od 84.432 Eur (isplaćeno samo neto, porezi i doprinosi plaćeni naknadno - neto iznos koji je isplaćen po ovom osnovu je 123.605€). Obaveze od 45 hilj. € odnose se na isplatu razlike naknade za članove odbora direktora (12 hilj. €) i obaveze za isplatu po osnovu ugovora o djelu (33 hilj. €).

U izmijenjenim finansijskim iskazima za 2019.godinu obaveze za razliku zarade za peiod od 2008-2018.godine u iznosu od 14.350 hilj € proknjižene na 01.01.2019, kao korekcija greške iz ranijih perioda (preko dobiti/gubitka) i prikazane u uporednim podacima za 2018.godinu. Ove obaveze prvobitno bile proknjižene na 31.12.2019.godine.

Na konto obaveze za učešće u dobiti izvršeno je, pod 01.01.2019. godine, preknjižavanje (korekcija) sa konta neraspoređene dobiti ranijih perioda, iznosa od 6.329.062,40 €. Preknjiženi su: iznos od 2.370.650,80 € (dio dobiti iz 2013. i 2015.godine) i iznos od 3.900.000,00 € (dio dobiti iz 2014. i 2017.godine). Po odlukama o raspodjeli dobiti, ova sredstva pripadaju budžetu Crne Gore. Sredstva su već ranije bila izdvojena na posebnom računu kod Hipotekarne banke. Takođe je na isti konto obaveza preknjižen iznos od 58.411,60 € koji predstavlja obavezu prema budžetu (dio dobiti iz 2017.godine), ali je po odluci o raspodjeli dobiti iz 2017.godine, zadržan na računu ACG.

Dodatno, u maju 2019. godine, na osnovu odluke, na ovaj konto je preknjižena raspodjela dobiti za 2018. godinu u iznosu od 6.707.085 €, a ovaj iznos je i prenijet u budžet Crne Gore u toku 2019.godine. Takođe je prenijet, na osnovu iste odluke, iznos od 479.077€ - ovaj iznos dobiti isplaćen u vidu donacija i sponzorstava sportskim klubovima, za humanitarne i kulturne svrhe. Od ovog iznosa isplaćeno 471.500 € tako da je preostao iznos od 14.577€. Konačno, za ovaj iznos je uvećana i obaveza iz 2018.godine tako da je saldo na 31.12.2019. godine 6.344 hilj. €.

Unaprijed obračunati troškovi su troškovi koje smo ukalkulisali jer se odnose na 2019.god., a fakture nismo dobili: troškovi el.energije -94 hilj. €; NTO – finansiranje marketinških aktivnost vezano za niskotarifne avio kompanije utvrđeno na bazi broja putnika. Ovo je korekcija koja se odnosi na broj putnika iz 2019. godine koji nije bio obuhvaćen postojećim ugovorima – 39 hilj. €; RES 2 – korišćenje softvera za automatsku obradu leta 13 hilj. €; SITA-toškovi razmjene poruka između učesnika u avio saobraćaju preko SITA mreže – 1 hilj. €; Iznos od 27 hilj. € - po rešenju opštine TV-naknada za preletanje aviona preko 16 tona. Iznos od **3.148** Eura se odnosi na provizije koje poslovne banke naplaćuju prilikom isplata sa redovnih i deviznih računa, a koje su skinute u 2020.godini.

Obračunati prihodi budućeg perioda u iznosu od 5 hilj.€ odnosi se na prihode iz 2020.god, a koji su fakturisani u decembru.

Iznos od 7 hilj. € se odnosi na razgraničene obaveze za PDV po osnovu manjka i rashoda osnovnih sredstava.

Odloženi prihod u iznosu od 281 hilj.€ predstavlja grant od strane Vlade Italije koji se relaizuje preko EBRD banke kao tijela za upravljanje grantskim sredstvima. Sredstva su namijenjena za pripremu idejnih rešenja za objekte na aerodromu Tivat (putnički terminal, poletno-sletna staza, manevarske površi, rulne staze, stajanka za vazduhoplove i sistem svjetlosne signalizacije). Kada projekat bude u funkciji sa ovog konta će se vršiti ravnomjerno prenos određenog iznosa tokom perioda korišćenja, a taj iznos odgovara iznosu obračunate amortizacije.

23. KRATKOROČNA REZERVISANJA

Kratkoročna rezervisanja	2019	2018
Rezervisanja sudski sporovi	53	119
Rezervisanja za otpremnine-kratkoročni dio	56	-
Rezervisanja za jubilarne-kratkoročni dio	87	-
UKUPNO	196	119

Kratkoročna rezervisanja na dan 31. decembar 2019. godine u iznosu od 195.824 Eur odnose se na rezervisanja za manje isplaćenu zaradu prema jednom člana rukovodstva u iznosu od EUR 53.246 koje je Društvo naknadno isplatilo u toku 2020.godine. (31. decembar 2018. godine obaveza bila EUR 119.439; Društvo je iznos od 65.287 Eur isplatilo u 2019.godini, a iznos rezervisanja od 905 Eur je ukinut tj. knjižen na prihod); kratkoročni dio dugoročnih rezervisanja za otpremnine u iznosu od 55.908 Eur (31. decembar 2018. godine: 0 Eur i kratkoročni dio dugoročnih rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od 86.669 Eur (31. decembar 2018. godine: 0 Eur).

U prvobitno predatim finansijskim iskazima za 2019.godinu nije bila prikazano rezervisanje za jubilarne nagrade.

24. SUDSKI SPOROVİ

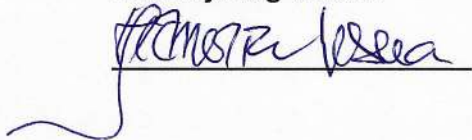
Međunarodnim računovodstvenim standardom 37 je propisano da je Društvo dužno da izvrši rezervisanja za potencijalne obaveze ako su ispunjeni sledeći uslovi: kad pravno lice ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske korisiti biti potreban za izmirenje obaveza i kada se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rukovodstvo Društvo ne očekuje materijalno značajne gubitke po osnovu ostalih sudskih sporova u toku, i shodno tome fin. iskazi za 2019. god. ne uključuju rezervisanja za potencijalne gubitke po ovom osnovu.

U Podgorici

Dana, 18.10.2021.godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

Odgovorno lice

Podgorica, 16.12.2021. godine
Broj: 01-8767

MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTICIJA
Mladen Bojanić, ministar

Uvaženi ministre Bojaniću,

I FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2019.god. (sa obrazloženjem izmijenjenih iskaza)

Odbor direktora Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ je na dvadesetosmoj sjednici održanoj dana 19. oktobra 2021.godine utvrdio finansijske iskaze „Aerodromi Crne Gore“ AD za 2019.godine, i to iskaz o finansijskoj poziciji (bilans stanaja), iskaz o rezultatu (bilans uspjeha), iskaz o tokovima gotovine, iskaz o promjenama na kapitalu sa napomenama uz finansijske iskaze u kojima su data detaljna obrazloženja bilansnih pozicija za 2019.godinu – Odluka br. 001-6972 od 19.10.2021.godine

Na tridesetoj sjednici održanoj dana 03. novembra 2021. godine, utvrđen je i Izvještaj o poslovanju Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ za 2019.godinu Odluka br. 001-7453 od 03.11.2021.godine.

Radi se o izmijenjenim finansijskim iskazima i izmijenjenom izvještaju o poslovanju za 2019. godinu, pa je i za izmjenjene iskaze odrađena eksterna revizija.

Na prvobitno utvrđene finansijske iskaze za 2019. godinu, eksterni revizor je dao uzdržano mišljenje (najvećim dijelom iz razloga što je zadnja procijena vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme (NPO) Društva izvršena na dan 31.10.2012.godine, a po međunarodnom računovodstvenom standardu MRS 16, preporučuje se učestalost revalorizacije na svakih tri do pet godina).

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je u Mišljenju br. 01-13-20984/1 od 15.12.2020. godine koje je upućeno Ministarstvu kapitalnih investicija dalo preporuku da akcionarsko društvo „Aerodromi Crne Gore“ Podgorica koriguje svoje finansijske iskaze u skladu sa nalazima i preporukama eksternog revizora „Eurorev“ DOO Podgorica.

Nakon ovoga Društvo pokreće postupak javne nabavke za uslugu procijene vrijednosti NPO na dan 31.12.2019. godine, a izabrani procijenitelj, društvo CROWE MNE, dostavlja elaborat o procijeni krajem jula 2021.godine. Procijenom je povećana vrijednost NPO za 33.933.562 Eura (ovaj efekat je rezultat kako povećanja vrijednosti jednog dijela osnovnih sredstava u iznosu od 36.355.580 Eur-a, tako i smanjenja drugog dijela osnovnih sredstava u iznosu od 2.422.019 Eur-a) uz istovremeno

knjiženje revalorizacionih rezervi u iznosu od 33.083.578 Eur-a, odloženih poreskih obaveza u iznosu od 3.272.002 Eur-a i ostalih rashoda u iznosu od 2.422.019 Eur).

Nalazi revizora u okviru odjeljka **Osnova za uzdržavanje od od izražavanja mišljenja** su korigovani, osim nalaza koji se odnosi na uslovnu donaciju Vlade Republike Italije u iznosu od 281.000,00€ vezano za aranžman sa EBRD bankom iz 2015. god. kojim je planirana modernizacija aerodroma u Tivtu (izgradnja nove putničke zgrade; rekonstrukcija, rehabilitacija i proširenje manevarskih površina i platforme). Društvo se ranije, više puta, obraćalo nadležnom ministarstvu za stav oko nastavka realizacije kreditnog zaduženja ali nije dobijalo odgovor. Uslovna donacija podrazumjeva povraćaj sredstava ako ne dođe do realizacije kredita.

Kao rezultat korekcije nalaza revizora u izmijenjenim finansijskim iskazima tj. u bilansu stanja došlo je do povećanja aktive za 34.065.143 Eur (sa 148.537.838 Eur na 182.602.981 Eur) odnosno do povećanja pasive za isti iznos.

Eur

Povećanje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme (efekat procjene)	33.933.562
Smanjenje ostalih nepomenutih potraživanja (ispravka potraživanja od Atlas banke)	-121.327
Povećanje-potraživanje za više plaćen porez na dobit	252.908
Povećanje ukupne aktive	34.065.143

Povećanje revalorizacione rezerve (rezultat povećanja vrijednosti NPO na bazi procjene na 31.12.2019.god.)	33.083.579
Smanjenje neraspoređenog dobitka ranijih godina-efekat retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka	-2.511.200
Povećanje dobitka tekuće godine	12.683.694
Gubitak ranijih godina -efekat retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka	-16.138.749
Povećanje dugoročnih rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (efekat primjene MRS 19 na rezervisanje za jubilarne nagrade)	1.439.041
Povećanje odloženih poreskih obaveza (iznos od 3.112.831 Eur je utvrđen kroz procjenu NPO, a iznos od 2.278.490 Eur je određen kroz rekonstrukciju obračuna odloženih por.obaveza za period 2003.-2019.god. - primjenom poreske stope na razliku između sadašnjih vrijednosti NPO u računovodstvene i poreske svrhe)	5.391.321
Povećanje kratkoročnih rezervisanja (za jubilarne nagrade)	86.670
Smanjenje ostalih kratkoročnih obaveza (ukidanje ukalkuliranih obaveza po osnovu vansudskih poravnjenja za 11 zaposlenih)	-37.136
Povećanje- poreza na dobit	67.924
Povećanje ukupne pasive	34.065.143

Povećanje aktive od 34.065.143 Eur rezultat je povećanja vrijednosti osnovnih sredstava zbog knjiženja procijene (u iznosu od 33.933.562 Eur), smanjenja potraživanja od Atlas banke u stečaju (121.327 Eur) i knjiženja potraživanja za više plaćen porez na dobit za 2015.,2016.2017. i 2018.godinu (iznos od 252.908 Eur). Knjiženje potraživanja za više plaćen porez na dobit nije bila primjedba revizora u prvobitnom izvještaju, već je to bila primjedba prilikom ponovljene revizije izmijenjenih iskaza za 2019.godinu. Potraživanje proknjiženo na osnovu Zaključka Odbora direktora br. 001-6873 od 15.10.2021.godine.

Povećanje pasive od 34.065.143 Eur je rezultat knjiženja revalorizacionih rezervi na bazi procijene osnovnih sredstava (33.083.579 Eur), knjiženja odloženih poreza (5.391.321 Eur), prva primjena MRS 19 – Primanja zaposlenih u dijelu rezervisanja za jubilarne nagrade (1.525.711 Eur), efekta korekcija nalaza revizora na neraspoređenu dobit ranijih perioda (-2.511.200 Eur) / gubitak (-16.138.749 Eur) kao i povećanja dobitka tekuće godine u iznosu od 12.683.694 prikazano u dodatnoj tabeli.

Kao rezultat korekcije nalaza revizora u izmijenjenim finansijskim iskazima tj. u bilansu uspjeha došlo je do povećanja neto rezultata za 12.683.695 Eur (sa 14.105.190 Eura u prvobitnim iskazima na 26.788.885 Eur u izmijenjenim iskazima).

	Eur
Smanjenje troškova rezervisanja: korekcija knjiženja rezervisanja za: otpremnine – smanjenje troškova od 819.513 Eur (ovo su troškovi ranijih perioda, a ne 2019.godine) i za jubilarne nagrade – povećanje troškova rezervisanja od 150.773 Eur	668.740
Smanjenje troškova zarada (isplate po osnovu vansudskih poravnjanja za 11 zaposlenih za razliku zarade za period 2008. -2018; prvobitno knjiženo u 2019.godine, a nakon korekcije fin. iskaza preko neraspoređene dobiti evidentirano u uporednim podacima za 2018.godinu	208.037
Smanjenje ostalih poslovnih rashoda: smanjenje troškova discounta kompaniji Lot Polish za 73.933 Eur – trošak 2018.godine	73.932
Povećanje rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (smanjenje vrijednosti osnovnih sredstava utvrđeno na bazi procijene fer vrijednosti)	-2.422.019
Smanjenje troškova zarada (ukalkulisani troškovi zarada – razlika zarade za period 2008. -2018; ovo je trošak ranijih perioda; nakon korekcije fin. iskaza preko neraspoređene dobiti evidentirano u uporednim podacima za 2018.godinu)	14.182.505
Povećanje rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava (ispravka potraživanja od ATLAS banke)	-121.327
Povećanje poreza na dobit	-67.924
Povećanje poreskog prihoda perioda	161.750
Povećanje rezultata perioda	12.683.695

Nakon korekcije iskaza, eksterni revizor Eurorev je odradio ponovo reviziju i ovaj put dao kvalifikovano mišljenje.

U izmjenjenim finansijskim iskazima za 2019. god. iskazan je neto rezultat u iznosu od 26.788.885 Eur, a formiran gubitak ranijih godina iznosi 16.138.749 Eur (gubitak nastao usled korekcija finansijskih iskaza – Društvo nikada ranije nije imalo negativan finansijski rezultat).

Napomena: Kod raspodjele dobiti iznos namijenjen za raspodjelu akcionarima ne može da prelazi iznos dobiti ostvaren na kraju finansijske godine, uvećan za dobitke iz prethodnih godina i raspoloživi iznos rezervi, umanjnjen za gubitke koji su prenijeti iz prethodnih godina i za iznose određene za rezerve, u skladu sa zakonom i statutom društva.

II FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2020.GODINU

Odbor direktora Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „ Aerodromi Crne Gore“ je na tridesettrećoj sjednici održanoj dana 02. decembra 2021.godine utvrdio finansijske iskaze „Aerodromi Crne Gore“ AD za 2020.godinu, i to iskaz o finansijskoj poziciji (bilans stanaja), iskaz o rezultatu (bilans uspjeha), iskaz o tokovima gotovine, iskaz o promjenama na kapitalu sa napomenama uz finansijske iskaze u kojima su data detaljna obrazloženja bilansnih pozicija za 2020.godinu – Odluka br. 001-8414 od 03. decembra 2021. godine

Na istoj sjednici utvrđen je i Izvještaj o poslovanju Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „ Aerodromi Crne Gore“ za 2020.godinu Odluka br. 001-8415 od 03.decembra 2021.godine.

„ Aerodromi Crne Gore“ AD je u 2020. godini ostvarilo negativan neto sveobuhvatni rezultat u iznosu od - 14.274.264 Eur što je posledica značajnog smanjenja saobraćaja usled pojave pandemije COVID – 19. U uslovima kada su brojne zemlje zatvarale granice i preduzimale restriktivne mjere kako bi se zaštitile, jedini avio saobraćaj bio je u prevoz u humanitarne svrhe.

Avijacijski prihodi u 2020.godini bilježe pad od skoro 80% u odnosu na 2019. godinu, ali i ostali prihodi imaju isti pad (prihodi od zakupa posl.prostora, prihodi od reklama, dozvola obavljana djelatnosti free shop i ugostiteljstvo, prihodi od komercijalnog parkinga i sl. Smanjenje ove kategorije prihoda rezultat je kako smanjenog obima saobraćaja tako i zbog odluke o privremenim mjerama podsticaja neavijacijskim djelatnostima radi prevazilaženja negativnih efekata ekonomske krize izazvane COVID -19 pa su u periodu od 16.03.2020. do

30.06.2020. godine oslobođeni plaćanja u iznosu 100% svi zakupci posl. prostora, zemljišta, zakupci reklamnih površina, parking pozicija, pružaoci katering usluga, držaoci poslovnog prostora za slobodnu carinsku prodaju (Duty Free Shop), a popust se primjenjivao i nakon 30. juna tj. sve do kraja godine, ali je procenat umanjenja iz mjeseca u mjesec smanjivan.

Avijacijski prihodi su sa 31.925.502 Eur iz 2019. godine pali na 6.722.303 Eur u 2020. godini, a ostali prihodi iz poslovanja sa 4.695.112 Eur u 2019. godini na 1.872.039 Eur u 2020. godini.

Ukupni rashodi u 2020. godini iznose 22.926.155 Eur, a u 2019. godini su iznosili 29.012.197 Eur. Kod troškova najveća smanjenja imaju troškovi zarada dok u 2020. godini nema rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine koji su u 2019. godini iznosili 2.422.019 Eur.

Troškovi zarada su smanjeni za 3.985.611 Eur (do smanjenja ovih troškova je došlo jer je značajno smanjeno plaćanje avio karata zaposlenima vezano za sporazum o povlaštenom prevozu sa avio kompanijom Montenegro Airlines, tri mjeseca bio je prekid rada pa je zaposlenima bila umanjena zarada za 30%, nije isplaćivana zimnica, smanjen broj sezonaca, smanjen broj angažovanja po ugovoru o djelu).

Reviziju finansijskih iskaza za 2020. godinu radio „Mont audit“ iz Podgorice i dao je mišljenje sa rezervom.

Imajući u vidu član 15, a u vezi sa članom 12 stav 7 Statuta Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ kojima je propisano da Odbor direktora utvrđuje, a Osnivač usvaja godišnje finansijske iskaze i izvještaj o poslovanju Društva, molimo da Ministarstvo kapitalnih investicija, kao resorno, u odgovarajućoj proceduri dostavi utvrđene finansijske iskaze i izvještaje o poslovanju „Aerodromi Crne Gore“ AD za 2019. godinu (izmijenjeni iskazi) i za 2020. godinu na usvajanje Vladi Crne Gore u funkciji osnivača „Aerodromi Crne Gore“ AD.

Srdačan pozdrav,

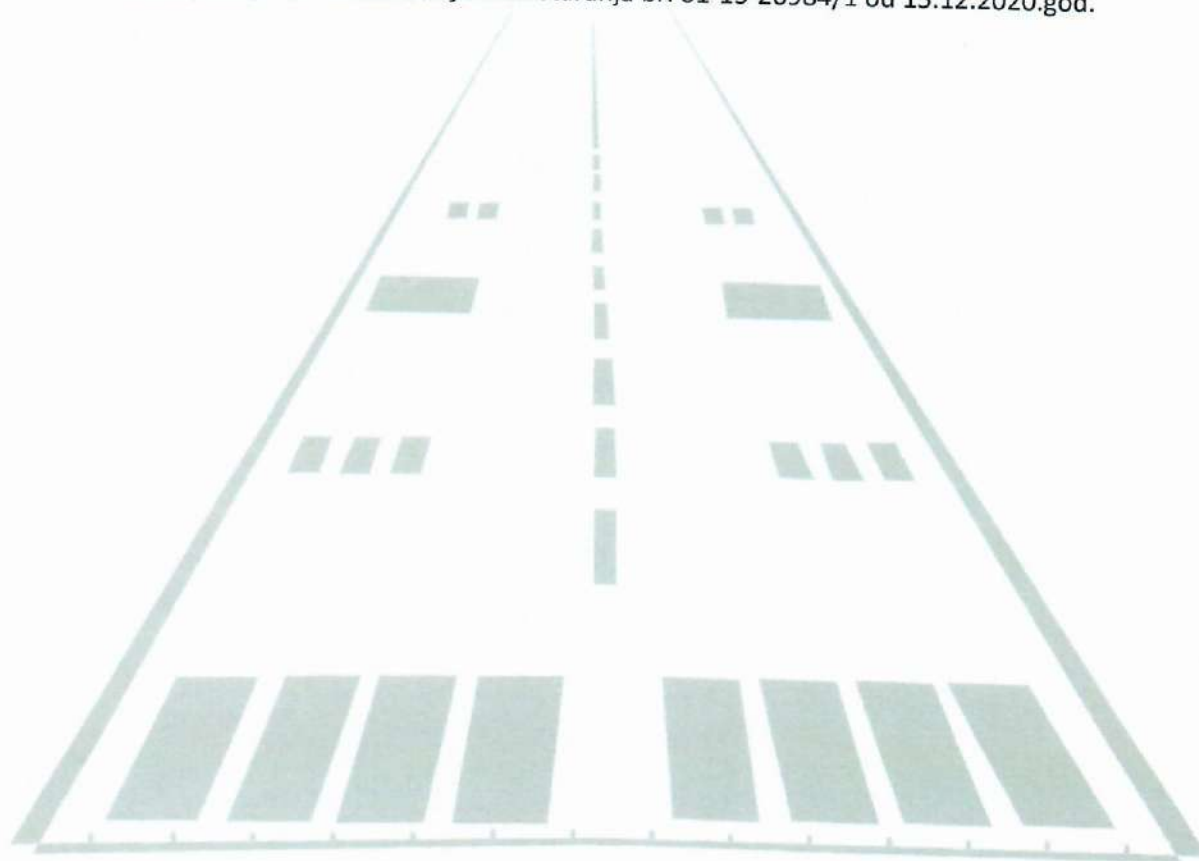
Goran Jandreoski

Izvršni direktor

U prilogu dostvaljamo:

- Finansijske iskaze za 2019.godinu (izmjenjene)
- Izvještaj o poslovanju za 2019.godinu (izmjenjen)
- Revizorski izvještaj za izmjenjene iskaze za 2019.god.
- Finansijske iskaze za 2020.godinu
- Izvještaj o poslovanju za 2020.godinu
- Revizorski izvještaj za izmjenjene iskaze za 2020.god
- Dopis /Mišljenje Min.finansija i soc.staranja br. 01-13-20984/1 od 15.12.2020.god.

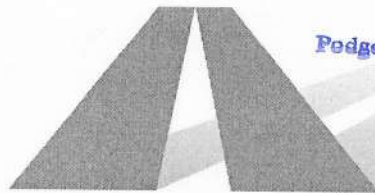

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti
u vazdušnom saobraćaju

"Aerodromi Crne Gore" Podgorica

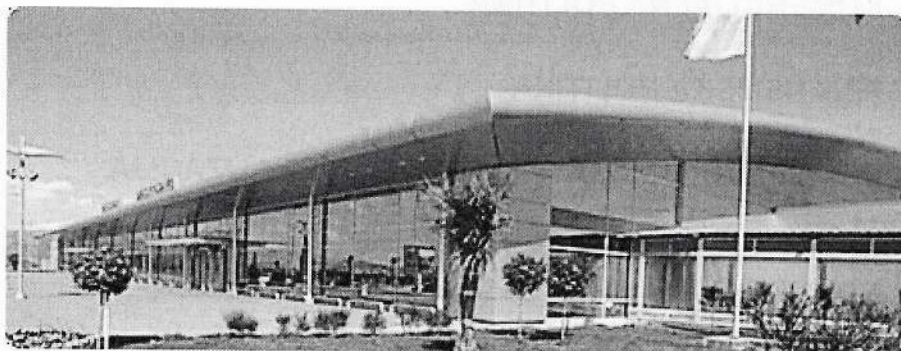
Broj 02-6947/6

Podgorica, 19.10 2021 god.

Aerodromi Crne Gore
Airports of Montenegro

IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2019. GODINU

Podgorica, oktobar 2021.god

SADRŽAJ

- 1. UVOD**
- 2. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU**
- 3. MISIJA I VIZIJA DRUŠTVA**
- 4. POLITIKA PREDUZEĆA AERODROMI CRNE GORE AD**
- 5. REALIZACIJA POSLOVNE POLITIKE DRUŠTVA U 2019. GODINI**
- 6. KOMERCIJALNA POLITIKA**
- 7. FINANSIJSKA POLITIKA**
- 8. PLAN JAVNIH NABAVKI I NJEGOVA REALIZACIJA**
- 9. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI I UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA**
- 10. SIGURNOST I BEZBIJEDNOST**
- 11. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ**
- 12. REZIME**

1. UVOD

JP Aerodromi Crne Gore osnovano je 1999. godine. Od 2003. godine, rukovodi međunarodnim aerodromima u Podgorici i Tivtu, koji su do tada bili u vlasništvu JAT-a.

Od samog osnivanja, društvo je konstantno napredovalo i raslo, što se ogleda u stalnom infrastrukturnom razvoju, porastu saobraćaja u smislu povećanja broja putnika, operacija vazduhoplova i destinacija sa kojima su crnogorski aerodromi povezani, te u stabilnom finansijskom poslovanju oličenom u pozitivnom poslovnim rezultatu na kraju svake finansijske godine.

U cilju dugoročnog definisanja razvoja i infrastrukturnih aktivnosti, 2006. godine usvojen je Master plan razvoja aerodromskog preduzeća za period do 2023. godine.

Iste godine otvorena je nova terminalna zgrada na Aerodromu Podgorica i rekonstruisana terminalna zgrada na Aerodromu Tivat.

2007. godine Aerodrom Podgorica, je, od strane ACI (Airports Council International) – svjetske organizacije koja predstavlja aerodrome, proglašen za najbolji aerodrom do 1 milion putnika.

Imajući u vidu promjenu trendova na globalnom nivou, koja se odnosi na avio saobraćaj, te potrebe vazduhoplovne industrije i putnika kao krajnjih korisnika vazduhoplovnih usluga, 2011. godine, od strane Vlade Crne Gore usvojen je novi Master plan razvoja Aerodroma Crne Gore do 2030. godine, kao revizija već postojećeg. Pored navedenog srateškog dokumenta, 2013. godine usvojena je i Državna studija lokacije za Aerodrom Tivat, kojom su stvorene pretpostavke za dalji infrastrukturni razvoj ove vazdušne luke, kao i Lokalna studije lokacije za Aerodrom Podgoricu koja je usvojena 2018.godine.

2013. godine, odlukom Vlade Crne Gore, osnovano je jednočlano akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore", koje u tom obliku posluje i danas.

Prilikom transformacije Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo, od strane renomirane konsultantske kuće KPMG urađena je i procjena vrijednosti imovine, i ista je na dan 31.10.2012. godine iznosila 101,5 miliona eura.

2. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" osnovano je kao jednočlano akcionarsko društvo na neodređeno vrijeme u cilju obavljanja privredne djelatnosti. Vlada Crne Gore je jedini osnivač i vlasnik Društva. Društvo posluje pod nazivom: Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“.

Skraćeni nazivi Društva glasi: „Aerodromi Crne Gore“AD.

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

Pretežna djelatnost Društva je uslužna djelatnost u vazdušnom saobraćaju koja obuhvata:

- aktivnosti u vezi sa prevozom putnika, životinja ili robe vazdušnim putem;
- kontrolu aerodroma i vazdušnog saobraćaja;
- rad zemaljske službe na aerodromu i dr.;
- protivpožarnu zaštitu i odbranu na aerodromu.

Društvo obavlja djelatnost na cijeloj teritoriji Crne Gore u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta bliže su utvrđeni nazivi organizacionih djelova, radna mjesta i potreban broj izvršilaca, vrsta i stepen stručne spreme, radno iskustvo, posebni uslovi koje izvršioci moraju ispunjavati u skladu sa zakonom, poslovi sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima i druga pitanja od značaja za unutrašnju organizaciju i uspješnije obavljanje poslova iz djelatnosti Društva. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta donosi Odbor direktora.

Vlada Crne Gore kao osnivač ima ovlašćenje skupštine akcionara u skladu sa zakonom. Ostali organi Društva su:

- Odbor direktora;
- Izvršni direktor;
- Sekretar.

Odbor direktora je organ upravljanja i rukovođenja Društva čije odluke izvršavaju Izvršni direktor i Sekretar. Sredstva za rad Društva obezbjeđuju se iz sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz okvira djelatnosti Društva i drugih izvora u skladu sa zakonom. Društvo vodi računovodstvo i priprema godišnje i periodične finansijske izvještaje i iskaze u skladu sa zakonom. Društvo obrazuje fondove i rezerve u skladu sa zakonom i potrebama poslovanja i razvoja Društva. Osnivač odlučuje o obrazovanju fondova i rezervi koje nijesu obavezne po zakonu.

3. MISIJA I VIZIJA DRUŠTVA

Misija Društva ogleda se u obezbjeđivanju sigurnih, bezbjednih, visoko kvalitetnih i troškovno–efikasnih usluga i infrastrukture u avio saobraćaju, koji doprinose osnaživanju društvenog i ekonomskog prosperiteta države Crne Gore.

Obezbijediti održive, sigurne, bezbjedne i ekološki prihvatljive operacije aerodmskog poslovanja na crnogorskim aerodromima. Obezbijediti modernu i efikasnu aerodromsku infrastrukturu i visoko-kvalitetnu uslugu. Obezbijediti ekspanziju i unapređivanje uz integrisani razvoj sa drugim vidovima saobraćaja. Obezbijediti angažman talentovanog i motivisanog tima zaposlenih.

4. POLITIKA PREDUZEĆA AERODROMI CRNE GORE AD

Vodeći principi

Bezbijednost i Sigurnost

Bezbjednost i sigurnost naših klijenata i osoblja je okosnica našeg biznisa.

Životna sredina

Planiranje i sprovođenje mjera očuvanja životne sredine u skladu sa standardima ekološke države i najboljem iskustvu branše.

Poslodavac za primjer

Odnos prema zaposlenima - na jednak način, čuvanjem njihovog dostojanstva uz stalan rast životnog standarda.

Partnerski odnosi i lojalnost

Otvorena, konstruktivna i nediskriminatorna saradnja sa svim partnerima i državnim subjektima.

Odgovorno upravljanje cjelokupnom imovinom

Svijest o visokoj ličnoj odgovornosti za osmišljen, produktivan razvoj i uspješan finansijski menadžment.

Ekonomski razvoj

Podsticaj ekonomskom razvoju šire regije oko oba aerodroma i države Crne Gore.

5. REALIZACIJA POSLOVNE POLITIKE DRUŠTVA U 2019. GODINI

Poslovnu 2019. godinu u kompaniji Aerodromi Crne Gore AD, obilježilo je:

- unapređenje kvaliteta opsluživanja putnika i vazduhoplova;
- rast obima saobraćaja;
- dolazak novih avio kompanija i razvoj novih tržišta;
- praćenje međunarodnih standarda i preporučene prakse iz oblasti vazdušnog saobraćaja i njihovo implementiranje u svakodnevnom poslovanju;
- proaktivan pristup u smislu privlačenja novih kompanija i razvoju novih destinacija;
- unapređenje infrastrukture

Podaci o fizičkom obimu saobraćaja za 2019. godinu, pokazuju da su Aerodromi Crne Gore AD, imali još jednu uspješnu i rekordnu poslovnu godinu. Ostvaren je rekord i u prometu putnika i u prometu aviona, kako na nivou preduzeća, tako i na nivou aerodroma pojedinačno.

I sedamnaestu godinu za redom (od preuzimanja aerodroma na upravljanje 2003. godine), Preduzeće bilježi konstantan rast fizičkog obima saobraćaja.

U 2019-oj godini , „Aerodromi Crne Gore“ AD su opslužili **2.664.647**putnika (što predstavlja rast od **8,56%** u odnosu na 2018. godinu), i **14.533** vazduhoplova (što predstavlja rast od **3%** u odnosu na 2018.godinu). Na porast fizičkog obima saobraćaja u odnosu na prošlu godinu, uticalo je više faktora. To su prije svega , dobra ljetnja turistička sezona, dolazak novih avio-kompanija i otvaranje novih avio-linija.

I tokom 2019. godine nastavljeno je unapređenje saradnje sa avio-kompanijama koje su već godinama prisutne na našim aerodromima, a uspostavljena je saradnja i sa novim avio prevoznicima.

Posmatrano po aerodromima , na **AP Podgorica** opsluženo je: **1.297.365** putnika što predstavlja rast od **7,3%** u odnosu na 2018. godinu, i **7.483** aviona što predstavlja pad od **0,96%** u odnosu na 2018. godinu. Na AP Tivat opsluženo je: **1.367.282** putnika (rast od **9,7%** u odnosu na prošlu godinu) i **7.050** aviona (rast od **3,4%** u odnosu na prethodnu godinu).

U ukupnom prometu aviona u 2019. godini na aerodromima Podgorica i Tivat učestvovalo je više od **50 avio-kompanija**, od kojih 13 (trinaest) u redovnom saobraćaju.

Sa oba aerodroma se saobraćalo na oko **70** destinacija.

Putnički Terminal 2 na aerodromu Tivat koji je sagrađen u 2018. godini uz stručnu i tehničku podršku Kancelarije Programa UN za razvoj (UNDP), pušten je u rad u 2019. godini. Površina Terminala 2 Aerodroma Tivat je 1300 m², i kompletno je namijenjen putnicima u odlasku. Gradnja je počela 17. avgusta i završena je nakon 4 mjeseca, uz poštovanje najstrožih međunarodnih i domaćih standarda. U sklopu Terminala 2 nalaze se: nova sortirnica prtljaga sa najsavremenijom opremom za kontrolu prtljaga, hol za čekiranje putnika sa šest ček in šaltera, dvije trake KD kontrole, prostorije namijenjene avio kompanijama i subjektima na aerodromu (carina i policija), i odlazeći gejt sa šest izlaza.

Stavljanje u funkciju Terminala 2 za odlazeće putnike u samom špicu turističke sezone se pokazalo kao korak koji je izuzetno podigao nivo kvaliteta usluga koje pruža tivatski aerodrom.

Za dva i po mjeseca rada Terminala 2 u 2019. godini, od ukupnog broja odlazećih putnika opsluženih na tivatskom aerodromu u tom periodu, oko 30% je sprovedeno u novoizgrađenom objektu. Ovakvim rezultatom od 104.000 opsluženih putnika, gotovo je eliminisana velika gužva koja je katakterisala ljetnji špic prethodne sezone.

Ispravnost odluke da se izgradi ovaj objekat počiva na činjenici da su "Aerodromi Crne Gore" AD, opsluživanjem putnika kroz Terminal 2, ostvarili finansijski prihod od preko 2 miliona eura na Aerodromu Tivat, što predstavlja polovinu ukupno uložених finansijskih sredstava u izgradnju Terminala 2.

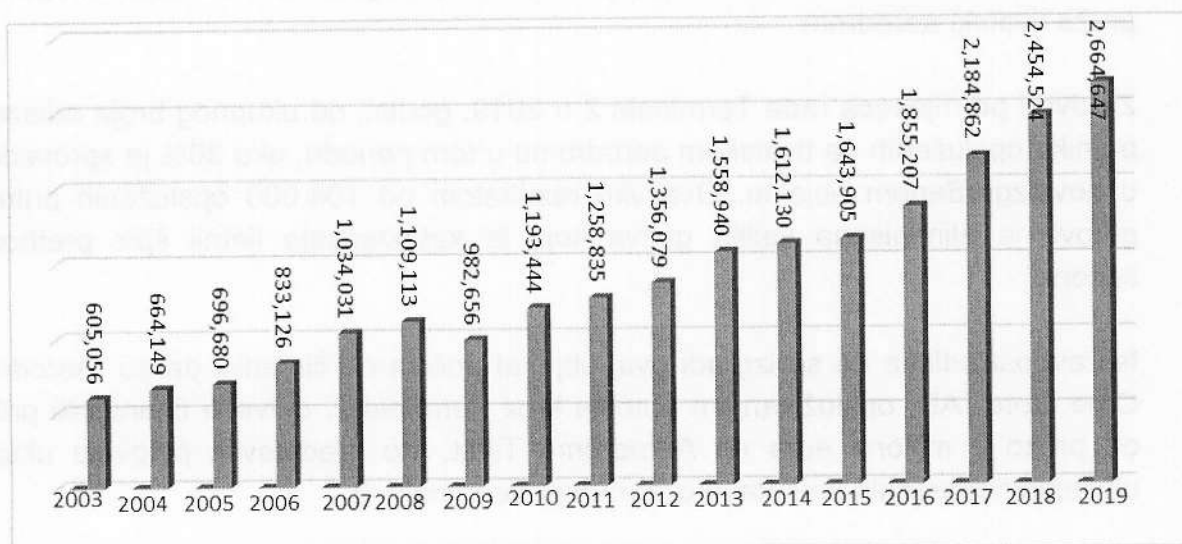
Takođe, u 2019. godini izvršena je sanacija poletno sletne staze na aerodromu Tivat. Vrijednost ove investicije iznosila je 189.207,70€.

6. KOMERCIJALNA POLITIKA

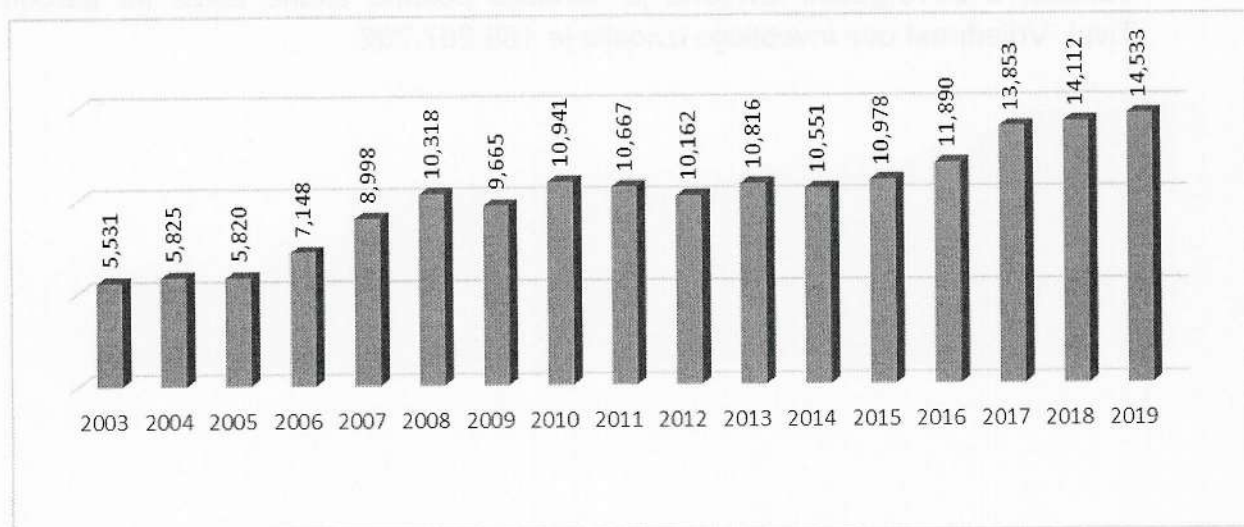
1. Rezultati poslovanja

U 2019. godini na crnogorskim aerodomima su opslužena **2.664.647 putnika** (što predstavlja rast od 9% u odnosu na 2018. godinu), i **14.533 vazduhopova** (što predstavlja rast od 3% u odnosu na 2018. godinu). Na porast fizičkog obima saobraćaja u odnosu na 2018. godinu uticalo je više faktora: dolazak novih avio-kompanija, otvaranje novih avio-linija i dobra turistička sezona. Takođe, nastavljeno je unapređenje saradnje sa avio kompanijama koje su dugi niz godina prisutne na našim aerodromima.

PROMET PUTNIKA – 2003- 2019. GODINE

PROMET VAZDUHOPLOVA 2003-2019. GODINA

Posmatrano po aerodromima, na Aerodromu Podgorica opsluženo je **1.297.365 putnika** (rast od 7% u odnosu na isti period 2018. godine), i **7.483 vazduhoplova** (rast od 3% u odnosu na 2018. godinu). Na Aerodromu Tivat je opsluženo **1.367.282 putnika** (rast od 10% u odnosu na 2018. godinu) i **7.050 vazduhoplova** (rast od 3% u odnosu na 2018. godinu).

PROMET VAZDUHOPLOVA

AERODROMI	2019	2018	INDEX	% učešća 2019	% učešća 2018
PODGORICA	7.483,0	7.295,0	103	51	52
TIVAT	7.050,0	6.815,5	103	49	48
UKUPNO	14.533	14.111	103	100	100

PROMET PUTNIKA

AERODROMI	2019	2018	INDEX	% učešća 2019	% učešća 2018
PODGORICA	1.297.365	1.208.525	107	49	49
TIVAT	1.367.282	1.245.999	110	51	51
UKUPNO	2.664.647	2.454.524	109	100	100

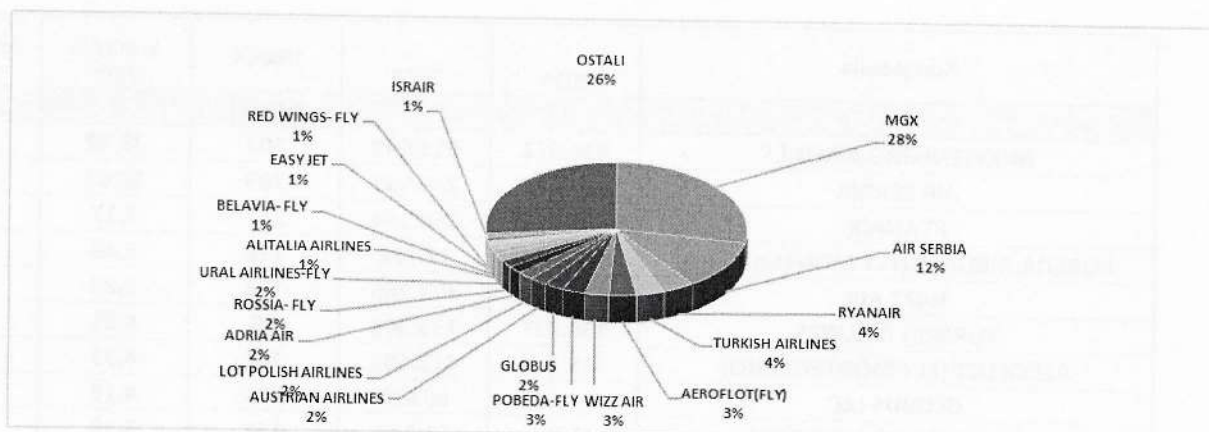
Karakteristika saobraćaja na Aerodromu Podgorica je dominantno učešće redovnih prevoznika u ukupnom prometu, dok na Aerodromu Tivat imamo gotovo ujednačen broj putnika u redovnom u odnosu na čarter saobraćaj.

Promet aviona po kompanijama

Kompanija	2019	2018	INDEX	% UČEŠĆA 2019	% UČEŠĆA 2018
	1	2	3 (1/2)	4	5
MONTENEGRO AIRLINES	4.043	3.905	104	27,82	27,67
AIR SERBIA	1.773	1.677	106	12,20	11,88
RYANAIR	573	444	129	3,94	3,15
TURKISH AIRLINES	509	554	92	3,50	3,93
AEROFLOT (FLY MONTENEGRO)	487	468	104	3,35	3,32
WIZZ AIR	440	402	109	3,03	2,85
POBEDA AIRLINES (FLY MONTENEGRO)	405	211	192	2,79	1,50
GLOBUS LLC	344	261	132	2,37	1,85
AUSTRIAN AIRLINES	322	317	102	2,22	2,25
LOT POLISH AIRLINES	292	159	184	2,01	1,13
ADRIA AIRWAYS	259	360	72	1,78	2,55
ROSSIYA AIRLINES (FLY MONTENEGRO)	245	270	91	1,69	1,91
URAL (FLY MONTENEGRO)	243	153	159	1,67	1,08
ALITALIA	209	261	80	1,44	1,85
BELAVIA (FLY MONTENEGRO)	147	147	100	1,01	1,04
EASYJET	141	145	97	0,97	1,03
RED WINGS (FLY MONTENEGRO)	135	134	101	0,93	0,95
ISRAIR AIRLINES	131	126	104	0,90	0,89
AIRCOMPANY "JONIKA" (FLY MONTENEGRO)	116	100	116	0,80	0,71
TUI AIRLINES BELGIUM	114	136	84	0,78	0,96
TUI UK & IRELAND	103	77	134	0,71	0,55
ENTER AIR (EURO JET)	102	39	262	0,70	0,28
SMARTWINGS A.S.	88	126	70	0,61	0,9
LAUDAMOTION	79	/	/	0,54	/
URAL (EC ALLIANCE)	70	66	106	0,48	0,47
OSTALI	860	1.160	72	5,92	8,22
GENER. AVIJACIJA	2.302,5	2.413	95	15,84	17,10
UKUPNO	14.533	14.111	103	100%	100%

U ukupnom saobraćaju u 2019. godini na crnogorskim aerodromima učestvovalo je **51 avio kompanija**, od kojih 13 u redovnom saobraćaju. Takođe, bilo je i 15 aviokompanija koje su obavile od 1 do 5 rotacija.

Nove aviokompanije su: Laudamotion (Štutgart-Podgorica), Lufthansa (Minhen-Tivat i Frankfurt-Tivat) i Get Jet (Vilnius-Tivat)

Najveće učešće u prometu vazduhoplova imali su Montenegro Airlines (27,82%), Air Serbia sa 12,2% učešća, dok je na trećem mjestu Ryanair sa 3,94% učešća i na četvrtom Turkish 3.50% učešća.

Najveći procentualni rast u prometu vazduhoplova, u poređenju sa prethodnom godinom, ostvarili su: Enter Air 162%, Pobeda Airlines 92%, LOT Polish 84%, Ural 43%, Ryanair 29%

Pad u prometu vazduhoplova ostvarile su sledeće avio kompanije: Jet Time 48%, Eurowings 54%, Adria Airways od 28% (koja je obustavila letove početkom septembra usled bankrota), Alitalia 20%, Tui Belgium 16%, Rossiya 9%, Turkish 8%.

Kompanije sa najvećim brojem realizovanih letova:

KOMPANIJE	2019	2018	INDEX
MGX	4.043	3.906	104
AIR SERBIA	1.773	1.677	106
RYANAIR	573	444	129
TURKISH AIRLINES	509	554	92
AEROFLOT(FLY)	487	467,5	104
WIZZ AIR	440	402	109
POBEDA-FLY	405	211	192
GLOBUS	344	261	132
AUSTRIAN AIRLINES	322	317	102
LOT POLISH AIRLINES	292	159	184

Promet putnika po kompanijama

Kompanija	2019	2018	INDEX	% UČEŠĆA 2019	% UČEŠĆA 2018
	1	2	3 (1/2)	4	5
MONTENEGRO AIRLINES	634.672	613.649	103	23,82	25,00
AIR SERBIA	266.948	245.533	109	10,02	10,00
RYANAIR	191.073	150.194	127	7,17	6,12
POBEDA AIRLINES (FLY MONTENEGRO)	146.364	77.778	188	5,49	3,17
WIZZ AIR	138.534	134.266	103	5,20	5,47
TURKISH AIRLINES	130.837	133.308	98	4,91	5,43
AEROFLOT (FLY MONTENEGRO)	115.319	113.188	102	4,33	4,61
GLOBUS LLC	111.530	80.820	138	4,19	3,29
URAL (FLY MONTENEGRO)	90.535	61.153	148	3,40	2,49
ROSSIYA AIRLINES (FLY MONTENEGRO)	73.743	85.541	86	2,77	3,49
AUSTRIAN AIRLINES	58.431	53.563	109	2,19	2,18
RED WINGS (FLY MONTENEGRO)	52.301	49.264	106	1,96	2,01
EASYJET	47.141	46.194	102	1,77	1,88
LOT POLISH AIRLINES	42.708	21.050	203	1,60	0,86
BELAVIA (FLY MONTENEGRO)	40.796	36.048	113	1,53	1,47
ISRAIR AIRLINES	36.371	37.259	98	1,36	1,52
AIRCOMPANY "JONIKA" (FLY MONTENEGRO)	35.440	30.069	118	1,33	1,23
TUI UK & IRELAND	31.940	24.804	129	1,20	1,01
TUI AIRLINES BELGIUM	31.171	31.625	99	1,17	1,29
ADRIA AIRWAYS	30.895	42.727	72	1,16	1,74
ENTER AIR (EURO JET)	30.276	9.532	318	1,14	0,39
LAUDAMOTION	25.658	/	/	0,96	/
ALITALIA	24.665	29.334	84	0,93	1,20
URAL (EC ALLIANCE)	24.587	19.440	126	0,92	0,79
SMARTWINGS A.S.	23.634	36.347	65	0,89	0,7
OSTALI	220.472	282.843	77,95	8,27	11,52
GENER. AVIJACIJA	8.606	8.995	96	0,32	0,37
UKUPNO	2.664.647	2.454.524	109	100%	100%

U prometu putnika, procentualno najveće učešće su imali Montenegro Airlines (23,82%), Air Serbia (10,02%), Ryanair (7,17%), Pobeda (5,49), Wizz Air (5,20%) i Turkish Airlines (4,91%).

Najveći procentualni rast u broju putnika, posmatrano u odnosu na isti period prethodne godine ostvarili su Enter Air (218%), SkyUp (115%), Norwegian (114%), Azur Air (113%), LOT Polish 103%, Pobeda 88%, Ural 43%, Globus 38%, Ryanair 27%.

Najveći rast u broju prevezenih putnika ostarile su aviokompanije: Pobeda (prevezla 68.586 putnika više u 2019 godini u odnosu na 2018 godinu), Ryanair (40.879), Ural Airlines (34.529) i Globus (30.710).

Rb.	Kompanije	2019	2018	Povećan broj putnika za:
1	POBEDA AIR -FLY MNE	146.364	77.778	68.586
2	RYANAIR	191.073	150.194	40.879
3	URAL AIRLINES	115.122	80.593	34.529
4	GLOBUS	111.530	80.820	30.710
5	LOT POLISH	42.708	21.050	21.658
6	AIR SERBIA	266.948	245.533	21.415
7	MGX	634.672	613.649	21.023
8	ENTER AIR	30.276	9.532	20.744
9	SKYUP AIR - FLY	19.376	9.002	10.374
10	AZUR AIR	14.044	6.579	7.465

Pad u prevozu putnika zabilježen je kod sledećih avio kompanija: Jet Time 46%, Eurowings 54%, Adria Airways od 28% (koja je obustavila letove početkom septembra usled bankrota), Alitalia 16%, Rossiya 9%, Rossiya 14%, Turkish 2%,

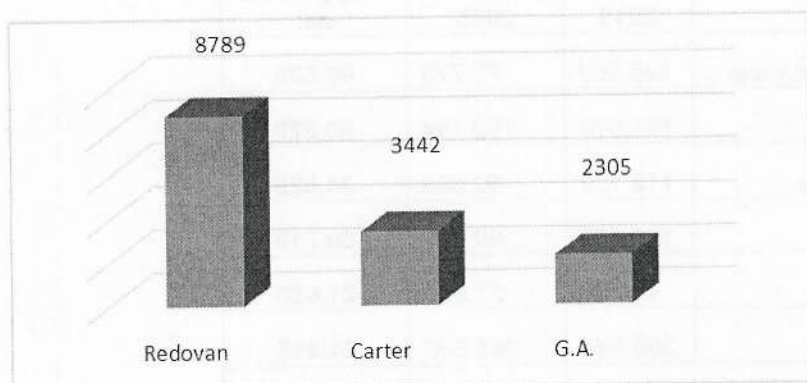
REDOVAN I ČARTER SAOBRAĆAJ U 2019. GODINI – promet vazduhoplova

Promet vazduhoplova u kumulativi na nivou Aerodroma Crne Gore

Na nivou preduzeća, u 2019. godini, u ukupnom prometu aviona redovan saobraćaj je činio 59,50%, a čarter saobraćaj 23,3% ukupnog broja rotacija dok ostatak od 16% čine letovi generalne avijacije.

	Redovan saobraćaj	% učešća	čarter saobraćaj	% učešća	Generalna avijac.	% učešća
Podgorica	5.647,5	75%	948	13%	890	12%
Tivat	3.141	45%	2.494	35%	1415	20%
Ukupno Podgorica i Tivat	8.789	59,5%	3.442	23,3%	2305	16%

Graficki prikaz prometa aviona u redovnom i čarter saobraćaju u 2019. godini

Kada je u pitanju promet aviona na aerodromu Podgorica, redovni prevozioci učestvuju sa 75% , dok čarter letovi čine 13% ukupnog prometa aviona a generalna avijacija 12%.

Na aerodromu Tivat u ukupnom prometu aviona , redovan saobraćaj učestvuje sa 45% , a čarter saobraćaj sa 35%, generalna avijacija 20%.

REDOVAN I ČARTER SAOBRAĆAJ U 2019. GODINI – promet putnika

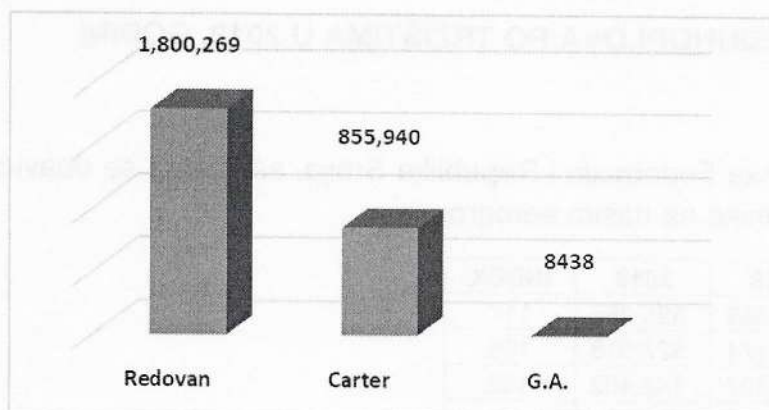
U ukupnom prometu putnika na nivou preduzeća u 2019. godini, redovan saobraćaj učestvuje sa 67,6%, a čarter saobraćaj sa 32,1% dok generalna avijacija čini svega 0.3%.

Na Aerodromu Podgorica, procenat putnika prevezenih u redovnom saobraćaju bio je 85,9%, u čarter saobraćaju 13,9%, a svega 0.2% cine putnice generalne avijacije

Na Aerodromu Tivat procenat putnika u redovnom saobraćaju 50,1%, u čarter saobraćaju 49.4% a svega 0.4% cine putnici generalne avijacije

	Redovan saobraćaj	% učešća	čarter saobraćaj	% učešća	Generalna avijac.	% učešća
Podgorica	1.114.870	85,9%	179.975	13,9%	2520	0,2%
Tivat	685.399	50,1%	675.965	49,4%	5918	0,4%
Ukupno Podgorica i Tivat	1.800.269	67,6%	855.940	32,1%	8438	0,3

Grafički prikaz prometa putnika u redovnom i čarter saobraćaju u 2019 godini

PROMET PUTNIKA I VAZDUHOPLOVA PO DESTINACIJAMA U 2019. GODINI

U 2019. godini saobraćaj sa crnogorskih aerodroma se odvijao prema 70 destinacija.

Pet najznačajnijih destinacija sa aspekta učešća u prometu putnika na oba aerodroma u 2019. godini - su: **1.Moskva – 24.4%** **2.Beograd – 20.6%** **3. Istanbul– 4.9%** **4.London – 3.3%** i **5. Beč – 3.3%**.

Top destinacije u prometu putnika u 2019 godini

R.b.	Destinacije	2019	2018	Index
1	MOSKVA	651.105	539.838	121
2	BEOGRAD	549.607	527.518	104
3	ISTANBUL	130.837	133.305	98
4	LONDON	88.638	83.733	106
5	BEC	87.784	80.144	110
6	S.PETERSBURG	74.453	72.832	102
7	PARIZ	66.770	58.963	113
8	KIEV	59.260	55.719	106
9	VARSAVA	57.713	44.980	128
10	LJUBLJANA	55.758	61.420	91

Rast u broju obavljenih rotacija ostvaren je sa sljedećim destinacijama: Poznanj 148% (Enter Air), Varsava 51%, (Lot Polish, Wizz Air i Enter Air), Lajpcig 50%, (Montenegro Airlines), Minhen 34% (Lufthansa) i Memingen 31% (Wizz Air).

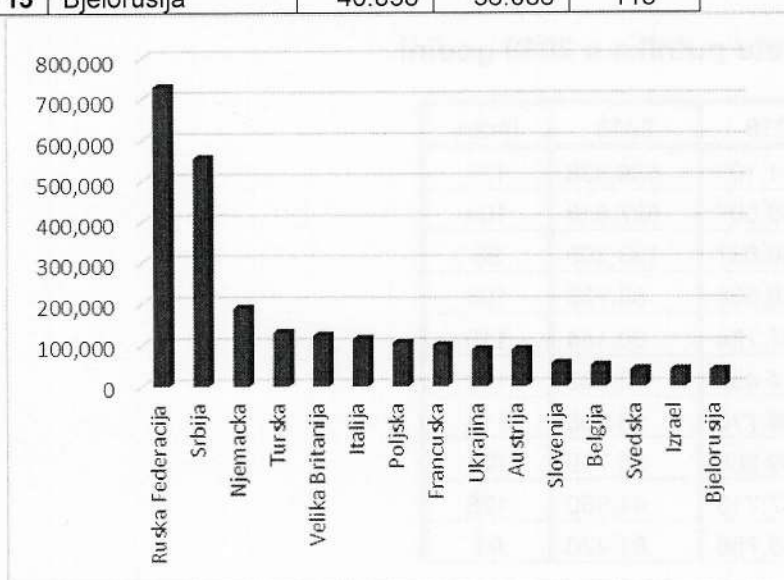
Nove destinacije u 2019 godini su bile – Hanover, Trondhajm, Bolonja, Barselona, Niš i Viljnus.

PROMET PUTNIKA I VAZDUHOPLOVA PO TRŽIŠTIMA U 2019. GODINI

Dominantna tržišta su Ruska Federacija i Republika Srbija, sa kojima se obavi oko 47% ukupnog prometa putnika na našim aerodromima.

	DRŽAVE	2019	2018	INDEX
1	Ruska Federacija	729.869	625.388	117
2	Srbija	557.174	527.518	106
3	Njemačka	189.897	142.402	133
4	Turska	130.837	133.402	98
5	Velika Britanija	124.104	115.223	108
6	Italija	116.397	94.743	123
7	Poljska	106.825	79.927	134
8	Francuska	100.532	90.500	111
9	Ukrajina	89.769	88.673	101
10	Austrija	89.113	83.983	106
11	Slovenija	55.758	61.420	91
12	Belgija	50.918	53.288	96
13	Švedska	41.941	55.231	76
14	Izrael	41.559	46.147	90
15	Bjelorusija	40.838	36.086	113

Tržišta sa najvećim rastom u broju putnika u 2019.

Države	2019	2018	Povećan broj putnika za	Index
	Ukupno-dol.+odl.	Ukupno-dol.+odl.		
Ruska Federacija	729.869	625.388	104.481	117
Njemačka	189.897	142.402	47.495	133
Srbija	557.174	527.518	29.656	106
Poljska	106.825	79.927	26.898	134
Italija	116.397	94.743	21.654	123
Francuska	100.532	90.500	10.032	111
Velika Britanija	124.104	115.223	8.881	108

Tržišta sa najvećim padom u broju putnika u 2019.

Države	2019	2018	Smanjen broj putnika za	Index
	Ukupno-dol.+odl.	Ukupno-dol.+odl.		
Madjarska	37.775	51.747	-13.972	73
Švedska	41.941	55.231	-13.290	76
Česka Republika	16.494	22.974	-6.480	72
Slovenija	55.758	61.420	-5.662	91
Danska	12.700	18.239	-5.539	70

2. Niskotarifne avio kompanije

Na crnogorskim aerodromima u 2019. godini su saobraćale 3 niskotarifne avio kompanije u redovnom saobraćaju - Ryanair, Wizz Air i easyJet, sa kojima je sklopljen ugovor na osnovu zaključaka Vlade Crne Gore, i čije je učešće bilo 15% u broju putnika i 8% u prometu vazduhoplova.

U toku 2019. godine na aerodromima u Podgorici i Tivtu ostvarena je saradnja sa još 8 niskotarifnih avio kompanija, koje saobraćaju u redovnom i čarter saobraćaju - Pobeda (Moskva-Tivat cjelogodisnje), Laudamotion (Štuttgart-Podgorica cjelogodisnje), Smartwings (Lil-Tivat ljetnja sezona), Transavia France (Pariz-Tivat ljetnja sezona), Eurowings (Dizeldorf-Tivat ljetnja sezona), Norwegian Air International (Helsinki-Tivat ljetnja sezona), Norwegian Air Shuttle (Oslo –Tivat ljetnja sezona) i Flydubai (Dubai-Tivat ljetnja sezona). Uzevši u obzir sve niskotarifne avio kompanije, dolazimo da podatka da je njihovo učešće u broju prevezenih putnika u 2019. godini bilo 23% a 13% u prometu vazduhoplova.

Promet putnika

Br.		2019	% ucesca
1	RYANAIR	191.073	7
2	WIZZ AIR	138.534	5
3	POBEDA	146.364	5
4	EASYJET	47.141	2
5	LAUDAMOTION	25.658	1
6	SMARTWINGS	23.634	1
7	TRANSAVIA FRANCE	18.076	1
8	EUROWINGS	11.252	0,4
9	NORWEGIAN INTERNATIONAL	9.770	0,4
10	FLYDUBAI	4.103	0,2
11	NORWEGIAN AIR SHUTTLE	4.841	0,2
	UKUPNO	620.446	23%

Promet vazduhoplova

Br.		2019	% ucesca
1	RYANAIR	573	4
2	WIZZ AIR	440	3
3	POBEDA	405	3
4	EASYJET	141	1
5	SMARTWINGS	88	1
6	LAUDAMOTION	79	1
7	TRANSAVIA FRANCE	57	0,4
8	EUROWINGS	39	0,3
9	NORWEGIAN INTERNATIONAL	28	0,2
10	FLYDUBAI	23	0,2
11	NORWEGIAN AIR SHUTTLE	16	0,1
	UKUPNO	1.889	13%

Saradnja Aerodromi Crne Gore AD sa niskotarifnim avio kompanijama, počela je 2013. godine, kada je irska avio kompanija Ryanair počela sa letovima na liniji Brisel - Podgorica. Od 2014. godine, Ryanair pored postojeće linije Brisel - Podgorica , uvodi i liniju London - Podgorica. U 2016. godini uspostavljen je saobraćaj na liniji Berlin - Podgorica, a u 2017. godini i sa Stokholmom. Od aprila 2019. godine počinju letovi na liniji Bolonja – Podgorica, od juna iste godine na liniji Barselona –Podgorica, a u toku ljetnje sezone i letovi na liniji Vroclav – Podgorica.

U 2016. godini uspostavljena je saradnja sa još dvije niskotarifne avio kompanije. To su mađarski Wizz Air i britanski easyJet. Ovo su tri od četiri najznačajnije niskotarifne avio kompanije u Evropi.

Ugovor o saradnji sa britanskom niskotarifnom avio kompanijom easyJet zaključen je 11.12.2015.godine. Ta kompanija je realizovala letove na liniji Tivat- Mančester (2 puta nedeljno počev od 27.03.2016. godine do kraja ljetnje IATA sezone) i na liniji Tivat – London (2 puta nedeljno počev od 16.06.2016. godine do kraja ljetnje IATA sezone). EasyJet je u 2017. godini počeo sa letovima na liniju Ženeva - Tivat.

Ugovor sa mađarskom niskotarifnom avio kompanijom Wizz Air zaključen je 12.05.2016. godine. Saobraćaj se odvija na linijama Memingem - Podgorica (2 puta nedeljno, počev od 21.08.2016. godine) i Milano - Podgorica (2 puta nedeljno, počev od 20.08.2016. godine). Od 2017. godine saobraćaj na ovim linijama odvija se tokom cijele godine, a od aprila 2017.g Wizz Air je uspostavio saobraćaj na liniji Budimpešta - Podgorica. U 2019. godini Wizz Air je obavljao cjelogodišnje letove prema sve tri gore navedene destinacije a u toku IATA ljetnje sezone ova kompanija je obavljala letove i na linijama Varšava – Podgorica i Katowice – Podgorica..

Dakle, 2013. godine na crnogorskim aerodromima saobraćala je samo jedna niskotarifna avio kompanija (Ryanair) koja je obavljala letove na jednoj liniji (Podgorica – Brisel), i ista je bila sezonskog karaktera. U 2019. godini saobraćaj sa Crnom Gorom obavljalo je 11 niskotarifnih avio kompanija, koje su povezivale Crnu Goru sa 21 destinacijom (Brisel, London, Mančester, Memingem, Milano, Berlin, Stokholm, Ženeva, Budimpešta, Stutgart, Bolonja, Barselona, Varšava, Katowice, Vroclav, Lil, Pariz, Dizeldorf, Helsinki, Oslo i Dubai) a najavljene su i nove destinacije za 2020 godinu – Dablin, Krakov, Poznanj (Ryanair) i Beč (Wizz Air).

Neavijacijski prihodi

Kao značajan dio ukupne komercijalne politike i bitan dio ukupnih prihoda preduzeća treba navesti neavijacijske komercijalne djelatnosti i prihode po tom osnovu:

	2019	2018
Duty Free	2.145.229,56	2.180.719.90
Ugostiteljstvo	637.887,84	621.343.29
Prihodi od zakupa	281.497,55	407.344.39
Prihodi od reklamnih panoa	215.250,30	126.500.70
Prihodi od parkinga za automobile	338.540,15	270.797.19
Prihodi od naknada za korišćenje platforme - Jugopetrol	210.317,77	206.517.02
Ketering	138.038,38	54.554.80
Cargo Magacin	133.500,56	161.376.38
Refundacije struje, vode, pausali	154.360,50	156.091.16
Biznis putnici, VIP saloni, VIP Prolazi	263.759,69	212.742.26
Skolski centar	54.112,50	20.617.00
Ostali prihodi	85.392,00	48.084.99
UKUPNO	4.657.886,80	4.690.034,64

7. REZULTAT POSLOVANJA

Poslovni prihodi u 2019.godini iznose 36.614.632 Eur i za 7,83% su veći u odnosu na prethodnu poslovnu godinu. U okviru poslovnih prihoda, na avijacijske prihode otpada iznos od 31.906.163 € (rast od 8,19%) dok ostali poslovni prihodi iznose 4.689.130 Eur (rast od 4,98%). U okviru poslovnih prihoda evidentirani su i prihodi od automata za kafu, sokove i grickalice u iznosu od 19.339 (automati bili postavljeni u terminalu 2 aerodroma TV).

Poslovni rashodi za period I – XII 2019.godine iznose 25.802.347 Eur i manji su za 1,27% u odnosu na isti period prethodne godine.

Najveći iznos, u ovoj kategoriji, odnosi se na troškove zarada koji iznose 18.600.635 Eur, troškove amortizacije u iznosu od 2.478.554 Eur, troškove materijala 1.245.532 Eur i ostali troškovi u iznosu od 3.259.583 Eur (troškovi održavanja, troškovi neproizvodnih usluga, troškovi reklame i propagande, transportne usluge, porez na nepokretnost, osiguranja, donacije i dr.)

Takođe su ovdje knjižena i rezervisanja za otpremnine kod odlaska u penziju u iznosu od 67.269 Eur i troškovi rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od 150.773 Eur. U 2019.godini prvi put se primjenjuje MRS 19 – Primanja zaposlenih, a obračunata rezervisanja do 31.12.2018. godine iskazana u uporednim podacima za 2018. godinu i to u iznosu od 819.513 Eur za otpremnine i u iznosu od 1.374.937 Eur za jubilarne nagrade.

POSLOVNI REZULTAT I – XII 2019. god.

R.br	Pozicija			INDEX
		2019	2018	
1	2	3	4	3/4
1	Poslovni prihod	36.614.632	33.957.158	107,83
2	Poslovni rashod	25.802.347	26.134.617	98,73
3	Poslovni dobitak (1-2)	10.812.285	7.822.541	138,22

POSLOVNI REZULTAT I – XII 2019. god. – isključena rezervisanja

R.br	Pozicija			INDEX
		2019	2018	
1	2	3	4	3/4
1	Poslovni prihod	36.614.632	33.957.158	107,83
2	Poslovni rashod bez rezervisanja	25.584.305	23.940.167	106,86
3	Poslovni dobitak (1-2)	11.030.327	10.016.991	110,11

Kada se eliminiše uticaj rezervisanja dobija se realnija slika poslovnog rezultata tj. dobit iz poslovnih aktivnosti je veća za 10,11% u odnosu na 2018.godinu.

Ostali prihodi iznose 20.174.773 Eur i veći su u odnosu na prethodni period u kome je iznos ovih prihoda bio 268.211 Eur. U 2019. godini u okviru ovih prihoda proknjiženo je ukidanje ispravke potraživanja od kompanije Montenegro Airlines u iznosu od 20.024.792 Eur. Ispravke su formirane u prethodnim izvještajnim periodima, tačnije od 2009. godine do 2017.godine pri čemu su negativno uticale na dobit preduzeća u tim godinama, umanjujući je u značajnoj mjeri.

Ukidanje ispravke potraživanja je izvršeno na osnovu Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju koji je usvojen 30.12.2019. god. po kome je država pružila obavezu da izmiri dug Montenegro Airlinesa prema Aerodromima Crne Gore. U toku 2020.godine po ovom osnovu naplaćeno 15.000.000 Eur, a početkom 2021.godine naplaćeno je 9.415.180 Eur. Ukupno potraživanje od Montenegro Airlinesa je naplativo i stiče se uslov da bude iskazano u bilansu.

Ostali rashodi iznose 2.978.616 Eur dok u 2018.godini ovi rashodi iznose 14.500.820 Eur.

U okviru ostalih rashoda za 2019.god., najveća stavka u iznosu od 2.422.019 Eur odnosi se na efekat procijene osnovnih sredstava na dan 31.12.2019.godine (došlo je do smanjenja vrijednosti pojedinih osnovnih sredstava).

Rashod u iznosu od 324.421 Eur se odnosi na ispravke potraživanja od kompanija: Adria Airways (175.469 Eur), Small Planet (27.625 Eur) i potraživanje od Atlas banke u stečaju (121.327 Eur).

Preostali iznos se odnosi na troškove rashoda i manjka, otpise potraživanja po osnovu stambenih kredita za zaposlene koji su pošli u penziju, troškovi raznih opravki koji su pokriveni iz osiguranja i ostalo.

U uporednim podacima za 2018. godinu izvršena korekcija tj. uvećanje ostalih troškova poslovanja za iznos od 14.353.405,92 € i to je knjiženo na dan 01.01.2019. godine preko neraspoređene dobiti/gubitka ranijeg perioda. Ovaj iznos u prvobitnim iskazima bio prikazan kao trošak 2019. godine, a odnosio se na ukalkulisane troškove za vansudska poravnanja po osnovu pogrešno obračunatih zarada zaposlenih u periodu od avgusta 2008. god. do decembra

2018. godine i to po osnovu startnog dijela zarade, neiskorišćenih godišnjih odmora, prekovremenih sati, naknade za topli obrok, bolovanje. Iznos uključuje i poreze i doprinose. Obračun ovog troška odradio sudski vještak angažovan od strane Društva. U 2019. godini izvršena je isplata za 11 zaposlenih po ovom osnovu i to na bazi potpisanih vansudskih poravnjanja.

REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI I – XII 2019. god.

R.br	Pozicija		
		2019	2018
1	2	3	4
1	Ostali prihodi	20.174.773	268.211
2	Ostali rashodi	2.978.616	14.500.820
3	Rezultat iz ostalih aktivnosti (1-2)	17.196.157	-14.232.609

Ukoliko izuzmemo prihode od ukidanja ispravke potraživanja od Montenegro Airlinesa (20.024.792 Eur), ostali prihodi u 2019.godini bi iznosili 149.982 Eur, a ukoliko izuzmemo ukalkulisane troškove po osnovu vansudskih poravnjanja u 2018.godini (14.353.406 Eur), ostali rashodi u 2018.god. bi iznosili 147.414 Eur. Rezultat iz ovih aktivnosti za 2019.god bi bio negativan tj. u ovom segmentu bi imali gubitak u iznosu od -2.828.634 Eur.

REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI I – XII 2019. god. - izuzimanje ukidanja ispravke vrijednosti od Montenegro Airlinesa i ukalkuliranih troškova za vansudska poravnjanja

R.br	Pozicija		
		2019	2018
1	2	3	4
1	Ostali prihodi	149.982	268.211
2	Ostali rashodi	2.978.616	147.414
3	Rezultat iz ostalih aktivnosti (1-2)	-2.828.634	120.797

Finansijski prihodi i rashodi iz ovih aktivnosti bilježi se negativan rezultat jer su finansijski prihodi niski – kamata se ostvaruje samo po osnovu sredstava po viđenju koja se nalaze na računima banaka i kao i po osnovu stambenih kredita koji su dati zaposlenima. U finansijskim rashodima dominantan je iznos kamate koja se plaća po osnovu EIB kredita (205.876 Eur).

R.br	Pozicija	2019	2018
		3	4
1	Finansijski prihodi	10.216	75.015
2	Finansijski rashodi	231.235	241.544
3	Finansijski rezultat (1-2)	- 221.019	- 166.529

UKUPAN POSLOVNI REZULTAT

Red br.	OPIS	REALIZACIJA	
		2019	2018
1	Poslovni prihod	36.614.632	33.957.158
2	Poslovni rashodi	25.802.347	26.134.617
1-2	REZULTAT IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	10.812.285	7.822.541
3	Ostali prihodi	20.174.773	268.211
4	Ostali rashodi	2.978.616	14.500.820
3-4	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	17.196.157	-14.232.609
5	Finansijski prihodi	10.216	75.015
6	Finansijski rashodi	231.235	241.544
5-6	FINANSIJSKI REZULTAT	- 221.019	-166.529
A=1+3+5	Ukupni prihodi	56.799.621	34.300.384
B=2+4+6	Ukupni rashodi	29.012.198	40.876.981
A-B	REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA	27.787.423	-6.576.597

Ostvarena dobit u 2019.godini iznosi 27.787.423 Eur, dok je rezultat u 2018.godini negativan i iznosi 6.576.597 Eur. (U prvobitno predatim iskazima za 2018. godinu bio iskazan pozitivan rezultat u iznosu od 10.045.191 Eur, ali je naknadno izvršena korekcija rashoda tj. ukalkulisani su troškovi po osnovu sporazuma o vansudskim poravnanjima sa zaposlenima od 14.353.405 Eur, uključeni troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade do 31.12.2018.god. u iznosu od 2.194.449 Eur, a uključeni su i rashodi po osnovu popusta avio kompaniji 73.933 Eur).

FINANSIJSKI POKAZATELJI

		2019.		2018.	
POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	Opšti ratio likvidnosti (kratkotrajna imovina/ kratkoročne obaveze) standard je 2:1	BS	045+025/127+143+126	2,45	1,32
	Ratio reducirane(ubrzane) likvidnosti (novac+potraživanja od kupaca)/kratkoročne obaveze standard je 1:1	BS	(025+045)-026- 037/127+143+126	2,42	1,29
	Ratio trenutne likvidnosti (novac/kratkoročne obaveze)	BS	043/127+143+126	0,66	0,79
	Neto obrtna sredstva (obrotna sredstva-kratkoročne obaveze)	BS	045+025-(127+143+126)	35.011.011,00	7.428.879,00

POKAZATELJI POSLOVNE AKTIVNOSTI	Koeficijent obrta kupaca (prihodi od prodaje/prosječan saldo kupaca) <i>Ovdje su uključena potraživanja od Montenegro Airlines za koja imamo izvršne presude i za koja je potpisan sporazum o plaćanju u ratama - ova potraživanja knjižena na 034-dugor.kredit</i>			1,10	1,13
	Prosječno vrijeme naplate potraživanja 365/koeficijent obrta kupaca			333	322
	Koeficijent obrta dobavljača (vrijednost godišnjih nabavki roba i materijala/prosječan saldo dobavljača			19,70	22,12
	Prosječno vrijeme plaćanja obaveza 365/koeficijent obrta dobavljača			19	16
	Koeficijent obrta obrotnih sredstava (ukupni poslovni prihodi/prosječna obrotna sredstva)	BU/BS	201+202+203+204/025+045pred.god.+025 +045tekuca/2	0,81	1,21

	Koeficijent obrta stalnih sredstava (ukupni poslovni prihodi/prosječna stalna sredstva)	BU	201+202+203+204/002pr.god.+002tekuca	0,33	0,36

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI I FINANSIJSKE STABILNOSTI	Koeficijent finansijske stabilnosti (stalna imovina / (osnovni kapital+ dugoročne obaveze); standard kof. < 1	BS	002/102+117	1.13	11,87
	Koeficijent zaduženosti (ukupne obaveze / ukupna imovina)	BS	117+125+126+127+143/046	0,20	0,27
	Koeficijent finansiranja (odnos ukupnih obaveza i vlastitog kapitala); konzervativno stajalište 1:1	BS	117+125+126+127+143/101	0,26	0,37
	Koeficijent pokrića kamate dobit prije poreza i troškova kamate (operativna dobit) /kamate)	BU	244/237	120,17	-27,23

KOEFICIJENT SOLVENTNOSTI	Koeficijent sloventnosti (ukupna aktiva / ukupne obaveze)	BS	046/117+125+127+143+126	4,89	3,71

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	Neto profitna marža (neto dobit/prihod od prodaje) * 100	BU	260/201+202+203+204*100	73,16%	-27,45%
	Bruto profitna marža (bruto dobit/prihod od prodaje) * 100	BU	244/201+202+203+204*100	75,89%	-19,37%
	Prinos na aktivu - ROA (neto dobit / Ukupna aktiva)*100	BU/BS	260/046*100	14,67%	-7,36%

EBIT	poslovni prihodi-poslovni rashodi (poslovni rezultat)	BU	221	10.812.285,00	7.822.541,00
EBITDA	poslovni rezultat + amortizacija			13.508.882,00	12.494.781,00

Racio tekuće likvidnosti pokazuje da je EUR kratkoročnih obaveza pokriven sa 2,45 EUR kratkotrajne imovine, a racio ubrzane likvidnosti da je EUR kratkoročnih obaveza pokriven sa 2.42 EUR kratkoročnih likvidnih sredstava, što govori da preduzeće može udovoljiti kratkoročnim obavezama upotrebom svoje najlikvidnije imovine.

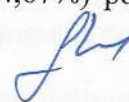
Pokazatelj poslovne aktivnosti mjeri koliko efikasno preduzeće upotrebljava svoje resurse. Poželjno je da je koeficijent obrta što veći odnosno vrijeme vezivanja sredstva tj. imovine

što kraće. Koeficijent poslovne aktivnosti, koeficijent obrta kupaca (1,10) bilježi neznatan pad u odnosu na prošlu godinu, dok se zbog visokih nenaplaćenih potraživanja od Montenegro Airlines-a obrt potraživanja usporava iz godine u godinu i čini da prosječno vrijeme naplate potraživanja bude neprihvatljivo visoko.

Pokazatelj zaduženosti pokazuje do koje mjere preduzeće koristi zaduživanje kao oblik finansiranja odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Što je veći odnos duga i imovine veći je finansijski rizik i obrnuto. Koeficijent zaduženosti iznosi 0,20 što govori da je finansijski rizik nizak.

Pokazatelj solventnosti govori da postoji dugoročna sposobnost preduzeća da u roku podmiri obaveze.

Pokazatelji profitabilnosti su u tekućoj 2019.godini pozitivni. ROA (14,67%) pokazuje sposobnost preduzeća da korišćenjem raspoložive imovine ostvari dobit.

FINANSIJSKI RIZICI

U finansijskom poslovanju rizik predstavlja stanje u kojem postoji mogućnost negativnog odstupanja od poželjnog ishoda koji očekujemo ili kojem se nadamo.

Finasijski rizici uključuju :

- 1.tržišni rizik (devizi, kamatni rizik)
- 2.kreditni rizik i
- 3.rizik likvidnosti

Ne postoje formalne procedure upravljanja rizikom - finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbjegavaju smanjenjem izloženosti društva ovim rizicima. Poseban je fokus na kreditnom riziku i riziku likvidnosti.

Društvo ne koristi derivatne finansijske instrumente kako bi se aktivnije štitilo od finansijskih rizika.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik da će promjena tržišnih cijena robe, tj. dobara koje preduzeće nabavlja, promjena kursa stranih valuta I promjena kamatnih stopa uticati na prihod I rezultat poslovanja Društva.

- Valutni rizik / devizni /

U svom poslovanju Društvo nije izloženo valutnom riziku. Priliv novca koji se pojavljuje na deviznim računima tj. računima koji imaju uplate I isplate prema inostranstvu vrse se u zvaničnoj valuti, a u istoj valuti prikazana je cjelokupna imovina I obaveze Društva, tako da ne postoji rizik od promjene valutnog kursa.

- Rizik od promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja rizik od promjene kamatnih stopa za sredstva i obaveze kod kojih je kamatna stopa varijabilna.

Društvo gotovinu, gotovinske ekvivalente i stambene kredite date radnicima svrstava u grupu kamatonosnih finansijskih sredstava, a s obzirom da je kamata kod ovih finansijskih sredstava fiksna ne postoji kamatni rizik.

Kratkoročne plasmane čine i potraživanja za stambene kredite od radnika koji dospjevaju za godinu dana i na 31.12.2019. godine iznose 22.245,57 eura. Gotovina i gotovinski ekvivalenti pripadaju kamatonosnim finansijskim sredstvima sa kamatnom stopom "a vista" koja je ugovorena sa bankom i koja zavisi od visine sredstava na tekucim računima.

Dugoročne finansijske plasmane čine stambeni krediti dati radnicima na period od 15-20 godina po fiksnoj kamatnoj stopi od 2%. Na dan 31.12.2019.godine potraživanja za stambene kredite iznose 181.023,65 eura.

Finansijske obaveze odnose se na dugoročni kredit odobren od strane Evropske investicione banke /EIB/.

Kamatna stopa na kredit odobren od EIB-a je fiksna kamatna stopa za prve tri tranše, dok je za četvrtu tranšu varijabilna kamatna stopa i na godišnjem nivou relativno niska /u 2019.g. iznosi 1.103,82 eura/, tako da nema kamatnog rizika.

KREDITNI RIZIK

Kreditni rizik predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da svoja dugovanja izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi za rezultat imalo finansijski gubitak za Društvo, pa je ova vrsta rizika ujedno i najveća i najznačajnija.

Struktura potraživanja od Kupaca

Najveća potraživanja Društvo ima od domaće avio kompanije Montenegro Airlines koja čine 90,20 % ukupnih potraživanja na 31.12.2019.godine. Ukupan iznos duga ove kompanije je 31.178.511,32 Eur od čega za iznos od 631.454,32 Eur ne postoji obaveza plaćanja već služi za kompenzaciju za avio karte zaposlenih-povlašćeni prevoz

U toku 2020.godine se očekuje izmirenje duga u cjelosti s obzirom da je država preuzela obavezu da otplati dugove nacionalne avio kompanije.

Društvo redovno prati realizaciju naplate potraživanja, analizira vrijednost naplate ostvarene u ugovorenom roku, naplate sa prekoračenjem ugovorenog roka, stanje i starosnu strukturu nenaplaćenih potraživanja po kupcima.

Starosna struktura potraživanja na 31.12.2019.godine je sledeća:

- Ukupna potraživanja 34.565.220,44 Eur;

- Nedospjela potraživanja 1.253.573,00 Eur;
- Potraživanja sa kašnjenjem do 30 dana 763.016,00 Eur i
- Potraživanja sa kašnjenjem preko 30 dana 32.548.631,44 Eur.

STRUKTURA POTRAŽIVANJA OD KUPACA	31.12.2019	Procenat učešća u ukupnim potraživanjima	31.12.2018.	Procenat učešća u ukupnim potraživanjima
MONTENEGRO AIRLINES	31.178.998,32	90,20	20.197.928,02	85,96
REGAL IMPEX	110.353,43	0,32	103.617,54	0,44
VODA U KRŠU	21.904,36	0,06	38.210,28	0,16
FLY MONTENEGRO	422.546,38	1,22	382.073,80	1,63
COFFEE CAKE	64.757,53	0,19	57.758,54	0,25
JUGOPETROL	23.635,66	0,07	12.928,57	0,06
UNIVERSAL MEDIA	33.544,52	0,10	6.102,75	0,03
ALMECO	14.336,13	0,04	14.060,70	0,06
OSTALI DOMAĆI KUPCI	314.179,29	0,91	380.734,68	1,62
	32.184.255,62	93,11	21.193.414,88	90,20
WIZZ AIR	158.607,21	0,46	82.393,71	0,35
RYANAIR	325.259,23	0,94	221.931,19	0,94
AIR SERBIA	210.696,86	0,61	182.002,44	0,77
ALITALIA	125.299,00	0,36	214.558,00	0,91
ADRIA AIRWAYS	175.468,85	0,51	129.485,59	0,55
TURKISH AIRLINES	108.500,03	0,31	109.330,06	0,47
AUSTRIAN AIRLINES	39.085,10	0,11	32.981,44	0,14
OSTALI INO KUPCI	1.238.048,54	3,58	1.330.175,46	5,66
	2.380.964,82	6,89	2.302.857,89	9,80
UKUPNA POTRAŽIVANJA OD DOMAĆIH I INO KUPACA	34.565.220,44	100,00	23.496.272,77	100,00
UKUPNA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI POTRAŽIVANJA	1.581.370,85		18.438.414,92	
UKUPNA POTRAŽIVANJA UMANJENA ZA ISPRAVKU VRIJED.	32.983.849,59		5.057.857,85	

RIZIK LIKVIDNOSTI

Pristup Društva upravljanju likvidnošću je osiguranje da će u svakom trenutku biti u dovoljnoj mjeri likvidno, kako bi bilo u mogućnosti ispuniti svoje obaveze na vrijeme i pod normalnim i pod vanrednim okolnostima, bez uzrokovanja neprihvatljivih gubitaka ili rizikovanja nanošenja štete reputaciji Društva.

Kontinuiranim praćenjem stvarnog novčanog toka Društvo održava novčane rezerve, a takodje održava adekvatan odnos dospjeća finansijskih sredstava i obaveza.

Društvo izmiruje redovno svoje operativne troškove uključujući i finansijske obaveze po osnovu kredita odobrenog od EIB-a, iz vlastitih novčanih sredstava.

S obzirom na značajan nivo gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društvo u 2019. toj godini nije bilo izloženo riziku likvidnosti.

Osnovni kapital društva

Jedini osnivač i vlasnik Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" je Vlada Crne Gore, koja je u Društvo unijela akcijski kapital u iznosu od 101.500.000,00 eura.

Akcijski kapital čini 10.150.000 običnih akcija nominalne vrijednosti 10 eura, što čini 100% vrijednosti kapitala Društva.

Osnivačka emisija akcija je evidentirana u Centralnoj depozitarnoj agenciji (Simbol trgovine: AERO).

8. PLAN JAVNIH NABAVKI I NJEGOVA REALIZACIJA

Ukupna procijenjena finansijska vrijednost Plana javnih nabavki za 2019-u godinu (inicijalno usvojeni Plan javnih nabavki sa četiri naknadno usvojene izmjene i dopune) iznosila je **10.579.910,00 eura sa PDV-om**.

Ukupna finansijska vrijednost svih realizovanih postupaka nabavki u prethodnoj godini, a koji su bliže tretirani predmetnim obrascima iznosila je **4.425,407.33 Eura sa PDV-om**, od čega je putem otvorenog postupka javne nabavke realizovano **3.099,650,36 Eura sa PDV-om**, putem nabavki male vrijednosti realizovano **1.117,386.57 Eura sa PDV-om**), i putem hitne nabavke realizovano **208.370,40 € sa PDV-om**.

Najznačajniji trošak u prethodnoj godini predstavljale su investicije u aerodromsku infrastrukturu i sredstva za opsluživanje vazduhoplova, putnika i prtljaga, što je bilo karakteristično i u ranijem periodu, imajući u vidu konstantan rast saobraćaja i operativnih pokazatelja na oba crnogorska aerodroma. Pored toga, značajan trošak predstavljale su i sukcesivne nabavke uobičajenih potrošnih roba i materijala, kao i usluga koje su neophodne za uredno, sigurno i bezbjedno funkcionisanje aerodromskih službi i izvršenja poslovnih obaveza u skladu sa preporučenim standardima i praksom, a koje se evidentno ponavljaju u svakoj poslovnoj godini.

Bitno je istaći da značajan broj postupaka javne nabavke putem otvorenog postupka nije realizovan iz razloga što su u postupku ocjene ispravnosti prispjelih ponuda utvrđene nespravnosti ponuda, od kojih izdvajamo samo nekoliko njih koje su ujedno i najznačajnijih finansijskih vrijednosti:

Trosjedi za putnike - 80,000.00 €

Ambulift - 250,000.00 €

Stepenice – 850.000 €

Vozilo za odleđivanje i zaštitu vazduhoplova – 360.000 €

Upgrade integracionog nadzornog sistema MM8000 – 50.000 €

a koje kumulativno iznose 1.590.000,00 Eur

U konkretnim slučajevima radi se o postupcima koji su formalno pravno okončani odlukama o obustavljanju, iz razloga formalno pravne neispravnosti prispjelih ponuda u odnosu na odredbe relevantnih zakona odnosno zahtjeva jasno i nesporno propisanih u tenderskoj dokumentaciji. Odluke o obustavljanju svih postupaka su svakako publikovane i dostupne na portalu Direktorata za politiku javnih nabavki Crne Gore.

U predmetnim postupcima isključivo se radi o odgovornosti ponuđača da svoja prava i na pravu zasnovane interese ostvaruju i štite na jedini pravno dopušten način, odgovornom pripremom ponude u svemu u skladu sa odredbama zakona i zahtjevima iz dokumentacije, a na koje Naručilac, u skladu sa zakonom ne može da ima bilo kakvog uticaja.

Obveznici zakona nemaju mehanizam odbrane od ovakvih situacija, jer shodno zakonu nemaju nikakvih ovlašćenja da ukazuju ponuđačima na eventualne nedostatke ili propuste u fazi pripreme ponuda, odnosno daju bilo kakve instrukcije prilikom formiranja ponuda, pa samim tim ne mogu imati nikakvog uticaja na ishod postupka, što je posebno karakteristično u situacijama kada u fazi ocjene ispravnosti ne postoji nijedna ispravna ponuda, u kojim slučajevima je jedini dopušten institut obustavljanje predmetnog postupka. Nakon protoka procesnih rokova za žalbu na predmetne odluke o obustavljanju, izvršeno je ponovno objavljivanje predmetnih tenderskih postupaka, čija evaluacija i vrednovanje ponuda su u toku.

Za značajan broj pozicija u Planu javnih nabavki za 2019. godinu, vrijednosti od gotovo **3.433.930,00 eura sa PDV-om** uopšte nije došlo do iniciranja odgovarajućih postupaka javne nabavke, iako su isti predloženi kao potrebni i kao takvi uredno uvršteni u Plan javnih nabavki za 2019. godinu.

Odbor direktora je na sjednici od 29. decembra 2017. godine usvojio i Pravilnik za postupanje „Aerodromi Crne Gore“ AD prilikom sprovođenja postupka hitnih nabavki, kojim je predviđeno da Odbor direktora daje prethodnu saglasnost na predlog za pokretanje postupka hitne nabavke. U skladu sa ovom obavezom, Odbor direktora je u 2019. godini donio tri Odluke kojom se daje saglasnost na primjenu ovog instituta, i to: Odluku br. 01-1633 od 27.03.2019. godine (Sanacija krova terminalne zgrade na aerodromu Tivat), Odluku br.01-1577 od 08.08.2019. godine (Djelovi za EDX uređaj) i Odluku br.01-2840 od 14.05.2019. godine (Sanacija kolovoznog zastora PSS na aerodromu Tivat sa revizijom tehničke dokumentacije).

Svi postupci tretirani ovim Izvještajem sprovedeni su u svemu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni list Crne Gore" br. 042/17 od 30.06.2017), uz poštovanje svih pravila i procedura, sa urednom arhiviranom pripadajućom dokumentacijom.

Privredno društvo „Aerodromi Crne Gore“ AD u periodu 04.10.2019.-15.10.2019. godine bilo subjekt nadzora inspektora za javne nabavke Uprave za inspekcijske poslove Crne Gore. Prilikom vršenja kontrole inspektori su konstatovali da kod subjekta nadzora nijesu naišli na bilo kakve nepravilnosti u sprovođenju postupaka javnih nabavki, i shodno tome sačinili Zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru br. 02010/2019-3-37.

9. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI I UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA

Broj zaposlenih i kadrovska struktura

Ukupan broj zaposlenih u Društvu na dan 31.12.2019. godine iznosio je 821 zaposlenih, od toga broja je 699 zaposlenih na neodređeno vrijeme. Broj zaposlenih na određeno vrijeme je 121, uključujući tu i broj angažovanih po osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova.

U odnosu na ovaj isti period prethodne godine, konstatuje se povećanje broja zaposlenih na neodređeno vrijeme koji iznosi 14 zaposlenih.

U sledećoj tabeli dat je pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na neodređeno:

Organizaciona jedinica	NK	PK	KV	VKV	SSS	VŠS	VSS	Ukupno po organizacionim jedinicama	
Direkcija			6		23	67	3	Direkcija	99
AP PG	5	10	32	9	246	59	11	AP Podgorica	372
AP TIV	3	7	34	19	120	31	15	AP Tivat	228
Ukupno	8	17	71	28	389	157	29	Ukupno	699

U narednoj tabeli data je polna struktura stalno zaposlenih na dan 31. 12. 2019. godine:

Organizaciona jedinica	Muškarci	Žene	Ukupno
Direkcija	36	63	99
Aerodrom PG	242	130	372
Aerodrom TIV	141	87	228
Ukupno:	419	280	699

Razlika u polnoj strukturi zaposlenih u korist muškaraca je uslovljena prirodom poslova koji se pretežno obavljaju na aerodromima (protivpožarno obezbeđenje, poslovi na električnim uređajima i instalacijama, transportu i sl.).

U narednoj tabeli data je starosna struktura stalno zaposlenih na dan 31. 12. 2019. godine:

Organizaciona jedinica	Do 25 godina	Od 26-30 godina	Od 31-40 godina	Od 41-50 godina	Preko 50 godina	Ukupno
Direkcija	1	5	28	22	43	99
Aerodrom PG	15	61	110	96	90	372
Aerodrom TIV	1	18	68	64	77	228
Ukupno	17	84	206	182	210	699

Centar za obuku i stručno usavršavanje

Aerodromi Crne Gore AD - Centar za obuku (u daljem tekstu CO), kao organizaciona jedinica Aerodroma Crne Gore, se bavi poslovima stručnog osposobljavanja, a koja obavlja u skladu sa:

- Zakonom o vazdušnom saobraćaju (Sl.I. CG br. 30/2012);
- Pravilnikom o stručnom osposobljavanju lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu (Sl.I. CG br. 20/2014);
- Nacionalnim programom bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva CG;
- Operativnim priručnikom CO; i
- Programom obuke iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva.

Operativni priručnik CO i Programom obuke iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva su dokumenta koje izrađuje Centar za obuku, a odobrava Agencija za civilno vazduhoplovstvo CG.

Ova dokumenta sadrže obim djelatnosti, uputstava i procedure za obavljanje djelatnosti stručnog osposobljavanja i deklariše resurse CO, neophodne za obavljanje djelatnosti, koji će biti obezbijeđeni za čitavo vrijeme važenja Ovlašćenja za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja.

Agencija za civilno vazduhoplovstvo CG vrši kontinuiran nadzor nad Centrom za obuku, kako u pogledu primjene programa obuke, usklađenosti sa zakonskom regulativom, tako i u pogledu kvaliteta sprovođenja stručnog osposobljavanja.

Od samog osnivanja, Centar za obuku zadovoljava sve neophodne uslove za rad i kontinuirano produžava Ovlašćenje za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja.

- Stručno osposobljavanje iz domena sigurnosti vazdušnog saobraćaja na aerodromu:

1. PO putnika, ručnog i predatog prtljaga .
2. PO tereta i pošte.

3. PO vazduhoplova.
4. Održavanje i pregled operativnih površina, objekata, instalacija, uređaja i opreme na aerodromu.
5. Spasilačko vatrogasna zaštita na aerodromu.
6. Snabdijevanje vazduhoplova gorivom i mazivom.
7. Drugi poslovi pružanja usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja.
8. Airside Safety Training (AST).
9. Airside Driver training (ADT).
10. Dangerous Goods Training (DGR).
11. Prihvat i otprema putnika sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću (PRM).

- Obučavanje iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva:

1. Obuka iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva (Moduli od 1 do 7 i od 9 do 17)

U 2019 godini, u skladu sa Planom rada CO za kalendarsku 2019 godinu i zahtjevima za organizovanjem vanrednih obuka, u Centru za obuku su realizovane sledeće obuke:

Realizovane obuke iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva u 2019. godini			
Mjesec	Naziv obuke	Mjesto održavanja	Pristupilo kandidata
Januar	Modul 1	PG	4
	Modul 1	PG	26
	Modul 2	PG	7
Februar	SUP	PG	10
	Modul 9	PG	60
Mart	HS1	PG	1
	HS1, HS2 i CONV1	PG	2
	HS3, Conv2 i EDS	PG	2
	HS4 i Conv3	PG	6
	HS3, Conv2 i EDS	TV	15
	Modul 1	TV	30

April	SUP	PG	9
	Modul 1	PG	11
	Modul 2	PG	3
	Modul 1	TV	172
Maj	HS3, Conv2 i EDS	PG	9
	SUP	TV	7
	VEH	TV	6
	HS1	TV	11
	Modul 2	PG	18
	Modul 1	PG	23
	Modul 1	PG	25
	Modul 1	PG	9
	Modul 2	TV	17
	Modul 2	TV	22
	Modul 1	TV	13
	Modul 1	TV	19
	Modul 1	TV	36
	Modul 1	TV	5
	Modul 2	TV	5
	Modul 1	TV	2
Jun	Modul 2	PG	27
	Modul 1	PG	5
	Modul 1	PG	6
	Modul 7	TV	23
	Modul 12	TV	23
	Modul 14	TV	23
	Modul 6	TV	29
	Modul 9	TV	29

	Modul 11	TV	14
	Modul 1	TV	34
	Modul 1	TV	9
	Modul 2	TV	11
	Modul 1	TV	12
	Modul 1	TV	22
	Modul 1	TV	16
	Modul 1	TV	9
Jul	Modul 12	PG	26
	Modul 11	PG	16
	Modul 6	PG	45
	Modul 14	PG	10
	Modul 9	PG	44
	Modul 7	PG	10
	Modul 1	PG	3
	Modul 1	PG	25
	Modul 7	TV	27
	Modul 12	TV	29
	Modul 14	TV	19
	Modul 6	TV	39
	Modul 9	TV	39
	Modul 11	TV	15
Avgust	SUP	PG	10
	Modul 1	TV	3
Septembar	HS1	PG	3
	HS1, HS2 i Conv1	PG	25
	HS3, Conv2 i EDS	PG	11
	VEH	PG	6

	HS1	TV	4
	HS1, HS2 i Conv1	TV	17
	HS3, Conv2 i EDS	TV	16
	Modul 2	PG	29
	Modul 1	PG	22
	Modul 2	TV	3
Oktobar	Modul 1	PG	4
Novembar	SUP	PG	7
	HS2 i Conv1	PG	3
	HS1, HS2 i Conv1	PG	21
	HS4 i Conv3	PG	2
	HS1	TV	2
	HS1, HS2 i Conv1	TV	5
	HS3, Conv2 i EDS	TV	1
	HS4 i Conv3	TV	3
Decembar	Modul 12	PG	24
	Modul 1	PG	3
	Modul 11	TV	7
	Modul 12	TV	25
	Modul 2	TV	14

Realizovane obuke za lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu u 2019. godini

Mjesec	Naziv obuke	Mjesto održavanja	Pristupilo kandidata
Januar	Rukovanje sredstvima za opsluživanje vazduhoplova	PG	37
	Utovar/ istovar prtljaga tereta i pošte	PG	58
	Vođenje vazduhoplova na zemlji na/ sa pozicije za parkiranje	PG	31
Februar	PO vazduhoplova	PG	23

	PO putnika, ručnog i predatog prtljaga	PG	3
	PRM Training	TV	56
	PO vazduhoplova	TV	16
	PO putnika, ručnog i predatog prtljaga	TV	4
	Airside safety training	PG	26
	Airside driver training	PG	19
	Airside safety training	TV	199
	Airside driver training	TV	88
Mart	PRM Training	PG	36
	PRM Training	PG	32
	PO putnika, ručnog i predatog prtljaga	PG	28
	PO tereta i/ili pošte	PG	19
	Profesionalani vatrogasac - spasilac	PG	25
	PO putnika, ručnog i predatog prtljaga	TV	30
	PO tereta i/ili pošte	TV	9
	PRM Training	TV	82
	Vozač - punilac	Priština	43
	Po tereta i/ili pošte	PG	12
April	PO putnika, ručnog i predatog prtljaga (ponovna)	TV	1
	PO tereta i/ili pošte	TV	4
	Profesionalani vatrogasac - spasilac	TV	10
	Pomoćni spasilac	TV	8
	Airside safety training	PG	20
	Airside driver training	PG	3
	PO vazduhoplova	PG	10
Maj	Rukovanje sredstvima za opsluživanje vazduhoplova	PG	21
	Čišćenje vazduhoplova	PG	12

	Vođenje vazduhoplova na zemlji	TV	21
	Drugi poslovi pružanja usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja	TV	17
	Airside safety training	PG	18
	Airside driver training	PG	14
	Airside safety training	PG	18
Jun	Drugi poslovi pružanja usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja	TV	33
	PRM Training	TV	15
	Drugi poslovi pružanja usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja	TV	17
	Drugi poslovi pružanja usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja	TV	46
	Rukovanje sredstvima za opsluživanje vazduhoplova	TV	28
	Utovar/istovar prtljaga, tereta i pošte	TV	25
	Airside safety training	PG	64
	PO vazduhoplova	PG	17
	Airside safety training	PG	23
	Airside driver training	PG	12
	Airside safety training	PG	35
	DGR training – kat 8	PG	10
	DGR training – kat 10	PG	12
	DGR training – kat 9	PG	24
	DGR training – kat 12	PG	17
	Airside safety training	TV	17
	Airside driver training	TV	7
	Airside safety training	TV	13
	DGR training – kat 8	TV	13
	DGR training – kat 9	TV	8
	DGR training – kat 10	TV	16

	DGR training – kat 12	TV	21
Jul	PO putnika, ručnog i predatog prtljaga	PG	18
	Utovar/istovar prtljaga, tereta i pošte	PG	41
	Prva Pomoć	PG	20
	Airside safety training	PG	24
	Airside safety training	TV	38
	Airside safety training	TV	16
	Airside driver training	TV	3
Avgust	Drugi poslovi pružanja usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja	TV	3
Septembar	Airside safety training	PG	32
	Airside safety training	TV	20
	Airside driver training	TV	8
Oktobar	PRM Training	PG	27
	Airside safety training	PG	83
	Airside driver training	PG	39
Novembar	Airside safety training	PG	19
	Airside driver training	PG	12
Decembar	Odleđivanje/zaštita od zaleđivanja	PG	19
	DGR training – kat 9	PG	4
	DGR training – kat 9	TV	4
	DGR training – kat 10	TV	5
	DGR training – kat 8	PG	28
	DGR training – kat 9	PG	35
	DGR training – kat 12	PG	24
	DGR training – kat 7	TV	2
	DGR training – kat 8	TV	13
	DGR training – kat 9	TV	5

	DGR training – kat 12	TV	13

U 2019. godini u Centru za obuku organizovana je ukupno 172 obuke, i izdato 3476 Potvrda o stručnoj osposobljenosti i Potvrda o završenoj obuci iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva. Nakon svake obuke organizovana je provjera znanja – testiranje kandidata i sva dokumentacija se čuva u dosijeima koji su uredno evidentirani u Centru za obuku, gdje je do pisanja ovog izvještaja otvoreno 2 632 personalna dosijea.

SIGURNOST I BEZBIJEDNOST

Sistem upravljanja sigurnošću (Aerodroma Podgorica i Aerodroma Tivat)

U skladu sa tačkom 2.2. Odgovorna tijela za sigurnost , Priručnika za upravljanje sistemom sigurnosti aerodroma Podgorica i Tivat , održani sastanci tijela za sigurnost:

Održano 5 redovnih sastanaka Lokalnog odbora za upravljanje sigurnošću na Aerodromu Podgorica,

Održano 4 redovna sastanaka Lokalnog odbora za upravljanje sigurnošću na Aerodromu Tivat,

Održano 6 sastanaka Tima za sigurnost Aerodroma Tivat

Održan prvi redovni sastanak Odbora za upravljanje sigurnošću Aerodroma Crne Gore

Pod pokroviteljstvom ACV organizovana posjeta ICAO auditora Aerodromu Podgorica 25.01.2019.

Predstavnici aerodroma prisutvovali radionici na temu „Implementacija kulture Povjerenja i pravičnosti u praksi „9.aprila 2019.godine, organizovana od strane ACV.

Inteziviran rad na implementaciji preporuka iz Evropskog plana za prevenciju neodobrenog ulaska na PSS (Runway Incursion) i izlijetanja sa poletno sletne staze (Runway Excursion)

Izvršena sanacija oštećenog dijela kolovoznog zastora poletno-sletne staze na Aerodromu Tivat , zamjenom habajućeg sloja PSS u dužini od 600m i širini od 12m (ukupno 7200m) u avgustu 2019.godine.

U saradnji sa drugim vazduhoplovnim subjektima preduzete aktivnosti na izradi seta sigurnosnih mjera sa ciljem umanjavanja rizika po sigurnost vazdušnog saobraćaja od bespilotnih letilica (dronova).

U novembru 2019. godine izvršen nadzor Sistema upravljanja sigurnošću Operatora Aerodroma Podgorica i Tivat od strane ACV. Po osnovu nalaza utvrdjenih nadzorom aerodroma su ACV dostavili Analize uzroka i planove korektivnih mjera u cilju otklanjanja neregularnosti.

Na Aerodromu Tivat organizovana aktivnost dobrovoljnog prikupljanja stranih predmeta sa manevarskih površina FOD WALK 15.10.2019.godine u kojoj su osim zaposlenih aerodroma Tivat učestvovali i zaposleni drugih subjekata na aerodromu.

Nastavljen rad na promociji sigurnosti kroz izradu većeg broja sigurnostih upozorenja, dodatnih edukacija zaposlenih, sigurnosnih biltena i organizovanje drugih aktivnosti sa ciljem podizanja svijesti zaposlenih o važnosti sigurnosti.

U skladu sa članom 77 Pravilnika o pružanju spasilačko vatrogasne zaštite na aerodromima Operator Aerodroma Podgorica izveo vježbu „Nesreća vazduhoplova na Aerodromu Podgorica“ 17. i 24.decembra 2019.godine.

Sistem za upravljanje opasnostima od uticaja divljih životinja

U 2019.godini veliki naponi su uloženi u uspostavljanje efikasnog sistema za upravljanje opasnostima od uticaja divljih životinja na aerodromima Podgorica i Tivat.

Tako su na oba aerodroma opredjeljeni Timovi za kontrolu uticaja divljeg svijeta na sigurnost vazdušnog saobraćaja. Svi izvršioci su interno obučeni za obavljanje poslova na suzbijanju prisustva divljih životinja kao i za upotrebu i održavanje uređaja koji se u tu svrhu koriste, u skladu sa članom 33. Pravilnika o strucnom osposobljavanju lica koja obavljaju poslove iz domena sigurnosti na aerodromu.

Značajno poboljšanje sistema kroz dopunu dokumentacije iz oblasti Upravljanja opasnostima od divljih životinja u vidu detaljnih procedura i uputstava za rad, te osiguranje primjene istih kroz sprovođenje kontrole i nadzora neposrednih izvršioca.

U ovoj godini nabavljen je još jedan zvučni uređaj za rastjerivanje ptica „Mega blaster Pro“ za Aerodrom Podgorica, te transporter za pse i profesionalni dvogledi za osmatranje prisustva ptica na području aerodroma.

Upućena inicijativa ka MORITU za uklanjanje izvora organskog otpada u blizini aerodroma Tivat koji uzrokuje česte prelete galebova preko manevarskih površina, samim tim povećavajući rizik od udara ptica i ugrožavanja sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

Pokrenuta je saradnja sa lokalnim samoupravama u cilju saniranja nelegalnih odlagališta otpada i modifikacije postrojenja reciklaznih stanica u neposrednoj blizini aerodroma.

Upućen Zahtjev ka Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine za dobijanje dozvole za odstrijel galebova u slučaju krajnje nužde na području Aerodroma Tivat.

Sproveden inspekcijski nadzor po pitanju Upravljanja opasnostima od divljih životinja od strane ACV na oba aerodroma.

Sprovedene studije po pitanju Opasnosti od divljih životinja na oba aerodroma od strane ekspertske kuće Bird strike Management Limited, a pod pokroviteljstvom kompanija Easy Jet i Wizz Air, koje su značajno doprinele poboljšanju sistema za upravljanje opasnostima od divljih životinja na aerodromima.

Definisane su mjere koje je potrebno implementirati u tekućoj godini u cilju daljeg poboljšanja sistema: nabavka vozila za rastjerivanje ptica, nabavka pirotehničkih sredstava (Primetake puske), puške za uspavljivanje životinja, tamponiranje puta duž perimetarske ograde kako bi se omogućio obilazak područja aerodroma bez izlazenja na manevarske površine i dr.

Podaci koji se odnose na ulaganja u cilju zaštite životne sredine 2019 god.

Od planiranih aktivnosti za 2019 god. iz ekologije i zaštite na radu realizovano je sljedeće:

- Sa firmom "Hemosan" iz Bara (ovlašćena organizacija za zbrinjavanje opasnog otpada) imamo sklopljen ugovor za zbrinjavanje istog.

Realizovana finansijska sredstva su:

Zbrinjavanje raznog opasnog otpada iz Podgorice i Tivta - 1716,50e

čišćenje, pranje i odvoz otpada iz dva separatora za prečišćavanje atmosferskih i zauljanih voda koji se nalaze na lokaciji aerodroma u Podgorici

- 3.630,00 e

Pregled i ispitivanje sredstava za rad sa aspekta primijenjenih mjera zaštite na radu na aerodromu Podgorica.

Bezbijednost

Iz dommena bezbijednosti, u 2019. godini pažnja je bila usmjerena na redovne aktivnosti koje se tiču ove oblasti.

U skladu sa odredbama Zakona o vazdušnom saobraćaju („Sl. list CG“, br. 30/12 30/17) i Nacionalnog programa bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva, u punom kapacitetu funkcionišu lokalni odbori za bezbjednost na aerodromima Podgorica i Tivat. Kada je u pitanju Aerodrom Podgorica, u 2019. godini održano je 13 sastanaka lokalno godbora za bezbjednost (11 redovnih i dva vanredna sastanka lokalnog odbora za bezbjednost koji su se odnosili na najavu-prijetnju da su Aerodromi Podgorica i Tivat minirani), dok je za Aerodrom Tivat održano 12 sastanaka (12 redovnih)

O istima se uredno vode zapisnici, koji su na zahtjev dostupni kako Agenciji za civilno vazduhoplovstvo tako i drugim organima zaduženim za pitanje bezbjednosti, u cilju održavanja optimalnog nivoa bezbjednosti na crnogorskim aerodromima i u sistemu civilnog vazduhoplovstva uopšte.

PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Aerodromi Crne Gore su u 2019. godini imali intenzivne aktivnosti po pitanju razvoja novih linija i dolaska novih avio kompanija. Najavljene su mnoge nove avio linije za 2020. godinu, međutim, imajući u vidu krizu u avio saobraćaju na globalnom nivou koju je izazvala pandemija korona virusom (COVID-19), prolongiraće se realizacija uvođenja svih novih najavljenih avio linija i saradnje sa novim avio kompanijama.

Prije nego je proglašena pandemija, Aerodromima Crne Gore bile su potvrđene sljedeće najave za 2020-tu godinu:

- avio kompanija Ryanair trebala je obavljati saobraćaj na 3 nove linije: Krakov – Podgorica (cjelogodišnje), Dablin – Podgorica (cjelogodišnje) i Poznanj – Podgorica (sezonski)
- Croatia Airlines trebala je započeti letova na liniji Zagreb – Podgorica
- Montenegro Airlines je trebao realizovati letove iz Podgorice za Lisabon
- Trebalo je doći do saradnje sa britanskom avio kompanijom Jet2.com, koja je za ovu sezonu najavila serije letova na linijama London – Tivat i London – Mančester.
- Avio okompanija Belavia planirala je povećanje saobraćaja na aerodromu Tivat , a od juna uvesti letove na linijama Mogilev – Tivat i Vitebsk – Tivat.
- Povećanje saobraćaja planirala je i niskotarifna avio kompanija easyJet, koja bi od ove sezone uvesti letove na linijama Berlin – Tivat i Milano – Tivat

Obzirom na navedenu situaciju koja je pogodila čitav svijet i koja ima direktan uticaj na avio saobraćaj odložena je realizacija navedenih planova. Takođe, iz istog razloga biće odložena i realizacija određenih investicionih aktivnosti.

U julu 2019.godine, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o dodjeli koncesije za crnogorske aerodrome. Za proces sprovođenja koncesije u ime Vlade Crne Gore, zaduženo je Ministarstvo saobraćaja i pomorstva.

REZIME

Uspješnom poslovnom politikom Aerodroma Crne Gore AD i u toku 2019. godine, obezbijeđena je:

- kontinuirana investiciona aktivnost, finansirana iz sopstvenih sredstava;
- redovno izmirivanje prispjelih obaveza prema dobavljačima i državnom budžetu;
- redovna isplata ličnih primanja zaposlenim i doprinosa i poreza po osnovu istih;
- redovna otplata anuiteta po kreditima Međunarodnih finansijskih institucija;
- redovno održavanje objekata i aerodromske opreme;
- likvidnost preduzeća;

Rezultati koji svjedoče o tome:

- Rast prometa putnika i vazduhoplova na crnogorskim aerodromima
- Unaprijeđena je saradnja sa avio kompanijama, otvorene su i nove avio linije, a uspostavljena je saradnja i sa avio kompanijama koje do sada nisu saobraćale na našim aerodromima;

IZVRŠNI DIREKTOR

Goran Jandreoski

Izveštaj je sačinjen na bazi podataka prikupljenih od relevantnih službi Društva, u skladu sa zadacima navedenim u Rješenju o imenovanju komisije (br. 01-2358 od 9.03.2019.god) za izradu Nacrta izveštaja o poslovanju Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju Aerodromi Crne Gore za 2019.godinu.

Članovi komisije za izradu poslovnog izveštaja za 2019.godinu:

Ana Lončarević Badnjar, predsjednik
Ivan Kusovac, član
Vesna Ječmenica, član
Nikola Ivanović, član

Goran Đurović, član
Marija Pavićević, član
Mara Petrović, član
Mirko Škerović, član
Jelena Marđokić, član
Bojan Paunović, član

U skladu sa predmetnim Rješenjem o imenovanju komisije za pripremu poslovnog izvještaja za 2019.godinu dostavljam izvještaj o poslovanju za tekuću godinu a na osnovu materijala dostavljenog od strane funkcionalno odgovornih lica u Društvu.

Predsjednik Komisije
Ana Lončarević Badnjar

Na osnovu člana 15 Statuta Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ („Sl. list CG“, br. 91/21), Odbor direktora je na XXVIII sjednici održanoj dana 19. oktobra 2021. godine glasovima prisutnih članova usvojio

ODLUKU

o utvrđivanju Finansijskih iskaza „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica za 2019. godinu

1. **Utvrdjuju se** Finansijski iskazi Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ za 2019. godinu, i to:
  - bilans stanja;
  - bilans uspjeha;
  - bilans novčanih tokova;
  - iskaz o promjenama netto imovine (kapitala), i
  - napomene uz finansijske izvještaje.
2. Finansijski iskazi Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ za obračunski period koji se završava 31.12.2019. godine sastavljeni su po svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i drugim podzakonskim propisima donijetim na osnovu tog Zakona, Međunarodnim računovodstvenim standardima - MRS i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja – MSFI i izabranim i usvojenim računovodstvenim politikama.
Svi podaci iskazani su u eurima, osim ukoliko nije drugačije navedeno.
3. U napomenama uz Finansijske iskaze data su detaljna obrazloženja bilansnih pozicija za 2019. godinu.
4. Finansijski iskazi iz tačke 1 čine prilog ove odluke.
5. Odluka stupa na snagu danom donošenja.
6. Odluku uputiti osnivaču – Vladi Crne Gore na usvajanje.

ODBOR DIREKTORA AERODROMI CRNE GORE AD - PODGORICA

Broj: 001- *6972*
Podgorica, 19.10.2021. godine

PREDSJEDNIK
Nebojša Đoković

Popunjava pravno lice "AERODROMI CRNE GORE" AD			
Matični broj	02305623	Šifra djelatnosti	52,23
Popunjava "AERODROMI CRNE GORE" AD		Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" Podgorica	
Naziv:	"AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica		Broj 02-6947
Sjedište:	Podgorica	Podgorica,	19.10.2021. god.

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI / BILANS STANJA/

na dan 31.12.2019. godine

u EUR

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
00 (dio)	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001			
	B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002		123.426.456	95.841.975
012	I GOODWILL	003			
01 bez 012	II NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		148.198	124.121
	III NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005		123.097.234	90.978.390
020, 022, 023, 026, 027 (dio), 028(dio), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		123.097.234	90.978.390
024, 027 (dio), 028 (dio)	2. Investicione nekretnine	007			
021,025,027(dio) 028 (dio)	3. Biološka sredstva	008			
	IV DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010 + 011 + 012)	009		181.024	4.739.464
030,031(dio), 032(dio), 039(dio)	1. Učešće u kapitalu	010			
031(dio), 032(dio)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011			
032(dio), 033 do 038, 039 (dio)	3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	012		181.024	4.739.464
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013			
04	D. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014			
	E. OBRтна SREDSTVA (016 + 017)	015		59.176.525	30.760.712
10 do 13, 15	I ZALIHE	016		557.566	494.731
	II KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 DO 022)	017		58.618.959	30.265.981
20,21,22 osim 223	1. Potraživanja	018		36.036.189	5.064.938
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	019		252.908	252.908
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	020		6.292.896	6.342.894
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021		15.956.173	18.510.119
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrijednosti i AVR	022		80.793	95.122
	F. UKUPNA AKTIVA (001 + 002 + 013 + 014 +015)	023		182.602.981	126.602.687

	PASIVA				
	A. KAPITAL (102 do 109)	101		145.233.715	92.522.749
30	I OSNOVNI KAPITAL	102		101.500.000	101.500.000
31	II NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III REZERVE	104			
330,331 i 333	IV POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU	105		33.083.579	
332 i 334	V NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU	106			
34	VI NERASPOREĐENA DOBIT	107		26.788.885	7.161.498
35	VII GUBITAK	108		-16.138.749	-16.138.749
237	VIII OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJELI	109			
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111 + 112)	110		7.245.781	7.970.316
40 (dio)	I DUGOROČNA REZERVISANJA	111		2.979.114	2.903.649
41	II DUGOROČNE OBAVEZE (113 + 114)	112		4.266.667	5.066.667
414, 415	1. Dugoročni krediti	113		4.266.667	5.066.667
41 bez 414,415	2. Ostale dugoročne obaveze	114			
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115		5.957.971	2.777.789
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117 + 124)	116		24.165.514	23.331.833
	I KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	117		23.969.690	23.212.394
42 osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	118		800.000	800.000
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	119			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	120		600.077	950.333
45,46 i 49 osim 498	4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121		21.451.423	21.026.128
47,48 osim 481	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122		27.831	24.861
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123		1.090.359	411.072
40 (dio)	II KRATKOROČNA REZERVISANJA	124		195.824	119.439
	E. UKUPNA PASIVA (101 + 110 + 115 + 116)	125		182.602.981	126.602.687

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl.list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U Podgorici

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

[Handwritten signature]

Odgovorno lice

[Handwritten signature]

Dana 18.10.2021. god

Popunjava pravno lice	"AERODROMI CRNE GORE" AD	
Matični broj	02305623	Šifra djelatnosti 52.23
Popunjava	"AERODROMI CRNE GORE" AD	
Naziv:	"AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica	
Sjedište:	Podgorica	Broj 02-6947/1 Podgorica, 19.10.2021. god.

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU / BILANS USPJEHA/

u periodu od 01.01.2019.godine do 31.12.2019. godine

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos u EUR	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	I POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201		36.614.632	33.957.158
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		31.925.502	29.490.469
62	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204			
631	4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		4.689.130	4.466.689
	II POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207		25.802.347	26.134.617
50	1. Nabavna vrijednost prodane robe	208		9.696	0
51	2. Troškovi materijala	209		1.235.836	1.189.877
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210		18.600.635	17.242.794
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		2.696.597	4.672.240
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		3.259.583	3.029.706
	A. POSLOVNI REZULTAT (201 - 207)	213		10.812.285	7.822.541
66	I FINANSIJSKI PRIHODI	214		10.216	75.015
56	II FINANSIJSKI RASHODI	215		231.234	241.544
	B. FINANSIJSKI REZULTAT (214- 215)	216		-221.018	-166.529
67, 68, 691 i 692	I OSTALI PRIHODI	217		20.174.773	268.211
57, 58, 591 i 592	II OSTALI RASHODI	218		2.978.616	14.500.820
	C. REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219		17.196.157	-14.232.609
	D. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220		27.787.424	-6.576.597
690-590	E. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	221			
	F. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222		27.787.424	-6.576.597
	G. DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223			
	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	224			
	2. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja	225			
	3. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridruženih društava	226			
	4. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	227			
	5. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228			
	H. PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229		998.539	2.744.710
721	1. Tekući porez na dobit	230		1.090.359	411.072
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231		-91.820	2.333.638
	I. NETO REZULTAT (222+223-229)	232		26.788.885	-9.321.307
	J. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234			

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl.list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

Dana 13.10.2021.god.

Odgovorno lice

Popunjava pravno lice " AERODROMI CRNE GORE" AD

Matični broj 02305623 Šifra djelatnosti 52,23

Popunjava " AERODROMI CRNE GORE " AD

Naziv: " AERODROMI CRNE GORE " AD

Sjedište: Podgorica

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" Podgorica

Broj 02-6949/2

Podgorica, 1910 2021 god.

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
u periodu od 01.01.2019.god. do 31.12.2019. god.

u EUR

POZICIJA	Redni broj	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
I	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	301	34.164.988	31.538.545
I Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)			
1. Prodaja i primljeni avansi	302	28.541.998	26.273.836
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303		
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	5.622.990	5.264.709
II Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	24.609.145	23.493.995
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	5.172.372	4.590.407
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	18.349.779	17.022.450
3. Plaćene kamate	308	230.692	240.959
4. Porez na dobitak	309	386.408	1.031.922
5. Plaćanje po osnovu ostalih javnih prihoda	310	469.894	608.257
III Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I - II)	311	9.555.843	8.044.550
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	312	50.987	5.113.991
I Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)			
1. Prodaja akcija i udjela (neto prilivi)	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	315	41.174	5.034.923
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316	9.813	79.068
5. Primljene dividende	317		
II Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	4.189.191	8.642.292
1. Kupovina akcija i udjela (neto odlivi)	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320	1.018.167	4.741.961
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	321	3.171.024	3.900.331
III Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	322	-4.138.204	-3.528.301
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	323	0	0
I Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)			
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326		
II Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327	7.971.585	1.653.759
1. Otkupi sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	329	800.000	1.653.759
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331	7.171.585	
III Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	332	-7.971.585	-1.653.759
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	-2.553.946	2.862.490
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	18.510.119	15.647.629
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	15.956.173	18.510.119

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl.list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

Dana 13.10.2021.god

Odgovorno lice

Popunjiva pravno lice JP AERODROMI CRNE GORE
Matični broj 02305623
Popunjiva pravno lice JP AERODROMI CRNE GORE

Šifra djelatnosti 52.53

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti
u vazdušnom saobraćaju

"Aerodromi Crne Gore" Podgorica

Broj

02-60472

Podgorica, 19.10.2021. god.

Naziv:

"AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica

Sjedište:

Podgorica

ISKAZ O PROMIJENAMA NA KAPITALU

u periodu od 01.01.2019. god. do 31.12.2019. god.

Pozicija	O P I S	Red. br.	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red. br.	Ostali kapital (m 309)	Red. br.	Neuplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Red. br.	Emisiona premija (m 320)	Red. br.	Rezerve (m 321, 322)	Red. br.	Revaloriz- acione rezerve (grupa 33)	Red. br.	Neraspo- redena dobit (grupa 34)	Red. br.	Gubitak (grupa 35)	Red. br.	Otkupljene sopstvene akcije i udjeli (m 237)	Red. br.	Ukupno kol (2+3+4+5+6+ 7+8+9-10)
1	Stanje na dan 01.01.2018. godine	401	101.500.000	410		419		428		437		446		455	6.420.211	464		473		482	107.920.211
2	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402		411		420		429		438		447		456	0	465		474		483	0
3	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2018. godine (r.br. 1+2)	403	101.500.000	412		421		430		439	0	448	0	457	6.420.211	466		475		484	107.920.211
4	Neto promjene u 2018. godini	404		413		422		431		440		449		458	9.581.550	467		476		485	9.581.550
5	Stanje na dan 31.12.2018. godine (r.br. 3+4)	405	101.500.000	414		423		432		441	0	450	0	459	16.001.761	468	0	477		486	117.501.761
6	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406		415		424		433		442		451		460	-8.840.263	469	-16.138.749	478		487	-24.979.012
7	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2019. godine (r.br. 5+6)	407	101.500.000	416		425		434		443	0	452	0	461	7.161.498	470	-16.138.749	479		488	92.522.749
8	Neto promjene u 2019. godini	408	0	417		426		435		444		453	33.083.579	462	19.627.387	471		480		489	52.710.966
9	Stanje na dan 31.12.2019. godine (r.br. 7+8)	409	101.500.000	418		427		436		445	0	454	33.083.579	463	26.788.885	475	-16.138.749	481		490	145.233.715

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog izveštaja

Datum 13.10.2021. godine

Odgovorno lice

Stamenka Vuk

[Signature]

STATISTIČKI ANEKS
na dan 31.12.2019. godine

Popunjava pravno lice " AERODROMI CRNE GORE " AD																							
											5	2	2	3		0	2	3	0	5	6	2	3
Matični broj										Šifra djelatnosti					PIB								
Popunjava " AERODROMI CRNE GORE " AD																							

Naziv: „AERODROMI CRNE GORE „AD Podgorica

Sjedište: **Podgorica**

Navedite tekstualno pretežnu djelatnost kojom ste se bavili tokom godine: **uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju: opsluživanje aviona, opsluživanje putnika**

☒ AD ☐ DOO ☐ KD ☐ OD ☐ DSD ☐ preduzetnik ☐ ostalo

☐ malo pravno lice ☐ srednje pravno lice ☒ veliko pravno lice

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	Prosječan broj zaposlenih (ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca podijeljen sa brojem mjeseci)	001		894	868
60	Prihodi od prodaje robe	002		19.339	
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	003		31.906.163	29.490.469
62	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	004			
640	Prihodi od subvencija, prihodi od dotacija i prihodi od donacija	005		31.738	
650	Prihodi od zakupnina	006		4.048.876	3.877.683
673	Dobici od prodaje materijala	007			
501	Nabavna vrijednost prodate robe	008		9.696	
511	Troškovi materijala za izradu	009			
512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	010		646.557	647.640
513	Troškovi goriva i energije	011		589.279	542.236
520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	012		13.603.993	13.108.824
529	Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu	013		169.541	140.521
53	Troškovi proizvodnih usluga	014		1.641.306	1.510.239
531 i 532	Troškovi transportnih usluga i troškovi usluga održavanja	015		636.475	437.903
533	Troškovi zakupnina	016		48.596	41.783
534 i 535	Troškovi sajмова i troškovi reklame i propagande	017		956.235	1.030.554
536	Troškovi istraživanja	018			
550 i 551	Troškovi neproizvodnih usluga i troškovi reprezentacije	019		975.273	742.765
552 i 553	Troškovi premija osiguranja i troškovi platnog prometa	020		181.978	189.665
573	Gubici od prodaje materijala	021			
10	Zalihe materijala	022		548.397	487.581
11	Zalihe nedovršene proizvodnje	023			
12	Zalihe gotovih proizvoda	024			
13	Zalihe roba	025		500	500

Rb	Račun	Analitički prikaz prihoda i izdataka vezanih za nematerijalnu imovinu	Vrijednost
Prihodi :			
1	652	Prihodi od naknada po osnovu patenata	
2	652	Prihodi po osnovu autorskih prava	
3	652	Prihodi od prodaje licenci	
Izdaci (neto) za :			
4	010	Ulaganja u razvoj	
		0100 Ulaganja u razvoj tržišta, sa efektom dužim od jedne godine	
		0101 Ulaganja u razvoj tehnologije, sa efektom dužim od jedne godine	
		0102 Ulaganja u razvoj proizvoda, sa efektom dužim od jedne godine	
		0103 Ostali izdaci za razvoj	
		0108 Ispravka vrijednosti ulaganja u razvoj	
		0109 Obezvređenje vrijednosti ulaganja u razvoj	
5	011	Koncesije, patenti, licence i slična prava	
		0110 Koncesije	
		0111 Patenti	
		0112 Licence	
		0113 Pravo na industrijski uzorak, žig, model, zaštitni znak i sl.	
		0114 Druga slična prava	
		0118 Ispravka vrijednosti koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	
		0119 Obezvređivanje koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	
6	012	Goodwill	
		0120 Goodwill nastao po osnovu stečene (pripojene) neto imovine drugog pravnog lica	
		0121 Goodwill nastao po osnovu kupovine akcija i udjela u drugom pravnom licu	
		0129 Obezvređenje goodwill-a	
7	014	Ostala nematerijalna ulaganja	
		0140 Računarski programi	148.198
		0141 Pravo korišćenja gradskog građevinskog zemljišta	
		0142 Ulaganja u lizing	
		0145 Ostala nematerijalna ulaganja	
		0148 Ispravka vrijednosti ostalih nematerijalnih ulaganja	
		0149 Obezvređenje ostalih nematerijalnih ulaganja	
8	015	Nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0150 Ulaganja u razvoj u pripremi	
		0151 Interno generisana nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0155 Druga nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0159 Obezvređenje nematerijalnih ulaganja u pripremi	
9	016	Avansi za nematerijalna ulaganja	
		0160 Avansi za nematerijalna ulaganja u razvoj	
		0161 Avansi za druga nematerijalna ulaganja	

U Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvještaja

Odgovorno lice

Dana 13.10.2021. god.

Mecmoniz

Na osnovu člana 15 Statuta Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ („Sl. list CG“, br. 91/21), Odbor direktora je na XXX sjednici održanoj dana 03. novembra 2021. godine jednoglasno usvojio

ODLUKU

o utvrđivanju Izvještaja o poslovanju „Aerodromi Crne Gore“ AD za 2019. godinu

1. **Utvrđuje se** Izvještaj o poslovanju Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ za 2019. godinu.
2. Izvještaj o poslovanju iz tačke 1 čini sastavni dio ove Odluke.
3. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.
4. Odluku uputiti osnivaču – Vladi Crne Gore na usvajanje.

**ODBOR DIREKTORA
AERODROMI CRNE GORE AD - PODGORICA**

Broj: 001-
Podgorica, 03.11.2021. god

PREDSJEDNIK
Nebojša Đoković

DRUŠTVO ZA REVIZIJU FINANSIJSKIH ISKAZA D.O.O.

PODGORICA

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU**

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU**

“AERODROMI CRNE GORE” AD, POGORICA

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU

SADRŽAJ

	Strana
I IZVJEŠTAJ REVIZORA	1 - 6
II FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI:	
BILANS USPJEHA ZA 2019. GODINU	7
BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE	8
ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU	9
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE	10
III NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE	11 - 39

Društvo za reviziju finansijskih iskaza d.o.o.
Ul. Vasa Raičkovića br. 5, Podgorica
Tel/faks: +382 20 244 652
Mob. tel. +382 67 802 881
e-mail: eurorev@t-com.me

IZVJEŠTAJ REVIZORA

Odboru direktora "Aerodroma Crne Gore" ad, Podgorica

Kvalifikovano mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja "Aerodroma Crne Gore" ad, Podgorica (u daljem tekstu: Društvo) koji obuhvataju bilans stanja na dan 31.12.2019. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za 2019. godinu, te Napomene uz finansijske iskaze, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za kvalifikovano mišljenje*, priloženi finansijski izvještaji Društva u svim značajnim aspektima prikazuju fer i istinito finansijski položaj Društva na dan 31.12.2019. godine, njegovu finansijsku uspješnost te novčane tokove za godinu koja se završava na ovaj datum u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama objavljenim u Napomenama uz finansijske iskaze.

Osnova za kvalifikovano mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Društva u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dovoljni i adekvatni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Kao što je objelodanjeno u napomeni 7. u Napomenama uz finansijske iskaze, troškovi vansudskog poravnjenja koji su knjiženi u 2018. godini u iznosu od 14.354 hiljade EUR-a se odnose na ukalkulisane troškove po osnovu pogrešno obračunatih zarada zaposlenih za period od avgusta 2008. godine do decembra 2018. godine. Ovi izdaci obuhvataju razliku za startni dio zarade, neiskorišćene godišnje odmori, prekovremeni rad, naknade za topli obrok, zimnicu, regres, jubilarne nagrade i bolovanja, i obračunati su u bruto iznosu (neto naknade uvećane za poreze i doprinose na zarade). Veći iznos ukalkuliranih naknada je isplaćen u 2019. i 2020. godini, ali 239 radnika ne prihvata ponuđene sporazume sa Društvom, pa su iz tih razloga pokrenuti sporovi pred nadležnim sudovima. Stoga, treba očekivati da će iznos naknade koje je Društvo obračunalo, biti uvećan za obračunate zatezne kamate do dana isplate obračunatih naknada i pripadajuće sudske troškove.

Kao što je objelodanjeno u napomeni 22. u Napomenama uz finansijske iskaze, odloženi prihodi po osnovu EBRD granta u iznosu od 281 hiljadu EUR-a se odnose na donaciju Vlade Republike Italije za idejni projekat za modernizaciju aerodroma u Tivtu, sa planiranim finansiranjem od strane EBRD.

Društvo se obavezalo da će u slučaju da se ugovor o kreditiranju ne zaključi, izvršiti povraćaj novca koji je Vlada Republike Italije donirala uvećanog za naknade koje mogu proisteci iz navedenog ugovora zbog otkazivanja saradnje. Za modernizaciju aerodroma u Tivtu dodatno je uloženo još 80 hiljada EUR-a. Takođe, nije nastavljena izgradnja aneksa uz terminal za aerodrom u Podgorici i terminal 2 aerodroma u Tivtu za koje je uloženo iz sredstava UNDP 31 hiljada EUR-a. Nijesmo se mogli uvjeriti da će doći do realizacije navedenih ugovora i da će kredit EBRD biti odobren, pa smatramo da su nekretnine, postrojenja i oprema i dobit Društva za 2019. godinu precijenjeni za iznos od 392 hiljade EUR-a, dok su pasivna vremenska razgraničenja precijenjena, a obaveze iz poslovanja podcijenjene za 281 hiljadu EUR-a.

Skretanje pažnje

Kao što je objelodanjeno u napomeni 16. u Napomenama uz finansijske iskaze, odlukom Guvernera Centralne banke Crne Gore od 05.04.2019. godine u "Atlas banci" ad, Podgorica je uveden stečajni postupak. Na dan 01.04.2019. godine ukupna gotovina Društva u "Atlas banci" iznosi 3.171 hiljadu EUR-a. Rješenjem Višeg suda u Podgorici Kris. br. 27/19 od 25.06.2019. godine, privremeno je oduzet predmet – novčana sredstva Društva u iznosu od 3.000 hiljada EUR-a i predana su Centralnoj banci Crne Gore radi obezbjeđenja njihovog čuvanja. Ovlašćena lica u "Atlas banci" odbila su da prenesu oročene depozite na račun Društva nakon isteka njihovog oročenja, već su to učinili nakon uvođenja privremene uprave u Banci 07.12.2018. godine, te se ova sredstva smatraju privremeno oduzetim predmetom u krivičnom postupku. Dio sredstava u iznosu od 50 hiljada EUR-a je naplaćen od strane Fonda za zaštitu depozita, Podgorica.

U poslovnim knjigama Društva vodi se zemljište površine 19.733 m² koje je evidentirano u LN 4, KO Privredna zona Kotor, čija vrijednost iznosi 1.952 hiljade EUR-a. Navedeno zemljište u Upravi za nekretnine – PJ Kotor nije upisano kao vlasništvo "Aerodroma Crne Gore", obzirom da je ranije pripadalo "JAT Airwaysu", Beograd prethodnom vlasniku aerodroma u Tivtu i Podgorici. Iako je Ministarstvo finansija Crne Gore donijelo Rješenje br. 07-2145/2-2009 od 10.04.2009. godine, kojim je poništeno Rješenje Uprave za nekretnine i predmet vratilo na ponovni postupak, još uvijek nije formalno riješeno pravo korišćenja, niti je upisano pravo vlasništva od strane Društva.

U toku godine izvršena je ispravka materijalno značajnih grešaka iz ranijih godina u iznosu od 18.650 hiljada EUR-a, prenos dobiti Vladi Crne Gore po osnovu raspodjele dobiti za period 2013. - 2015. i za 2017. godinu u iznosu od 6.329 hiljada EUR-a, kao i raspodjela dobiti iz 2018. godine u iznosu od 7.186 hiljada EUR-a. Društvo je isplatilo dobit mada je, nakon sprovedenih korekcija, na kraju 2018. godine imalo veći gubitak od neraspoređene dobiti u iznosu od 8.977 hiljada EUR-a i kao rezultat toga – više plaćen porez na dobit za iznos od 253 hiljade EUR-a. U obračunskim periodima do 2018. godine Društvo je obračunavalo i plaćalo porez na dobit, dok je u 2019. godini, nakon izvršenih ispravki, ova obaveza veća od ranije utvrđene za 68 hiljada EUR-a. Društvo je uknjižilo potraživanje za više plaćeni porez na dobit, ali nijesu izmijenjene poreske prijave.

Nezavisnim usaglašavanjem salda sa "Fly Montenegro ground handling" utvrđeno je odstupanje u odnosu na stanje potraživanja u poslovnim knjigama Društva za 222 hiljade EUR-a. Do momenta njihovog usaglašenja nijesmo u mogućnosti da utvrdimo eventualne efekte korekcija po ovom osnovu.

Protiv Društva se vodi određeni broj sudskih sporova iz kojih mogu nastati obaveze po tom osnovu. Do momenta okončanja sporova nijesmo u mogućnosti da utvrdimo posledice na ukupan položaj Društva.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja o njima, i ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Aдекватно priznavanje, vrednovanje i objelodanjivanje prihoda od usluga putničkog servisa, naknada za opsluživanje aviona (handlinga), naknada za slijetanje i polijetanje aviona (landinga), naknada za korištenje svjetlosne signalizacije (lightinga) i drugih srodnih usluga</i>	
Društvo ostvaruje poslovne prihode po osnovu usluga putničkog servisa, naknada za opsluživanje aviona (handlinga), naknada za slijetanje i polijetanje aviona (landinga), naknada za korištenje svjetlosne signalizacije (lightinga) i drugih srodnih usluga. Avijacijski prihodi nastaju pružanjem usluga pravnim i fizičkim licima. Potraživanja se uglavnom naplaćuju od pravnih lica, dok se ispravka nenaplaćenih potraživanja ukoliko nisu utužena, vrši nakon godinu dana. Veći broj kupaca ukazuje na mogući rizik neadekvatnog priznavanja prihoda i njihovog procjenjivanja. Istovremeno postoji rizik zastare potraživanja od pravnih lica. Utvrdili smo da je prihod od usluga putničkog servisa, naknada za opsluživanje aviona (handlinga), naknada za slijetanje i polijetanje aviona (landinga), naknada za korištenje svjetlosne signalizacije (lightinga) i drugih srodnih usluga ključno pitanje revizije zbog njihovog značajnog iznosa, te rizika priznavanja i vrednovanja prihoda i sa njima povezanim potraživanjima. Objelodanjene informacije koje se odnose na priznavanje prihoda i sa njima povezanim potraživanjima izvršeno je u napomenama broj 1 i 10 u Napomenama uz finansijske iskaze.	Naše revizijske procedure su uključivale: - Razumijevanje politika i procedura koje se primjenjuju na priznavanje prihoda kao i analizu i testiranje efikasnosti funkcionisanja internih kontrola koje se odnose na proces priznavanja prihoda i procjenu potraživanja; - Obavljanje analitičkih postupaka ključnih komponenti Društva, analizirajući aktuelne performanse sa istim performansama prethodne godine; - Obavljanje cut-off procedura na uzorku transakcija prihoda na kraju godine kako bi se zaključilo da li je priznavanje obavljeno za odgovarajući vremenski period; - Testiranje na bazi uzorka ispostavljenih faktura i praćenje do njihove naplate, te adekvatnost obuhvatanja plaćanja; - Provjera na bazi uzorka uslova navedenih u fakturi; - Testiranje starosne strukture potraživanja i adekvatnost izvršenog otpisa; - Pregled objelodanjivanja u napomenama; Zaključak: <i>Na osnovu izvršenih aktivnosti, nismo utvrdili materijalne greške za priznavanje i vredovanje prihoda i potraživanja.</i>

Odgovornosti menadžmenta za finansijske izvještaje

Menadžment je odgovoran za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s punim MSFI i za one interne kontrole za koje menadžment odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili grešaka. U sastavljanju finansijskih izvještaja, menadžment je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s nastavkom poslovanja i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na stalnosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Vlasnik je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili greške i izdati izvještaj revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRS uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usled prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRS, koristimo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- identifikujemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog iskaza nastalog usled prevare je veći od rizika nastalog usled greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, falsifikovanje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- sagledavamo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo adekvatnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je izvršio menadžment.
- donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti poslovanja od strane menadžmenta i, na osnovu pribavljenih revizijskih dokaza, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom mišljenju na objelodanjivanje u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objelodanjivanja, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugom i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe, dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite. Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorskom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u veoma rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopštiti u našem izvještaju jer se razumno može očekivati da bi negativne posledice saopštavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog saopštavanja.

Izvještaj o ostalim zakonskim ili regulatornim zahtjevima

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, Društvo je obavezno da sastavi i objavi Izvještaj menadžmenta i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, a Zakonom o reviziji je utvrđena obaveza eksternog revizora da izvještava revizorski odbor pravnog lica o ključnim pitanjima koja proizilaze iz revizije, a naročito o radu i propustima unutrašnje kontrole.

Izvještaj menadžmenta

Izvršili smo pregled Izvještaja menadžmenta. Menadžment Društva je odgovoran za pripremanje ovog izvještaja u skladu sa važećim propisima Crne Gore. Naša odgovornost je da ocijenimo da li je Izvještaj menadžmenta usklađen sa godišnjim finansijskim izvještajima za istu poslovnu godinu, da li postoje značajni pogrešni iskazi u tom izvještaju, te da li je izvještaj pripremljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Naše procedure u vezi Izvještaja menadžmenta bile su ograničene na procjenjivanje da li su finansijske informacije prikazane u tom izvještaju usklađene sa godišnjim finansijskim izvještajima i nisu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u Izvještaj menadžmenta koje proizilaze iz nerevidiranih finansijskih ili drugih izvještaja.

Po našem mišljenju, finansijske informacije prikazane u Izvještaju menadžmenta, po svim materijalno značajnim aspektima usklađene su sa finansijskim izvještajima na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2019. godine. Na osnovu razumijevanja i poznavanja poslovanja Društva i njegovog okruženja stečenih tokom naše revizije, nismo ustanovili da postoje značajni pogrešni iskazi u Izvještaju menadžmenta.

Po našem mišljenju, Izvještaj menadžmenta je pripremljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Izjava o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja

Naša odgovornost je da izvršimo reviziju dijelova Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja iz člana 14., tač. 4 i 5 Zakona o računovodstvu.

Društvo u godišnjem izvještaju menadžmenta kao posebni dio nije uključilo Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

Izvještaj revizorskom odboru o ključnim pitanjima koja proizilaze iz revizije

U skladu sa Zakonom o reviziji, naša odgovornost je da revizorski odbor Društva izvijestimo o ključnim pitanjima koja proizilaze iz revizije, a naročito o radu i propustima unutrašnje kontrole.

Podgorica, 21. oktobar 2021. godine

EUROREV DOO, Podgorica

Savić Dejan, Ovlašćeni revizor

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Bilans uspjeha za 2019. godinu

	Napomena	2019. EUR 000	2018. EUR 000
POSLOVNI PRIHODI	3.1.		
Prihodi od prodaje	4	31.926	29.490
Ostali poslovni prihodi	5	4.689	4.467
		36.615	33.957
POSLOVNI RASHODI	3.2.		
Nabavna vrijednost prodate robe		(10)	-
Troškovi materijala	8	(1.236)	(1.190)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	3.5.1., 6 3.5.2., 3.9.,	(18.601)	(17.243)
Troškovi amortizacije i rezervisanja	3.15., 9	(2.696)	(4.672)
Ostali poslovni rashodi	3.6.3, 7	(3.259)	(3.029)
		(25.802)	(26.134)
POSLOVNI REZULTAT		10.813	7.823
FINANSIJSKI PRIHODI	3.3., 3.4., 10	10	75
FINANSIJSKI RASHODI	3.3., 3.4., 11	(231)	(241)
FINANSIJSKI REZULTAT		(221)	(166)
OSTALI PRIHODI	12	20.175	268
OSTALI RASHODI	13	(2.979)	(14.501)
REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI		17.196	(14.233)
Tekući porez na dobit	3.6.1	(1.090)	(411)
Odloženi poreski rashodi	3.6.2., 31	91	(2.334)
PORESKI RASHOD		(999)	(2.745)
NETO REZULTAT	30	26.789	(9.321)
ZARADA PO AKCIJI			

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

8.

Bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine

	Napomena	2019. EUR 000	2018. EUR 000
AKTIVA			
Stalna sredstva			
Nematerijalna ulaganja	3.7., 14	148	124
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.8., 15	123.097	90.978
Dugoročni finansijski plasmani	3.11., 16	181	4.740
		123.426	95.842
Obrtna sredstva			
Zalihe	3.12., 17	558	495
Potraživanja	3.13., 18	36.036	5.065
Potraživanja za više plaćeni porez na dobit	19	253	253
Kratkoročni finansijski plasmani	3.13., 20	6.293	6.343
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	3.13., 21	15.956	18.510
Porez na dodatu vrijednost i AVR	22	81	95
		59.177	30.761
UKUPNA AKTIVA		182.603	126.603
PASIVA			
Kapital			
Akcijski kapital	28	101.500	101.500
Revalorizacione rezerve	29	33.084	-
Neraspoređena dobit	30	26.789	7.162
Gubitak	30	(16.139)	(16.139)
		145.234	92.523
Dugoročne obaveze			
	3.17.		
Dugoročna rezervisanja	3.5.2., 3.15., 23	2.979	2.904
Dugoročni krediti	3.13., 24	4.267	5.067
		7.246	7.971
Odložene poreske obaveze			
	3.6.2., 31	5.958	2.778
Kratkoročne obaveze			
Kratkoročne finansijske obaveze	3.13., 24	800	800
Obaveze iz poslovanja	3.13., 25	600	950
Ostale kratkoročne obaveze i PVR	26	21.451	21.026
Obaveze po osnovu PDV i ostalih javnih prih.		28	25
Obaveze po osnovu poreza na dobit	3.6.1.	1.090	411
		23.969	23.212
Kratkoročna rezervisanja	3.5.2., 3.15., 27	196	119
UKUPNA PASIVA		182.603	126.603

Podgorica, 13. oktobar 2021. godine

“AERODROMI CRNE GORE” ad, Podgorica

Izvršni direktor
Goran Jandreoski

Napomene na stranama 11 - 39 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj revizora – strane 1 - 6.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Iskaz o promjenama na kapitalu

	Kapital	Neraspore-	Revalorizaci-	Gubitak	Ukupno
	EUR 000	dena dobit	one rezerve	EUR 000	EUR 000
Stanje 01. januara 2018. godine	101.500	6.420	-	-	107.920
Dobitak tekuće godine	-	9.582	-	-	9.582
Stanje 31. decembra 2018. godine	101.500	16.002	-	-	117.502
Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka	-	(2.511)	-	(16.139)	(18.650)
Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka – prenos dobiti po osnovu raspodjele za 2013., 2014., 2015. i 2017. godinu	-	(6.329)	-	-	(6.329)
Korigovano početno stanje	101.500	7.162	-	(16.139)	92.523
Dobitak	-	26.789	-	-	26.789
Procjena vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	33.084	-	33.084
Umanjenje 6 % poreza na dobit za 2018. godinu	-	24	-	-	24
Raspodjela dobiti	-	(7.186)	-	-	(7.186)
Stanje 31. decembra 2019. godine	101.500	26.789	33.084	(16.139)	145.234

Napomene na stranama 11 - 39 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj revizora – strane 1 - 6.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Iskaz o tokovima gotovine

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	34.165	31.538
1. Prodaja i primljeni avansi	28.542	26.274
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	-	-
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	5.623	5.264
II Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(24.609)	(23.494)
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	(5.172)	(4.590)
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	(18.350)	(17.023)
3. Plaćene kamate	(231)	(241)
4. Porez na dobitak	(386)	(1.032)
5. Plaćanja po osnovu javnih prihoda	(470)	(608)
III Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti	9.556	8.044
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
I Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	51	5.114
1. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	41	5.035
2. Primljene kamate iz aktivnosti finansiranja	10	79
II Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(4.189)	(8.642)
1. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i dr.	(1.018)	(4.742)
2. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	(3.171)	(3.900)
III Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja	(4.138)	(3.528)
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
I Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
1. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	-	-
II Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(7.972)	(1.654)
1. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto odlivi)	(800)	(1.654)
2. Isplaćene dividende	(7.172)	-
III Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja	(7.972)	(1.654)
D. NETO TOK GOTOVINE	(2.554)	2.862
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	18.510	15.648
F. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	15.956	18.510

U skladu sa MRS 7 kao gotovina i gotovinski ekvivalenti smatraju se i finansijski plasmani sa rokom dospeljeća do tri mjeseca.

Napomene na stranama 11 - 39 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj revizora – strane 1 - 6.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze

Djelatnost i organizacija

1. Javno Preduzeće “Aerodromi Crne Gore”, Podgorica osnovano je Odlukom Vlade RCG broj 02-2509 od 22.07.1999. godine. Shodno Zakonu o privrednim društvima Društvo je upisano 04.09.2003. godine u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem 8-0006051/001.

Za potrebe transformacije Preduzeća, izvršena je procjena JP “Aerodromi Crne Gore”, Podgorica sa stanjem na dan 31.10.2012. godine. Vlada Crne Gore 25.07.2013. godine donijela Odluku br. 08-1834/3 kojom je kapital Preduzeća utvrđen u iznosu od 101.500 EUR-a. Odlukom o osnivanju jednočlanog akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju “Aerodromi Crne Gore” br. 08-1834/4 od 25.07.2013. godine, Društvo se transformiše u akcionarsko društvo i u tom obliku postoji i danas. Osnivač i vlasnik Društva je Vlada Crne Gore, koja ima ovlaštenje Skupštine akcionara u skladu sa zakonom.

Osnovna djelatnost Društva je prihvata i otprema vazduhoplova, putnika i robe na aerodromima: Podgorica i Tivat u domaćem i međunarodnom saobraćaju. “Aerodromi Crne Gore” ad, Podgorica se bave i prevozom putnika, prtljaga i robe od aerodroma do odredišta i obratno, održavanjem poletno-sletnih staza, uređaja i opreme na aerodromima, održavanjem vazduhoplova i drugim djelatnostima koje služe obavljanju djelatnosti radi kojih je osnovano Društvo.

Organi Društva su:

- Odbor direktora, kao kolektivno tijelo, koji broji 5 članova,
- Izvršni direktor koga imenuje Odbor direktora na period od 4 godine i
- Sekretar Društva.

Broj zaposlenih radnika na kraju 2019. godine je 699 (u 2018. godini 708 radnika).

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i računovodstveni metod

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Izjava o usaglašenosti

2.1. Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje Društva i sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze – nastavak

Uticaj i primjena novih i revidiranih MSFI i MRS

2.2. Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu MRS odnosno MSFI koji su bili u primjeni na dan 01.01.2013. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Crne Gore. Promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 01.01.2013. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Crnoj Gori i, saglasno tome, nisu primijenjeni u sastavljanju priloženih finansijskih izvještaja.

Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji Crne Gore pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koje je proglasio IASB i usvojio i objavio nadležni organ koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje.

Na osnovu obavještenja Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore primjenjuju se standardi izdati do 31.07.2013. godine. Rukovodstvo Društva analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene Standarde i tumačenja izdata nakon 31.07.2013. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Društvo, ima namjeru da iste primijeni u sastavljanju finansijskih izvještaja nakon što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Crnoj Gori. Rukovodstvo Društva nije usvojilo nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

Novi standardi i nove izmjene postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period, ali nisu zvanično prevedeni i objavljeni u Crnoj Gori

2.2.1. Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sledeći standardi i izmjene postojećih standarda su u primjeni:

Standardi	Datum primjene za finansijske izvještaje koji počinju na ili nakon
Izmjene MRS 32 (Prebijanje finansijske imovine i finansijskih obaveza)	01.01.2014.
Izmjene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27 (Investicioni entiteti)	01.01.2014.
Izmjene MRS 36 (Objavljivanje nadoknativog iznosa za nefinansijsku imovinu)	01.01.2014.
Izmjene MRS 39 (Novacije derivata i nastavak računovodstva zaštite)	01.01.2014.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze – nastavak

Uticaj i primjena novih i revidiranih MSFI i MRS

2.2. Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu MRS odnosno MSFI koji su bili u primjeni na dan 01.01.2013. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Crne Gore. Promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 01.01.2013. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Crnoj Gori i, saglasno tome, nisu primijenjeni u sastavljanju priloženih finansijskih izvještaja.

Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji Crne Gore pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koje je proglasio IASB i usvojio i objavio nadležni organ koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje.

Na osnovu obavještenja Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore primjenjuju se standardi izdati do 31.07.2013. godine. Rukovodstvo Društva analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene Standarde i tumačenja izdata nakon 31.07.2013. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Društvo, ima namjeru da iste primijeni u sastavljanju finansijskih izvještaja nakon što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Crnoj Gori. Rukovodstvo Društva nije usvojilo nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

Novi standardi i nove izmjene postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period, ali nisu zvanično prevedeni i objavljeni u Crnoj Gori

2.2.1. Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sledeći standardi i izmjene postojećih standarda su u primjeni:

Standardi	Datum primjene za finansijske izvještaje koji počinju na ili nakon
Izmjene MRS 32 (Prebijanje finansijske imovine i finansijskih obaveza)	01.01.2014.
Izmjene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27 (Investicioni entiteti)	01.01.2014.
Izmjene MRS 36 (Objavljivanje nadoknadivog iznosa za nefinansijsku imovinu)	01.01.2014.
Izmjene MRS 39 (Novacije derivata i nastavak računovodstva zaštite)	01.01.2014.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze – nastavak

Izmjene MRS 39 (Definisani planovi primanja: Naknade zaposlenih)	01.07.2014.
Godišnja unaprjeđenja Standarda – Ciklus 2010-2012	01.07.2014.
Godišnja unaprjeđenja Standarda – Ciklus 2011-2013	01.07.2014.
IFRIC 21 – Dažbine	01.01.2014.
Izmjene MSFI 11 (Računovodstveni tretman spajanja ulaganja u zajedničke operacije)	01.01.2016.
Izmjene MRS 16 i MRS 38 (Razjašnjenje prihvatljive metode amortizacije i depresijacije)	01.01.2016.
Izmjene MRS 16 (Poljoprivreda; Plodonosne biljke)	01.01.2016.
Izmjene MRS 27 (Equity metoda u pojedinačnim finansijskim izvještajima)	01.01.2016.
Godišnja unaprjeđenja Standarda – Ciklus 2012-2014	01.01.2016.
Izmjene MRS 1 – Podsticanje objelodanjivanja	01.01.2016.
Izmjene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 28 (Zavisni entitet: Primjena izuzeća od konsolidacije)	01.01.2016.
MSFI 14 – Regulisana vremenska razgraničenja	01.01.2016.
Izmjena MRS 12 (Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke)	01.01.2017.
Izmjene MRS 7 (Podsticanje objelodanjivanja)	01.01.2017.
Godišnja unaprjeđenja Standarda – Ciklus 2014-2016	01.01.2017.
MSFI 9 – Finansijski instrumenti	01.01.2018.
MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima	01.01.2018.
Izmjene MRS 40 – Investicione nekretnine (Prenos investicionih nekretnina)	01.01.2018.
Izmjene MSFI 2 – Plaćanje akcijama (Klasifikacija i mjerenje transakcija plaćanja akcijama)	01.01.2018.
Izmjene MSFI 4 – Ugovori o osiguranju (primjena MSFI 9)	01.01.2018.
Izmjene MSFI 9 – Finansijski instrumenti (Karakteristike plaćanja unaprijed sa negativnom kompenzacijom)	01.01.2018.
IFRIC 22 – Transakcije u stranim valutama i razmatranje pretplata	01.01.2018.
Godišnje unaprjeđenje Standarda – Ciklus 2014-2016	01.01.2018.
MSFI 16 – Lizing	01.01.2019.
IFRIC 23 – Neizvjesnost u vezi sa tretmanom poreza na dob.	01.01.2019.
Godišnje unaprjeđenje – Ciklus 2015-2017	01.01.2019.
Izmjene MSFI 9 – Finansijski instrumenti (Mogućnosti plaćanja unaprijed sa negativnom kompenzacijom)	01.01.2019.
Izmjene MRS 19 – Primanje zaposlenih (Plan izmjena, ograničenja i poravnanja)	01.01.2019.
Izmjene MRS 28 – Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate (Dugoročni interesi u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima)	01.01.2019.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze – nastavak

Novi Standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

2.2.2. Standardi koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni:

Novi i izmijenjeni standardi	Datum stupanja na snagu
MSFI 17 – Ugovor o osiguranju	01.01.2021.
Izmjene MSFI 9, MRS 9 i MSFI 7 (Reforma uporedive kamatne stope)	01.01.2020.
Izmjene MSFI 3 – Poslovne kombinacije (Definicija poslovanja)	01.01.2020.
Izmjene MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (Definicija materijalnosti)	01.01.2020.
Konceptualni okvir u MFSI	01.01.2020.

Korišćenje procjenjivanja

2.3. Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje najboljih mogućih procjena i pretpostavki koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

Koncept nastavka poslovanja

2.4. Društvo je na dan 31.12.2019. godine iskazalo dobitak u iznosu od 26.789 hiljada EUR-a. Društvo na dan 31.12.2019. godine ima veća obrtna sredstva od kratkoročnih obaveza i rezervisanja za 35.012 hiljada EUR-a. I pored problema sa naplatom potraživanja od “Montenegro Airlinesa” ad, Podgorica, Društvo ima pozitivan novčani tok i dovoljan iznos novčanih sredstava za izmirivanje svojih obaveza.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak**

Finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu načela stalnosti poslovanja, što podrazumijeva da stanje u privredi i buduće mjere monetarne i ekonomske politike, po mišljenju Rukovodstva Društva, neće imati značajan negativan uticaj na budući finansijski položaj i rezultate poslovanja Društva.

Osnovne računovodstvene politike

3. Osnovne računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja godišnjeg računa za 2019. godinu su sledeće:

Prihodi

3.1. Prihodi se odmjeravaju po pravičnoj vrijednosti primljene naknade ili naknade koja će se primiti i predstavljaju iznose koji se dobijaju za izvršene usluge i prodatu robu u toku redovnog poslovanja, umanjene za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost. Prihod se priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije.

Ostvareni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode ostvarene od usluga putničkog servisa, naknada za opsluživanje aviona (handlinga), naknada za slijetanje i polijetanje aviona (landinga) i naknada za korištenje svjetlosne signalizacije (lightinga) i evidentiraju se u trenutku pružanja usluge.

Ostali poslovni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode od zakupa reklamnog i poslovnog prostora i koncesija. Donacije se prikazuju kao razgraničeni prihodi i amortizuju se u toku korisnog vijeka trajanja sredstva. Iznos amortizacije donirane opreme se prikazuje kao ostali poslovni prihod tokom korisnog vijeka trajanja.

Unaprijed naplaćeni prihodi se iskazuju kao odloženi prihodi i prenose u redovne prihode u trenutku izvršenja usluge.

Poslovni rashodi

3.2. Poslovni rashodi uključuju sve troškove direktno vezane za izvršenje osnovne djelatnosti Društva. Priznavanje rashoda vrši se istovremeno sa priznavanjem prihoda radi kojih su ti rashodi nastali (princip sučeljavanja prihoda i rashoda). Priznati rashodi direktno se povezuju sa priznatim prihodima u poslovnom rezultatu obračunskog perioda. Rashodi se priznaju u obračunskom periodu i onda kada je nastala obaveza, a nema uslova da se priznaju kao bilansna pozicija imovine.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak****Finansijski prihodi i rashodi**

3.3. Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju prihode od kamata po osnovu potraživanja i plasmana kao i rashode kamata. Prihodi i rashodi od kamata se iskazuju u momentu obračuna prema ugovorenim kamatnim stopama. Pod kamatom se, takođe, podrazumijeva i bilo koji oblik revalorizacije obaveza, ako je to ugovoreno ili propisano.

Troškovi pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstava koje se kvalifikuju, uključuju se u nabavnu vrijednost tog sredstva do onog perioda kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremilo za planiranu upotrebu ili prodaju.

Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

3.4. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunata su u protivvrijednost EUR, po zvaničnom deviznom kursu važećem na dan bilansa stanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike, nastale preračunom potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu protivvrijednost u EUR i preračunom poslovnih promjena u toku godine, priznaju se u bilansu uspjeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

Naknade zaposlenima**Doprinosi za socijalnu sigurnost zaposlenih**

3.5.1. U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da uplati u ime zaposlenih, doprinose Fondu za zdravstveno osiguranje, Fondu PIO, Zavodu za zapošljavanje i Fondu rada kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po zakonom propisanim stopama. Doprinosi na teret zaposlenog i doprinosi na teret poslodavca se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak****Obaveze po osnovu otpremnina**

3.5.2. Društvo je u skladu sa kolektivnim ugovorom u obavezi da isplati otpremnine za odlazak u penziju, nakon ispunjavanja uslova, u iznosu od šest prosječnih neto zarada zaposlenog za posljednja tri mjeseca, odnosno ne može biti niža od šest prosječnih neto zarada u Društvu u mjesecu isplate.

Porez na dobit**Tekući porez na dobit**

3.6.1. Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa poreskim propisima Crne Gore po proporcionalnoj stopi koja iznosi 9 % od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u Bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda po odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (čl. 8. i 9. za usklađivanje prihoda i čl. 10. do 20. za usklađivanje rashoda).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Zakon o porezu na dobit Crne Gore ne predviđa da se poslovni poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnov za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, poslovni gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za smanjenje oporezive dobiti iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Obveznik poreza na dobit dužan je da obračuna, obustavi i uplati porez po odbitku na prihode isplaćene po osnovu dividendi i udjela u dobiti koji se isplaćuju rezidentnim i nerezidentnim pravnim i fizičkim licima. Porez po odbitku plaća se po stopi od 9 % na osnovicu koju čini iznos bruto prihoda.

Odloženi porez na dobit

3.6.2. Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak**

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja

3.6.3. Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su iskazani u bilansu uspjeha u okviru ostalih poslovnih rashoda.

Nematerijalna ulaganja

3.7. Nematerijalna ulaganja početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Nematerijalna ulaganja obuhvataju ulaganja u licence i kupljene softvere.

Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja utvrđuje se u skladu sa ugovorom o korišćenju tih ulaganja. Stopa amortizacije nematerijalnih ulaganja iznosi 10 % i 20 %.

U skladu sa članom 13. stav 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Sl. list RCG, br. 80/2004 i Sl. list CG, br. 40/2008) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija kupljenih softvera se za poreske svrhe obračunava primjenom degresivnog metoda, dok se za ostala nematerijalna ulaganja obračunava primjenom proporcionalnog metoda.

Nekretnine, postrojenja i oprema

3.8. Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti i umanjeni za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjena vrijednosti.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak**

Potreba za revalorizacijom zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja. Nekretnine, postrojenja i oprema nabavljena nakon početnog priznavanja iskazane su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu. Nabavna vrijednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate. Nabavnu vrijednost izgrađenih građevinskih objekata predstavlja njihova nabavna vrijednost na datum kad su izgradnja ili njihov razvoj završeni.

Naknadni troškovi, troškovi zamjene djelova postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi značajnih adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti postrojenja i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme i postrojenja, smatraju se rashodom perioda u kome su nastali.

Zemljište i građevinski objekti koji se drže radi korišćenja u svrhe vršenja osnovne djelatnosti ili za administrativne svrhe u iskazu o finansijskoj poziciji naknadno se odmjeravaju po njihovoj revalorizovanoj vrijednosti, koj predstavlja fer/poštenu vrijednost na datum revalorizacije i umanjena za ispravku vrijednosti i akumulirane impaaritetne gubitke. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja.

Nezavisna procjena vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme je izvršena sa stanjem na dan 31.12.2019. godine od strane nezavisnog procjenitelja.

Pozitivna razlika nastala prilikom prodaje nekretnina, postrojenja i opreme knjiži se u korist ostalih prihoda. Neotpisana vrijednost otuđenih i rashodovanih osnovnih sredstava se naknađuje na teret ostalih rashoda.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Amortizacija

3.9. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine, postrojenja i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Stope amortizacije koje su u primjeni iznose:

<i>Grupa osnovnih sredstava</i>	<i>Stopa amortizacije</i>	<i>Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu</i>
	%	%
Građevinski objekti	1,43 – 2,50	5
Aerodromska sredstva	4,00 – 10,00	15
Namještaj i kancelarijska oprema	10,00 – 12,50	15 - 30
Vozila	5,00 – 10,00	15
Računarska oprema	10,00 – 20,00	30
Ostala oprema	12,00 – 20,00	20

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala osnovna sredstva primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu bez obzira na datum aktiviranja.

Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

3.10. Rukovodstvo Društva na dan bilansa stanja procjenjuje da li postoje bilo kakve indicije da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve indicije, procjenjuje se nadoknadiiva vrijedost imovine za takvo sredstvo, kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadiive vrijednosti. Nadoknadiiva vrijednost je fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak**

Obezvrjeđenje se priznaje kao rashod tekućeg perioda, osim kada se sredstvo vodi po revalorizovanoj vrijednosti, kada se umanjenje vrijednosti tretira kao smanjenje revalorizacije rezerve.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do promijenjene procjene nadoknadivog iznosa, ali ne iznad knjigovodstvenog iznosa koji bi bio utvrđen da gubitak od umanjenja vrijednosti nije bio priznat u ranijim godinama.

Poništenje obezvrjeđenja se prikazuje kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacije rezerve.

Dugoročni finansijski plasmani

3.11. Dugoročni finansijski plasmani koji se kotiraju na aktivnom tržištu vrednovani su po tržišnoj vrijednosti, a plasmani koji se ne kotiraju vrednovani su po amortizacionom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

Zalihe

3.12. Zalihe obuhvataju zalihe materijala, rezervnih djelova, auto guma, alata i inventara i robe.

Zalihe se iskazuju po nabavnoj vrijednosti (cijeni koštanja), koja uključuje fakturnu vrijednost dobavljača, transportne i zavisne troškove nabavke ili po neto prodajnoj vrijednosti, ukoliko je ona niža. Neto prodajna vrijednost je vrijednost po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja nakon umanjenja prodajne vrijednosti za troškove prodaje.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrijednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima, otpisuju se.

Obračun troškova izlaza zaliha sprovodi se po prosječnim cijenama.

Finansijski instrumenti

3.13. Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznanja.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak***Metod efektivne kamatne stope*

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive (uključujući sve plaćene ili primljene naknade koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije ili ostale premije ili popuste) tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovnih odnosa se inicijalno priznaju po fer vrijednosti.

Rezervisanje za umanjenje vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivni dokaz da Društvo neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru ostalih rashoda. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda.

Kratkoročni finansijski plasmani – oročeni depoziti

Kratkoročni finansijski plasmani – oročeni depoziti mjere se po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Finansijska imovina se evaluira sa ciljem ideentifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na datum sastavljanja finansijskih iskaza. Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznanja finansijske imovine, procijenjeni budućni novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju ili

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Knjigovostvena vrijednost potraživanja od kupaca umanjuje se upotrebom računa ispravke vrijednosti. Kada je potraživanje od kupca nenaplativo, otpisuje se preko računa umanjena vrijednosti. Naknadne naplate ranije otpisanih iznosa se knjiže na teret ispravke vrijednosti i priznaju se u bilansu uspjeha.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na priliv novca po osnovu tog sredstva,
- Društvo zadržalo pravo na priliv novca po osnovu sredstva ali je preuzelo obavezu da izvrši isplatu po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu,
- Društvo izvršilo prenos prava na priliv novca po osnovu sredstva i prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom ili nije niti prenijelo niti zadržalo sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom ali je prenijelo kontrolu nada njim.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni, depozite po videnju kod poslovnih banaka i druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospijeca do tri mjeseca.

Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prikazuju po fakturnoj vrijednosti.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno mjere po fer vrijednosti umanjenoj za sve troškove transakcija. Obaveze po kreditima se naknadno odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope koja korespondira efektivnoj kamatnoj stopi, pri čemu se rashod od kamata priznaje kao efektivan prinos.

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenih od Evropske investicione banke (EIB).

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospijeva u periodu do 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak**

Društvo vrši isknjižavanje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugoga.

Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada, su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

Učešće u zajedničkim poduhvatima

3.14. Zajednički poduhvat je ugovorni angažman u okviru kog dvije ili više strana preduzimaju ekonomsku aktivnost koja je predmet zajedničke kontrole. Zajednička kontrola je ugovorom definisana podjela kontrole nad nekom ekonomskom aktivnošću i postoji samo kada se za donošenje strateških i operativnih odluka u vezi sa poslovanjem zahtijeva jednoglasna saglasnost strana koje dijele kontrolu (učesnici u zajedničkom poduhvatu). Ugovor o zajedničkom poduhvatu definiše način na koji se prihod od prodaje zajedničke usluge i rashodi koji pritom nastanu dijele između učesnika u zajedničkom poduhvatu.

Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

3.15. Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će doći do odliva sredstava kako bi se izmirila obaveza i kada se iznos ovih obaveza može pouzdano procijeniti.

Dugoročna rezervisanja se sastoje od rezervisanja za sudske sporove, otpremnine i jubilarne naknade.

Društvo procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća da će sudski spor biti izgubljen, Društvo vrši rezervisanje kojim se u cjelosti obezbjeđuje iznos potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja sudskog spora.

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva se ne priznaju u finansijskim izvještajima.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Pravična (fer) vrijednost

3.16. Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda i pretpostavki. Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Prihodi od prodaje

4. Pregled ovih prihoda dat je u sledećoj tabeli:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Prihodi od putničkog servisa	17.497	15.973
Prihodi od naknada za opsluživanja aviona (handling)	4.682	4.543
Prihodi od nakn. za polijetanje i slijetanje aviona (landing)	4.183	4.036
Prihodi od naknada za svjetlosnu signalizaciju (lighting)	179	160
Prihodi od parkinga vazduhoplova	107	86
Prihod od naknade za bezbjednost odlazećih putnika	2.044	1.867
Prihod od naknada za putnike sa posebnim potrebama	292	267
Prihod od naknada “Ryanair”	1.550	1.208
Prihod od naknada “Wizz Air”	1.273	1.229
Prihodi od taksi i dr.	119	121
	31.926	29.490

Prihodi od putničkog servisa, koji se obračunavaju u fiksnom iznosu po odlazećem putniku, odnose na prihode koji se fakturišu avio prevoznicima za nekomercijalne usluge pružene putnicima u putničkoj zgradi.

Prihodi od naknada za opsluživanja i polijetanje i slijetanje aviona obračunavaju se avio prevoznicima po masi aviona, a u skladu sa postojećim cjenovnicima.

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Ostali poslovni prihodi

5. Pregled ovih prihoda dat je u sledećoj tabeli:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Prihod od koncesije	2.282	2.301
Prihodi od refundacije električne energije, vode i dr.	154	156
Prihodi od taksi - platforma	210	207
Prihodi od kateringa	32	55
Prihodi od zakupa poslovnog prostora	914	909
Prihodi od reklamnih panoa	215	126
Prihodi od parkinga za automobile	339	271
Prihodi od usluga manipulacije robe i ležarine	134	161
Ostalo	409	281
	4.689	4.467

Prihod od koncesije se fakturiše na osnovu prometa ukupnog i odlazećeg broja putnika 0,15 EUR-a za kafeteriju aerodroma u Podgorici, odnosno 0,17 EUR-a za kafeteriju aerodroma u Tivtu i 0,75 EUR-a za free shop po odlazećem putniku. Za free shop se obračunava i dodatna koncesija 12,1 % ostvarenog mjesečnog prometa zakupca.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

6. Pregled zarada je sledeći:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Troškovi neto zarada i naknada zarada	(8.712)	(8.327)
Troškovi poreza na zarade i naknada zarada	(1.389)	(1.283)
Troškovi doprinosa na zarade na teret zaposlenog	(3.309)	(3.116)
Troškovi doprinosa na zarade na teret poslodavca i prireza	(1.567)	(1.610)
Troškovi regresa	(194)	(194)
Troškovi povlašćenog prevoza - “Montenegro Airlines”	(1.430)	(1.309)
Troškovi dnevnica, prevoza i smještaja na službenom putu	(170)	(140)
Troškovi prevoza na rad	(329)	(137)
Troškovi otpremnina	(171)	(30)
Troškovi zimnice	(647)	(706)
Troškovi jubilarnih nagrada	(115)	(49)
Troškovi Odbora direktora	(211)	(160)
Troškovi ugovora o djelu	(279)	(110)
Ostali lični rashodi	(78)	(72)
	(18.601)	(17.243)

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Ostali poslovni rashodi

7. Ostali poslovni rashodi se sastoje iz:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Troškova reklame	(896)	(706)
Troškova sponzorstva	(60)	(325)
Troškova osiguranja	(109)	(104)
Troškova komunalnih usluga	(167)	(147)
Troškova intelektualnih, advokatskih i dr. usluga	(143)	(67)
Troškova PTT i transporta	(135)	(126)
Troškova poreza	(96)	(98)
Troškova članarina	(84)	(80)
Troškova zakupnina	(48)	(42)
Troškova donacija	(111)	(216)
Troškova održavanja nekretnina, postrojenja i opreme	(502)	(311)
Troškova DCS-a	(307)	(292)
Troškova reprezentacije	(116)	(81)
Troškova VIP salona	(57)	(52)
Troškova platnog prometa	(73)	(85)
Troškova popusta datih ino kompanijama	-	(78)
Ostalih troškova poslovanja	(355)	(219)
	(3.259)	(3.029)

Troškovi materijala

8. Troškove materijala čine:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Troškovi goriva i energije	(589)	(542)
Troškovi kancelarijskog materijala	(84)	(81)
Troškovi materijala za higijenu	(82)	(49)
Troškovi rezervnih djelova, auto guma i ambalaže	(175)	(240)
Troškovi ostalog materijala i inventara	(306)	(278)
	(1.236)	(1.190)

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Troškovi amortizacije i rezervisanja

9. Ukupni troškovi amortizacije i rezervisanja za 2019. godinu u iznosu od 2.696 hiljada EUR-a (2018. godine 4.672 hiljade EUR-a) sadrže:

- amortizaciju nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od 2.448 hiljada EUR-a, amortizaciju nematerijalnih ulaganja u iznosu od 30 hiljada EUR-a i obračunati su u skladu sa napomenom 3.9.,
- rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju za 670 zaposlenih u iznosu od 67 hiljada EUR-a, kao i
- rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od 151 hiljadu EUR-a. Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade urađena su na osnovu procjene ovlašćenog aktuara.

Finansijski prihodi

10. Finansijski prihodi se odnose na:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
	EUR 000	EUR 000
Prihode od kamata na depozite	10	66
Prihode od ostalih kamata	-	5
Pozitivne kursne razlike	-	4
	<u>10</u>	<u>75</u>

Finansijski rashodi

11. Finansijske rashode čine:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
	EUR 000	EUR 000
Rashodi kamata na kredite	(231)	(240)
Negativne kursne razlike	-	(1)
	<u>(231)</u>	<u>(241)</u>

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Ostali prihodi

12. Ostali prihodi se odnose na:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Prihode po osnovu naknade štete	5	10
Prihode od otpisa obaveza za porez na dobit	-	66
Naknadno naplaćena otpisana potraživanja	144	192
Prihod od ukidanja ispravke vrijednosti potraživanja od “Montenegro Airlinesa”	20.025	-
Ostalo	1	-
	20.175	268

Naknadno naplaćena otpisana potraživanja u iznosu od 144 hiljade EUR-a se odnose na naplatu ranije otpisanog potraživanja od “Montenegro Airlinesa” u skladu sa Sporazumom 01-2560 od 19.08.2015. godine.

Država Crna Gora je Zakonom o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju “Montenegro Airlines” a.d. Podgorica (Sl. list CG br. 74/2019) preuzela obavezu da uplati “Montenegro Airlinesu” sredstva na ime dospjelih obaveza za račun “Aerodroma Crne Gore” po osnovu zaključenih ugovora o pružanju usluga, po kojima obaveze dopijevaju do dana stupanja na snagu Zakona u ukupnom iznosu do 32.000 hiljada EUR-a, do kraja budžetske 2020. godine, a “Montenegro Airlines” je u obavezi da izmiri dugovanja po ovom osnovu, bez odlaganja. Po tom osnovu oprihodovani su ispravka vrijednosti odobrenih dugoročnih pozajmica “Montenegro Airlinesu” u iznosu od 3.043 hiljade EUR-a i ispravka vrijednosti potraživanja od “Montenegro Airlinesa” u iznosu od 16.982 hiljade EUR-a.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Ostali rashodi

13. Ostale rashode čine:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Troškovi otpisa i ispravke vrijednosti potraživanja	(325)	(1)
Rashod i manjak postrojenja i opreme	(38)	(39)
Otpis zaliha materijala	(2)	(1)
Usklađivanje vrijednosti osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	(2.422)	-
Troškovi vansudskog poravnanja – zarade i naknade zarada	-	(14.354)
Ostali nepomenuti rashodi	(192)	(106)
	(2.979)	(14.501)

Troškovi otpisa i ispravke vrijednosti potraživanja se odnose na otpis potraživanja od “Adria Airwaysa” zbog stečaja u iznosu od 175 hiljada EUR-a, ispravku vrijednosti potraživanja od “Atlas banke” u iznosu od 122 hiljade EUR-a i od “Small planeta” u iznosu od 28 hiljada EUR-a zbog stečaja.

Ostali nepomenuti rashodi se odnose na kazne Agencije za civilno vazduhoplovstvo u iznosu od 112 hiljada EUR-a, otpise stambenih kredita u iznosu od 21 hiljadu EUR-a i ostale izdatke u iznosu od 59 hiljada EUR-a.

Troškovi vansudskog poravnanja koji su knjiženi u 2018. godini u iznosu od 14.354 hiljade EUR-a odnose se na ukalkulisane troškove po osnovu pogrešno obračunatih zarada zaposlenih za period od avgusta 2008. godine do decembra 2018. godine. Ovi izdaci obuhvataju razliku za startni dio zarade, neiskorišćene godišnje odmomore, prekovremeni rad, naknade za topli obrok, zimnicu, regres, jubilarne nagrade i bolovanja, i obračunati su u bruto iznosu (neto naknade uvećane za poreze i doprinose na zarade). Veći iznos ukalkulisanih naknada je isplaćen u 2019. i 2020. godini, ali 239 radnika ne prihvata ponuđene sporazume sa Društvom, pa su iz tih razloga pokrenuti sporovi pred nadležnim sudovima. Stoga, treba očekivati da će iznos naknade koje je Društvo obračunalo, biti uvećan za obračunate zatezne kamate do dana isplate obračunatih naknada i pripadajuće sudske troškove.

Nematerijalna ulaganja

14. Nematerijalna ulaganja u iznosu od 148 hiljada EUR-a (2018. godine 124 hiljade EUR-a) čine softveri za hypervisor, trenežere, umrežavanje opreme i dr.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Nekretnine, postrojenja i oprema

15. Nekretnine, postrojenja i oprema su prikazana kako slijedi:

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Investicije u toku	Avansi za nekretnine, postr. i opr.	Ukupno
	EUR 000	EUR 000	EUR 000	EUR 000	EUR 000	EUR 000
Nabavna ili revalorizovana vr.						
Stanje 1. januara 2019. godine	37.969	52.096	10.127	3.822	463	104.477
Procjena vrijednosti	24.450	(2.225)	(4.088)	(41)	-	18.096
Prenos sa pripreme - UNDP	-	2.391	931	(3.433)	-	(111)
Prenos sa pripreme - ostalo	-	25	-	(25)	-	-
Prenos avansa	-	-	-	-	(330)	(330)
Nabavke	-	107	666	374	-	1.147
Isknjiženje priključka na put u Tiv.	-	-	-	(30)	-	(30)
Smanjenje – manjak i rashod	-	(3)	(149)	-	-	(152)
Stanje 31. decembra 2019. g.	62.419	52.391	7.487	667	133	123.097
Ispravka vrijednosti						
Stanje 1. januara 2019. godine	-	9.665	3.834	-	-	13.499
Amortizacija (Napomena 9)	-	1.613	835	-	-	2.448
Smanjenje – manjak i rashod	-	(1)	(121)	-	-	(122)
Procjena vrijednosti	-	(11.277)	(4.548)	-	-	(15.825)
Stanje 31. decembra 2019. g.	-	-	-	-	-	-
Sadašnja vrijednost na dan 31. decembra 2019. godine	62.419	52.391	7.487	667	133	123.097
Sadašnja vrijednost na dan 31. decembra 2018. godine	37.969	42.431	6.293	3.822	463	90.978

Procjena vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme Društva izvršena je od strane ovlaštenog procjenjivača sa stanjem na dan 31.12.2019. godine.

Aktiviranje i prenos investicija u toku se najvećim dijelom, u iznosu od 3.322 hiljade EUR-a, odnose na proširenje kapaciteta na aerodromima Tivat i Podgorica kroz izgradnju privremenih objekata od strane Programa Ujedinjenih Nacija za razvoj (UNDP), a preostali dio u iznosu od 111 hiljada EUR-a je knjižen na troškove konsultantskih usluga. Dio opreme u iznosu od 266 hiljada EUR-a (DCS oprema, rentgen i druga bezbjedonosna oprema) koja je isporučena, nije prenijeta u upotrebu.

U poslovnim knjigama Društva vodi se zemljište površine 19.733 m² koje je evidentirano u LN 4, KO Privredna zona Kotor, čija vrijednost iznosi 1.952 hiljade EUR-a.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze – nastavak

Navedeno zemljište u Upravi za nekretnine – PJ Kotor nije upisano kao vlasništvo “Aerodroma Crne Gore”, obzirom da je ranije pripadalo “JAT Airwaysu”, Beograd prethodnom vlasniku aerodroma u Tivtu i Podgorici. Iako je Ministarstvo finansija Crne Gore donijelo Rješenje br. 07-2145/2-2009 od 10.04.2009. godine, kojim je poništeno Rješenje Uprave za nekretnine i predmet vratilo na ponovni postupak, još uvijek nije formalno riješeno pravo korišćenja, niti je upisano pravo vlasništva od strane Društva.

Dugoročni finansijski plasmani

16. Dugoročne finansijske plasmane čine:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Stambeni krediti dati radnicima	203	245
Tekuće dospijeće stambenih kredita datih radnicima	(22)	(24)
Dugoročna pozajmica data “Montenegro Airlinesu”	-	7.754
Tekuće dospijeće dugoročne pozajmice date “Montenegro Airlinesu”	-	(192)
Ispravka vrijednosti dugoročne pozajmice date “Montenegro Airlinesu”	-	(3.043)
	181	4.740

Stambeni krediti radnicima dati su na period od 15 do 20 godina uz kamatnu stopu od 2 % godišnje.

Zalihe

17. Zalihe sačinjavaju:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Materijal, gorivo i mazivo	163	156
Rezervni djelovi	343	295
Alat i inventar	43	36
Roba u magacinu	1	1
Dati avansi	8	7
	558	495

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze – nastavak****Potraživanja****18. Potraživanja čine:**

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Kupci u zemlji	1.005	995
“Montenegro Airlines” ad, Podgorica	23.617	20.198
“Montenegro Airlines” ad, Podgorica – Zakon o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva	7.562	-
Kupci u inostranstvu	2.381	2.303
Ispravka vrijednosti potraživanja	(1.581)	(1.456)
Ispravka vrijednosti - “Montenegro Airlines”	-	(16.982)
Potraživanje od “Atlas banke” u stečaju	3.000	-
Potraživanje od Fonda za zaštitu depozita	50	-
Ostala potraživanja	2	7
	36.036	5.065

Potraživanja po osnovu prodaje se odnose na: “Montenegro Airlines”, Podgorica u iznosu od 31.179 hiljada EUR-a, “JSC Transaero Airlines”, Moskva – 605 hiljada EUR-a, “Moscoviu aviation”, Moskva – 476 hiljada EUR-a, “Fly Montenegro ground handling”, Podgorica – 423 hiljade EUR-a, “Ryanair limited”, Dablin – 325 hiljada EUR-a, “Air Serbiu”, Beograd – 210 hiljada EUR-a, “Vektru aviation”, Podgorica – 182 hiljade EUR-a, “Adriu Airways”, Ljubljana – 175 hiljada EUR-a, “Wizz Air limited”, Budimpešta – 159 hiljada EUR-a, “Alitalia Societa Airea Italian”, Rim – 125 hiljada EUR-a, “Regal Impex GH”, Podgorica – 110 hiljada EUR-a, “Turkish Airlines Inc”, Istambul – 109 hiljada EUR-a i potraživanja od ostalih kupaca u iznosu od 487 hiljada EUR-a.

Nezavisnim usaglašavanjem salda sa “Fly Montenegro ground handling” utvrđeno je odstupanje u odnosu na stanje potraživanja u poslovnim knjigama Društva za 222 hiljade EUR-a. Do momenta njihovog usaglašenja nijesmo u mogućnosti da utvrdimo eventualne efekte korekcija po ovom osnovu.

Potraživanje od “Montenegro Airlinesa” u iznosu od 7.562 hiljade EUR-a predstavlja potraživanje koje je nastalo po osnovu dugoročne pozajmice date “Montenegro Airlinesu”, a koju je Država Crna Gora Zakonom o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju “Montenegro Airlines” a.d. Podgorica preuzela da uplati “Aerodromima Crne Gore”.

Usluge izvršene “Montenegro Airlinesu” u toku 2019. godine fakturisane su po cijenama nižim od cijena iz zvaničnog cjenovnika, kao posledica velikog broja rotacija u odnosu na druge prevoznike, čime su se stekli uslovi za korišćenje popusta koji “Aerodromi Crne Gore” mogu odobriti svojim klijentima.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Ispravka vrijednosti potraživanja se odnosi na: “JSC Transaero Airlines”, Moskva u iznosu od 605 hiljada EUR-a, “Moscoviu aviation”, Moskva – 476 hiljada EUR-a, “Adriu Airways”, Ljubljana – 175 hiljada EUR-a, “Vektru aviation”, Podgorica – 182 hiljade EUR-a, “Alitalia Societa Airea Italian”, Rim – 94 hiljade EUR-a i ispravka vrijednosti potraživanja od ostalih kupaca u iznosu od 49 hiljada EUR-a.

Odlukom Guvernera Centralne banke Crne Gore od 05.04.2019. godine u “Atlas banci” ad, Podgorica je uveden stečajni postupak. Na dan 01.04.2019. godine ukupna gotovina Društva u “Atlas banci” iznosi 3.171 hiljadu EUR-a. Rješenjem Višeg suda u Podgorici Kris. br. 27/19 od 25.06.2019. godine, privremeno je oduzet predmet – novčana sredstva Društva u iznosu od 3.000 hiljada EUR-a i predata su Centralnoj banci Crne Gore radi obezbjeđenja njihovog čuvanja. Ovlašćena lica u “Atlas banci” odbila su da prenesu oročene depozite na račun Društva nakon isteka njihovog oročenja, već su to učinili nakon uvođenja privremene uprave u Banci 07.12.2018. godine, te se ova sredstva smatraju privremeno oduzetim predmetom u krivičnom postupku. Dio sredstava u iznosu od 50 hiljada EUR-a je naplaćen od strane Fonda za zaštitu depozita, Podgorica.

Potraživanja za više plaćeni porez na dobit

19. Potraživanja za više plaćeni porez na dobit u iznosu od 253 hiljade EUR-a (2018. godine 253 hiljade EUR-a) se odnosi na potraživanje za preplaćeni porez na dobit za period od 2015. do 2017. godine. Društvo prilikom uknjiženja ovog potraživanja nije izmijenilo prijave poreza na dobit po ovom osnovu.

Kratkoročni finansijski plasmani

20. Kratkoročne finansijske plasmane čine oročeni depoziti kod:

Depozitar	Rok otplate	Kamatna stopa	2019. EUR 000
		%	
Depozit - kolateral kredita “Hipotekarne banke” ad, Podgorica odobren “Montenegro Airlinesu”	30.07.2020.	0,0	2.371
Depozit - kolateral kredita “Hipotekarne banke” ad, Podgorica odobren “Montenegro Airlinesu”	31.03.2020.	0,0	3.900
Tekuće dospjeće stambenih kredita datih radnicima			22
			6.293

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak****Gotovinski ekvivalenti i gotovina**

21. Gotovinske ekvivalente i gotovinu sačinjavaju:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Žiro račun	9.627	8.230
Stambeni fond	706	347
Blagajna	-	3
Ostala novčana sredstva	61	8
Devizni račun	5.570	9.922
Prelazni račun “Wizz air limited”	(8)	-
	15.956	18.510

“Aerodromi Crne Gore” ad poslovanje obavljaju preko “Crnogorske komercijalne banke”, Podgorica, “Podgoričke banke”, Podgorica, “Hipotekarne banke”, Podgorica i “Prve banke Crne Gore”, Podgorica.

Na potražnoj strani prelaznog računa evidentirana su sredstva koja su naplaćena za “Wizz Air” u iznosu od 8 hiljada EUR-a, čime su novčana sredstva i obaveze podcijenjene za ovaj iznos. Sredstva koja su naplaćena za “Ryan Air” u iznosu od 1 hiljadu EUR-a evidentirana su vanbilansno, čime su obaveze podcijenjene u istom iznosu.

Porez na dodatu vrijednost i AVR

22. Porez na dodatu vrijednost i AVR u iznosu od 81 hiljadu EUR-a (2018. godine 95 hiljada EUR-a) čine unaprijed plaćeni troškovi u iznosu od 49 hiljada EUR-a, više plaćeni i obračunati PDV - 22 hiljade EUR-a i ostalo - 10 hiljada EUR-a.

Dugoročna rezervisanja

23. Dugoročna rezervisanja u iznosu od 2.979 hiljada EUR-a (2018. godine 2.904 hiljade EUR-a) čine:

- rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od 1.439 hiljada EUR-a,

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze – nastavak

- rezervisanje za otpremnine zaposlenih u iznosu od 831 hiljadu EUR-a i
- rezervisanja za sudski spor u iznosu od 709 hiljada EUR-a koji se vodi po tužbenom zahtjevu Jadranke Milović za restituciju zemljišta koje je evidentirano u poslovnim knjigama Društva. Zemljište površine 1.773 m² je upisano u LN 455 KO Đuraševići, katastarska parcela 789/1 i zemljište površine 1.083 m² upisano u LN 16 KO Mrčevac, katastarska parcela 3745/1.

Dugoročni krediti

24. Dugoročni krediti su prikazani sledećom tabelom:

Kreditor	Rok otplate	Kamatna stopa	2019.
		% godišnje	EUR 000
Evropska investiciona banka - EIB	01.02.2025.	4,110 fiksno	1.100
Evropska investiciona banka - EIB	01.08.2025.	3,889 fiksno	1.200
Evropska investiciona banka - EIB	01.02.2026.	4,175 fiksno	2.167
Evropska investiciona banka - EIB	01.02.2028.	5,083 varijabilno	600
Tekuće dospijeće dugoročnih kredita			(800)
			4.267

Evropska investiciona banka je za svrhe modernizacije aerodroma i podizanju standarda bezbjednosti i usluga odobrila kredit “Aerodromima Crne Gore” u iznosu od 12.000 hiljada EUR-a. Kredit je odobren u četiri tranše i otplaćuje se u polugodišnjim ratama. Kamatne stope se obračunavaju po fiksnim kamatnim stopama.

Obaveze iz poslovanja

25. Obaveze iz poslovanja čine:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Dobavljači u zemlji	201	272
Dobavljači u inostranstvu	59	234
Obaveze za avanse	50	40
Obaveze za depozite od klijenata iz inostranstva	22	22
Obaveze za odobrene diskonte	268	382
	600	950

Napomene uz finansijske iskaze - nastavak

Obaveze prema dobavljačima odnose se na: “JT2 Group”, Starnberg u iznosu od 29 hiljada EUR-a, “Komunalno”, Tivat – 21 hiljadu EUR-a, “MAPU”, Beograd – 15 hiljada EUR-a, “Alicorn”, Podgorica – 15 hiljada EUR-a, “Geoprojekt”, Podgorica – 15 hiljada EUR-a, “Elektro distribuciju”, Tivat – 11 hiljada EUR-a, “Monte Nik garden”, Nikšić – 11 hiljada EUR-a, “Izonet hidroizolacione sisteme”, Podgorica – 11 hiljada EUR-a i ostale dobavljače u iznosu od 132 hiljade EUR-a.

Ostale kratkoročne obaveze i PVR

26. Ove obaveze se odnose na:

	2019.	2018.
	EUR 000	EUR 000
Obaveze za neto zarade zaposlenih	21	124
Obaveze za poreze na zarade i naknade zarada	57	21
Obaveze za doprinose na teret zaposlenog	122	44
Obaveze za doprinose na teret poslodavca	45	16
Obaveze po osnovu raspodjele dobiti	6.344	6.329
Obaveze za prevoz zaposlenih	199	-
Obaveze prema zaposlenima – vansudska poravnanja	14.145	14.145
Obaveze za ugovore o djelu	32	1
Obaveze za odbor direktora	13	-
Razgraničene obaveze za PDV	7	7
Obračunati prihodi budućeg perioda	5	-
PVR – razgraničene obaveze	179	57
Odloženi prihod – donacija EBRD	281	281
	21.451	21.026

Odloženi prihodi po osnovu EBRD granta u iznosu od 281 hiljadu EUR-a se odnose na donaciju Vlade Republike Italije za idejni projekat za modernizaciju aerodroma u Tivtu, sa planiranim finansiranjem od strane EBRD. Društvo se obavezalo da će u slučaju da se ugovor o kreditiranju ne zaključi, izvršiti povraćaj novca koji je Vlada Republike Italije donirala uvećanog za naknade koje mogu proisteći iz navedenog ugovora zbog otkazivanja saradnje. Pregovori sa EBRD bankom su u zastoju, a od nadležnih ministarstava nema odgovora, te se nijesmo mogli uvjeriti da će doći do realizacije navedenog ugovora i da će kredit biti odobren. Za modernizaciju aerodroma u Tivtu dodatno je uloženo još 80 hiljada EUR-a. Društvo do dana izdavanja ovog izvještaja nije zaključilo ugovor o finansiranju projekta modernizacije aerodroma u Tivtu. Takođe, nije nastavljena izgradnja aneksa uz terminal za aerodrom u Podgorici i terminal 2 aerodroma u Tivtu za koje je uloženo iz sredstava UNDP 31 hiljada EUR-a.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak**

Smatramo da su nekretnine, postrojenja i oprema i dobit Društva za 2019. godinu precijenjeni za iznos od 392 hiljade EUR-a, dok su pasivna vremenska razgraničenja precijenjena, a obaveze iz poslovanja podcijenjene za 281 hiljadu EUR-a.

Kratkoročna rezervisanja

27. Kratkoročna rezervisanja u iznosu od 196 hiljada EUR-a (2018. godine 119 hiljada EUR-a) čine rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od 87 hiljada EUR-a, rezervisanja za otpremnine zaposlenima u iznosu od 56 hiljada EUR-a i naknade štete za manje isplaćene zarade Blagoju Grahovcu u iznosu od 53 hiljade EUR-a.

Akcijski kapital

28. Ukupan kapital Društva na dan 31.12.2019. godine iznosi 101.500 hiljada EUR-a (2018. godine 101.500 hiljada EUR-a), odnosno 10.150.000 akcija nominalne vrijednosti 10 EUR-a. Cjelokupni kapital je vlasništvo Vlade Crne Gore.

Pregled promjena na kapitalu prikazan je u Iskazu o promjenama na kapitalu.

Revalorizacione rezerve

29. Revalorizacione rezerve na dan 31.12.2019. godine iznose 33.084 hiljade EUR-a i čine ih rezerve nastale po osnovu procjene vrijednosti nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme.

Neraspoređena dobit/gubitak

30. Poslovnu 2019. godinu Društvo je završilo sa dobitkom u iznosu od 26.789 hiljada EUR-a (2018. godine gubitak u iznosu od 9.321 hiljadu EUR-a). Neraspoređeni dobitak iznosi 26.789 hiljada EUR-a, a nepokriveni gubitak 16.139 EUR-a.

U toku godine izvršena je ispravka materijalno značajnih grešaka iz ranijih godina u iznosu od 18.650 hiljada EUR-a, prenos dobiti Vladi Crne Gore po osnovu raspodjele dobiti za period 2013. - 2015. i za 2017. godinu u iznosu od 6.329 hiljada EUR-a, kao i raspodjela dobiti iz 2018. godine u iznosu od 7.186 hiljada EUR-a. Društvo je isplatilo dobit mada je, nakon sprovedenih korekcija, na kraju 2018. godine imalo veći gubitak od neraspoređene dobiti u iznosu od 8.977 hiljada EUR-a i kao rezultat toga – više plaćen porez na dobit za iznos od 253 hiljade EUR-a.

“AERODROMI CRNE GORE” AD, PODGORICA**Napomene uz finansijske iskaze - nastavak**

U obračunskim periodima do 2018. godine Društvo je obračunavalo i plaćalo porez na dobit, dok je u 2019. godini, nakon izvršenih ispravki, ova obaveza veća od ranije utvrđene za 68 hiljada EUR-a. Smatramo da bi Društvo trebalo da izvrši izmjene prijave poreza na dobit iz ranijih godina kako ne bi došlo do uvećanog odliva sredstava po ovom osnovu.

Odložene poreske obaveze

31. Odložene poreske obaveze iznose 5.958 hiljada EUR-a (2018. godine 2.778 hiljada EUR-a).

Sudski sporovi

32. Protiv Društva se vodi određeni broj sudskih sporova iz kojih mogu nastati obaveze. Kao najznačajnije izdvajamo sledeće:

- više sudskih sporova za utvrđivanje prava vlasništva i pravičnu nadoknadu vrijednosti zemljišta koje su eksproprijacijom postale vlasništvo “Aerodroma Crne Gore” i
- više sudskih sporova za nadoknadu štete iz radnih odnosa i po raznim drugim osnovama.

Događaji nakon datuma bilansa stanja

33. Zbog nastupanja globalne pandemije COVID 19 uzrokovane virusom SARS-Cov-2, u periodu od sredine marta pa do početka maja, bio obustavljen je komercijalni vazdušni saobraćaj, dok je do dana zaključenja naše revizije on obnovljen, ali u manjem obimu. Zbog ugroženog poslovanja avio kompanija, u budućem periodu se očekuju znatno manji broj rotacija i niže naknade za zakup poslovnog prostora i, saglasno tome, bitno manji prihod Društva.

